TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 41 • SAYI 159 • KASIM 2013

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

e-terapi
etkin bir yöntem mi?

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 41 • SAYI 159 KASIM 2013

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU
Turhan Menteş, İ. İlker Tabak, Lütfi Varoğlu, Levent Berkman, Koray Özer, Erdem Erkul, Ersin Taşçı, İzzet Gökhan Özbilgin, Levent Karadağ, Melih Akyılmaz, Zeynep Keskin

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA
Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ
Koray Özer

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Aslıhan Bozkurt

→ EDİTÖRLER
Fatma Ağaç Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Mehmet Ali Köksal** Hukuk, **Selçuk Özdemir** Eğitim, **Talat Postacı** KOBİ, **Mesut Orta** Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet, **İzzet Gökhan Özbilgin** Güvenlik, **Nihal Sandıkçı** Müzik, **Arzu Kılıç**.

→ YAZI KURULU
Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Nezih Kuleyin, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Serdar Biroğul, Ersin Taşçı, Ayfer Niğdelioğlu, Ebru Altunok.

→ GÖRSEL TASARIM
Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ
Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

İÇİNDEKİLER

6 Yayın Yönetmeninden- Koray Özer
8 2023'e Doğru: Atılım İçin Bilişim Konferansı- Bilişim, bir sektör değil bir yaşam alanıdır
18 Devlet, "beyaz hacker" yetiştirecek
20 "Dijital dürbün" ile tarihe yolculuk
22 Bilişim 2013 için geri sayım başladı
24 Endüstriden Haberler - Dell özüne döndü - Eylem Cülcüloğlu
27 Endüstriden Haberler- Cisco'dan yeni internet hamlesi - Eylem Cülcüloğlu
28 Endüstriden Haberler- Sosyal medyada büyük rekabet - Eylem Cülcüloğlu
30 Steve Jobs'un ardından- Doç. Dr. Selçuk Özdemir
34 Bir görüş - Kemal Derviş: Yakınsamanın sonuna mı geliniyor?...
38 Çin'deki benzetim etkinliklerine bir Türk'ün katkıları- Prof. Dr. Tuncer Ören

Gündem: e-Terapi

46 Üniversitelerde bile uygulanmaya başlayan e-terapi, tartışılıyor- Fatma Ağaç
50 Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan
Telepsikiyatri, özellikle depresyon ve kaygı bozukluklarında etkili oluyor
56 Türkiye Psikiyatri Derneği, Ruh Sağlığı ve Medya Çalışma Birimi Koordinatörü Doç. Dr. Burhanettin Kaya ***e- Terapiye temkinli yaklaşmak gerekli***
62 Madalyon Psikiyatri Merkezi Kurucusu Dr. Gülseren Budayıcıoğlu
Türkiye'de ilk kamera ile görüntülü terapi, Madalyon'da başladı
66 Psikiyatrist Dr. Rıza Cumhur Boratav ***e-terapi, zaman ve para ekonomisi uğruna güvenliği ve güvenirliği düşük kılan bir yöntem***

72 "Sosyal medya bağımlılığı"na karşı mücadele
74 Türkçesi varken - Dünyaya Gebe Sözcükler -Hülya Küçükaras
76 Ufkun Ötesi- Girişimciliğin yeniden kurgulanması- Nezih Kuleyin
78 Gol çizgisi teknolojisi, 2014 Dünya Kupası'nda uygulanacak
80 Simge-E'Kimlik -İ. İlker Tabak
82 Bakanlık, Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu'nu kapattı! Yönetim "göreve devam" dedi
86 Gelişmekte olan dijital oyun – Avukat Yelda Gizem Ünal

Dosya: M2M uygulamaları ve Türkiye

88 M2M pazarı, 2014'te 57 milyar doları bulacak, 7 yıl sonra 50 milyar makine birbiriyle konuşacak - Aslıhan Bozkurt
94 ***Makinelerin yaşamın her alanında olduğu, yerimize karar aldığı bir geleceğe gidiyoruz*** Dr. Cenk Tezcan
98 Avea Kurumsal Pazarlama Direktörü Hasan Başol
M2M teknolojisi, ekonomik büyümeye bağlı olarak, yeni hizmet ve servis alanları yaratıyor
104 Turkcell Genel Müdür Yardımcısı Selen Kocabaş:
M2M, tasarruf, çevre sağlığı, güvenlik ve yaşam kalitesini artırmada dikkat çekici bir etki yaratıyor

110 İnsan beyninin işleyişi, bilgisayar ortamına taşınacak
112 Söyleşi- TBD Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu Başkan Yardımcısı Belgin Tezcan Aksu- Türk dünyası, bilişim alanında ortak terimler kullanmalı Fatma Ağaç
130 2013 TBD "Bilişim Yıldızları" seçildi...
132 Türkiye, "yaratıcılık" ve "yetenek"te kaçıncı?
134 Türkiye'deki İnternet siteleri, ortalamanın altında
136 Türkiye bulut bilişim pazarı, aylık 105 milyon dolar
138 BTK, ürün güvenliği sistemi için İspanya ile AB projesi yürütecek
142 TBD'den Haberler- TBD Tüzüğü değişti

İnternet bizi sahneye davet ediyor ama

Koray Özer
koray.ozer@tbd.org.tr

Şaka değil, Türk kahvesi içtikten sonra cep telefonunuzla boş fincanın fotoğrafını çekip falanca numaraya gönderiyorsunuz ve biraz sonra size SMS olarak kahvenizin falı geliyor: "Üç vakte kadar bir yol, iki de kısmetiniz var. Ayın on sekizine dikkat edin. Adının içinde filanca harf olandan uzak durun." Neyseki teknoloji bazen alt kültür taleplerine karşılık verse de çoğunlukla topluma yeni kazanımlar getiriyor. Bunlardan biri e-terapi: Yani internet marifetiyle terapi hizmeti vermek... Ülkemizde Üsküdar Üniversitesi'nde veya bazı özel merkezlerde telefonla veya çeşitli internet araçlarıyla (e-posta, sohbet programları, video konferans gibi) terapi hizmeti veriliyor/verilmesi planlanıyor. Peki e-terapi bilimsel açıdan ne kadar doğru? Konuyu araştırınca gördük ki uzmanlar yöntemin kendisi ve etkisi konusunda ikiye ayrılmış durumda. Uygulayıcılar yöntemin verimli olduğunu, gerekli önlemler alınırsa hukuk, etik, güvenlik ve mahremiyet konusunda sorun yaşama riskinin az olduğunu iddia ediyorlar. Karşı olan kesimse bunun e-terapi değil olsa olsa e-görüşme denebileceğini, yapılan işin terapiyle ulaşılacak hedeflere uzak olduğunu, yöntemin doğruluğu konusunda yeterli bilimsel araştırma yapılmadığını ve ortada yanıtsız pek çok sorunun bulunduğunu belirtiyorlar. Türkiye Psikiyatri Derneği başkanı Dr. Burhanettin Kaya, bu yöntemi kullananların tamamen ticari kaygıyla hareket ettiğini ve yeni kazanç kapıları yaratıldığını da ekliyor. Araştırmamıza, Üsküdar Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Dr. Gülseren Buğdaycıoğlu ve Dr. Cumhur Rıza Boratav görüşleriyle katkı verdiler. Bilişim açısından (mahremiyet, güvenlik) bakılırsa, başbakanların, başkanların dinlendiği bir dünyada danışan-danışman kayıtlarının da yüz de yüz güvende olduğunu iddia edemem. Ama biliyorsunuz internet bizi hem sahneye davet ediyor hem de soyunmaya zorluyor (şimdi şu anımızla ve geçmişimizle hatta geleceğimizle). Bir kayıt okunmak (işlenmek) içindir. Kısaca ya kayıtları kayıtlamanın doğru yöntemini bulacağız (şifreleme konusunda çok çalışacağız, anonimleştirmenin kurallarını iyi belirleyeceğiz) ya da kayıt silme yönetimini öğreneceğiz. Karma yöntemleri de tercih edebiliriz ama eşit koşullara sahip olmayan insanların eşitmiş gibi sahneye çıkması biraz adaletsizlik olmaz mı?

Nesnelerin interneti, uygulamaları eski olmakla birlikte gündemimize yeni düşen bir kavram. Verinin cihazlar arasında dolaşımını, işlenmesini ve insan müdahalesi olmadan bir uygulama başlatılabilmesini ifade ediyor. Bugün evlerimizde yangın/hırsız alarmında, tedarik sektöründe, hastanelerde, akıllı sulama ve enerji ağlarında nesne internet ağının etkin olduğunu söyleyebiliriz. Nesnelerin birbiriyle iletişime geçmesinin sağladığı verimlilik ve tasarruf artışı pek çok gelişmiş ülkenin dikkatini bu konuya çekmiş durumda. Örneğin, akıllı enerji şebekeleriyle yüzde otuzlara varan bir enerji tasarrufu gerçekleşeceği hesaplanıyor. Dünyada internete bağlı on milyar cihaz olduğu düşünülüyor. Bu sayının 2023'de elli milyara çıkacağı tahmin ediliyor. Dolayısıyla nesne internet ağı da en az internet kadar hayatımızı değiştirecek. Konu Avrupa Birliği'nin 2013 konferans gündemine de girdi. Aynı zamanda 28-29 Kasım'da 29. Bilişim Kurultayı'nda tartışılacak. Turkcell'den Selin Kocabaş, Avea'dan Hasan Başol ve BeWell'den Dr.Cenk Tezcan "Nesnelerin İnterneti" konusundaki araştırmamıza katkı vererek bu konudaki çalışmaları anlattılar...

Herkese iyi okumalar diliyorum.

Saygı ve sevgilerimle
Koray Özer

2023'e Doğru: Atılım İçin Bilişim Konferansı

Bilişim, bir sektör değil bir yaşam alanıdır

TÜBİSAD'ın Cumhurbaşkanlığı himayesinde, 9 Ekim 2013'te Ankara'da gerçekleştirdiği "2023'e Doğru: Atılım İçin Bilişim Konferansı"na, ulusal ve uluslararası düzeyde bilişim sektörüne yön veren temsilci, bürokrat ve uzmanlardan oluşan 400'e yakın kişi katıldı. Konferansta konuşmacılar, Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşmasında bilişimin önemini ve sektörün gelişimi için yapılması gerekenleri tartıştı.

Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD), 9 Ekim 2013'te "2023'e Doğru: Atılım İçin Bilişim Konferansı"nı gerçekleştirdi. T.C. Cumhurbaşkanlığı himayelerinde, Intel ve Cisco ana sponsorluğunda Ankara'da JW Marriott Otel'de düzenlenen konferansta, bilişim sektörünün ülke ekonomisi için stratejik önemi ve ülkelerin rekabet gücüne olan etkisi hem yerel, hem de uluslararası boyutta tartışıldı. Türkiye'yi geleceğe taşıyacak formüller masaya yatırıldığı konferansta, yaratıcılık (inovasyon) ve düşünceyi aktarabilmenin verimlilik üzerindeki etkileri vurgulanırken kullanıcı olmaktan daha çok yaratıcılığın, ithal eden değil, ihraç eden olmanın gerekliliği üzerinde duruldu.

Konferansta Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer, TÜBİSAD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kemal Cılız, Birleşmiş Milletler (BM) Türkiye Koordinatörü Kamal Malhotra, Küresel İnovasyon Endeksi yaratıcısı ve hazırlayıcısı Prof. Dr. Soumitra Dutta, Digitaleurope Direktörü John Higgins, Kore Internet ve Güvenlik Ajansı Başkan Yardımcısı Kyungo Chung, Rusya e-Geliştirme Ortaklığı Başkanı Tatiana V. Ershova gibi bilişim sektörünün önde gelen isimleri konuştu. "Uluslararası Rekabetçilik", "Büyüme Politikaları", "İnovasyon", "Verimlilik" gibi başlıkların ele alındığı konferansta teknoloji ve global inovasyonun ülkeler için önemini ile katma değerli ürünlerin ekonomik büyümeye katkıları örnek uygulamalarla anlatıldı.

Cılız: *Sektörün gelişmesi Türkiye'nin büyüme hedefinin gerçekleştirilmesini de mümkün kılacak*

Konferansının açılışı konuşması yapan TÜBİSAD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Cılız, temsil ettikleri bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün (BİTS), Türkiye'nin geleceği için ne denli stratejik bir öneme sahip olduğunu birlikte değerlendirebilmek amacıyla bu konferansı düzenlediklerini bildirdi. BİTS'in ülke ekonomilerine sağladığı stratejik önem nedeniyle konunun sektörel bazda değil, ülke ekonomileri boyutunda ele alınması gerektiğine değinen Cılız, şunları söyledi:

"Bizler, biliyoruz ki sektörün gelişmesi Türkiye'nin büyüme hedefinin gerçekleştirilmesini de mümkün kılacak. Çünkü BİTS, gerek şirketlere sağladığı verimlilik artışı, gerekse, katma değer üretme konusundaki kaldıraç etkisi ile sürdürülebilir büyümeyi sağlayacak özelliklere sahip. Finanstan turizme, lojistikten sağlığa çok sayıda sektör üzerinde BİTS'in önemli bir kaldıraç etkisi mevcut. Avrupa Birliği karşısında ABD'nin büyüme hızının daha yüksek olmasının arka planında da BİTS yatıyor. Son 10-20 yılda dünyada fark yaratan ülkelerin başarı hikâyelerinde BİTS'in rolü açıkça görülebiliyor."

BİTS'in ülkelerin kalkınmasında, ekonominin büyümesi ve istihdam yaratılmasında önemine işaret eden Cılız, sektörün ekonomi üzerindeki çarpan etkisine vurgu yaptı.

Önümüzdeki 10 yıl içinde dünyanın en büyük 10 ekonomisinden olmayı planlıyorsak bunun bilişimsiz başarmanın olanaksız olduğunun altını çizdi. Dünya ticaretinde yüzde 14 olan BİTS payının Türkiye'de yaklaşık yüzde 3 olduğunu anımsatan Cılız, devletin bu konuda önderlik ve rehberlik rolü üstlenmesi gerektiğini dile getirdi.

Cılız, "Bilişimin sektör meselesi değil memleket meselesi olduğuna inanıyoruz. Bilişimsiz 2023 hedeflerine ulaşmak olanaksız. Ülke olarak bilişime verilen önemin artırılması, güçlü bir siyasi sahiplenme ile sektörümüz stratejik bir sektör olarak algılanmalı" diye konuştu.

Türkiye'nin yapması gereken politika önerilerini de yineleyen Cılız, özgün şartlar göz önüne alınarak stratejik öncelik ve önemin ortaya konulması, sektör üzerindeki vergi yüklerinin gözden geçirilmesi, uzmanlaşma, güçlü bir siyasi sahiplenme, kamu-özel sektör rekabeti yerine Ar-Ge ve girişimciliğin desteklenmesi, şeffaf ve rekabetçi piyasa şartlarının geliştirilmesini istedi.

İddialı ancak başarılabilecek hedefler

Cılız'ın ardından söz alan ve konferansın bir diğer destekçisi olan BM Türkiye Koordinatörü Malhotra, 2006'dan beri yürütülen e-dönüşüm çalışmaları ve UNDP-Türkiye arasındaki işbirliklerinden söz etti. Kalkınma Planı'nda da yer alan BİT'in Türkiye için önemine değinen Malhotra, Türkiye'nin 2023 için ortaya iddialı ancak başarılabilecek hedefler koyduğunu vurguladı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılına denk gelen 2023'ün anlamına dikkat çeken Malhotra, "Geçmişte bir tarım ülkesi olan Türkiye, önemli gelişmeler kaydederek bir sanayi toplumuna dönüştü, şimdi ise bilgi toplumuna dönüşme hamlesini gerçekleştirmek istiyor" dedi.

Türkiye'nin GSMH'sını önümüzdeki on yıl içinde iki katına çıkartmasının bilgi teknolojilerini geliştirmeden yapamayacağına işaret eden Malhotra, BM'nin de BİT'ten elde edilen yararların yaygınlaştırılmasını hedeflediğini belirtti.

Bilişim sektörü için internet kullanımının önemine dikkat çeken Malhotra, önümüzdeki kısa süre içinde 7 milyarı aşan dünya nüfusunun 2.6 milyarının İnternet kullanacağını ve bunun dünya nüfusunun yüzde 39'u anlamına geldiğini bildirip Türkiye'de bu oranın bugün yüzde 40, gelişmiş ülkelerde ise yüzde 70 olduğunu söyledi.

Dutta: *Çok şeyler başarmışsınız neden tekrar başarmayasınız?*

Konferansın ana konuşmacısı olan Prof. Dr. Dutta, "global inovasyonun ülkeler için önemi" ile "inovasyonun katma değerli ürünler üretme ve ekonomik büyümeye katkıları"nı anlattı.

"Türkiye eğer 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına girmek istiyorsa başka şansı yok. Bilgi teknolojilerini kalkınmasının merkezine almalıdır" diyen Dutta, tüm ekonominin itici gücünün artık bilgi teknolojileri olduğu gerçeğinin altını çizdi. Dutta, "Türkiye kendi Bill Gates'lerinin ve Mark Zuckerberg'lerinin kim olduğu sorusunu kendine sormalı ve bu soruya bir cevap vermelidir" dedi.

2023'e Doğru:
Atılım İçin Bilişim Konferansı

Hindistan'ın inovasyon ile büyümeyi sağladığını ve Singapur örneğini anlatan Dutta, büyüme ve rekabet gücünün artması için BİTS'de ilerlemenin şart olduğunu vurguladı. Dutta, Küresel İnovasyon Endeksi'nde Türkiye'nin 68. sırada yer aldığını, diğer ülkelerin inovasyon anlamında Türkiye'den daha hızlı ilerlediklerini belirtip yapılması gerekenlere ilişkin şu değerlendirmelerde bulundu:
"Türkiye, inovasyon anlamında güçlü olduğu noktaları belirleyip daha ileriye götürmeli. Adım adım ilerleme lüksünüz yok. Diğerleri hızla ilerlerken yavaş olursanız dünyayı yakalayamazsınız. Büyük düşünmeli ve yıldırım/ışık hızıyla ilerlemelisiniz. Türkiye'de insan kalitesi çok iyi ama bu yeteneği bir üst seviyeye taşınmalı, genç nüfusa yönelmelisiniz. Coğrafi konum iyi değerlendirilerek bölgesel bir strateji uygulanmalı, inovasyonu teşvik eden politikalar hazırlanmalı. İnovasyon ya çaresizlikten ya da ilhamdan kaynaklanır. Buna odaklanılmalı, gençlere ilham kazandırılmalı. İş ve insanların hayatını kolaylaştıracak konulara ağırlık verilmeli. Türkiye, iyi bir marka oluşturmalı. Tarih, Türkiye'nin başarılı olduğunu gösteriyor. Neden tekrar başaramayasınız ki?"
Türkiye'de teknoloji yatırımlarında belli sorunlar olduğunu bildiren Dutta, müfredatın değiştirilmesi, öğretmen ve velinin de desteklenmesi gerektiğini söyledi.

STK'lar ve üniversitelere büyük görevler ancak onlar sessiz

BTK Başkanı Dr. Acarer ise, ekonomik kalkınmada bilişim sektörünün önemine ve data trafiğindeki hızlı artışa değindi. Data trafiğinin her yıl bir önceki yılı 2'ye katladığını anlatan Acarer, datadaki artışın gelir dengesi açısından da çok önemli olduğunu belirtti.
Mobil ve sabit altyapıda tıkanık yaşanmasını güncel sorun olarak gösteren Acarer, Malhotra'nın gelişmişlik göstergesi olarak kullandığı İnternet abonelik rakamları ve özellikle bilişimle ilgili istatistiklerin çok verimli olmadığı, yanıltıcılığına vurgu yapıp BTK'nın 3 ayda bir yayınladığı istatistiklerin dikkate alınmasını istedi.
Bazı göstergelerin yanlış yorumlandığına işaret eden Acarer, Türkiye'nin altyapı ve geniş bant kullanım aboneliği açısından birçok gelişmiş ülkeden daha iyi durumda olduğunu söyledi. Acarer, mobil telefon penetrasyonunun bir gelişmişlik göstergesi olarak ele alındığını, oysa haberleşme oranının daha önemli olduğunu belirtti.
Konuşmasında Türkiye'de anolog TV yayınlarını izleyen kitle oranının yüzde 6-7 civarında olduğunu, sayısal yayına geçince de bu oranın çok fazla artmayacağına dikkat çeken Acarer, analogdan sayısala geçiş aşamasında olunduğu belirtip sayısal yayıncılığa geçince geri dönüşün imkânsızlığının farkına varılması gerektiğinin altını çizdi. Acarer, Türkiye'de akıllı telefon kullanımının hızla artığına dikkat çekerken, geniş bant abone sayısının akıllı telefon kullanıcıları ile birlikte 34 milyona vardığını bildirdi.
Bilişim sektörünün gelişmesi için altyapının da gelişmesi gerektiğini belirten Acarer, "Üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları, altyapının fibere dönüşmesi sırasında firmaların karşılaştıkları sorunlara karşı sessiz kalıyor. Oysa sektörün bu konularda bazı bilimsel çalışmalar yapıp karar vericileri yönlendirmesi gerekiyor. Sivil toplum kuruluşları ve üniversitelere büyük görevler ancak onlar sessiz kalıyor, bu nedenle büyük veballeri var. Daha cesur olmak gerekiyor. Susmak çözüm değil..."
Dünyada mobil kapsama alanı en yüksek ülke olduğumuzu anımsatan Acarer, önümüzdeki yıl onuna kadar nüfusun yaşadığı her yere mobil kapsama getiren tek ülke olacağımızı duyurdu.

Yıldırım: *Böyle devam ederlerse teknoparkların üniversitelerle ilişkilendirilmesine son vereceğiz*

Açılışın son konuşmacısı olan Bakan Yıldırım, sözlerine "Bilişime sadece bir sektör diyemeyiz. Bilişim sadece bir sektör değil, bir yaşama alanıdır" diyerek başladı.
Bakan Yıldırım, "Nerede yaşarsanız, ne işi yaparsanız yapın, bilişimsiz olmuyor, bilişime muhtaçsınız. Çağımız bilgi çağı. Bilgi artık ülkelerin kalkınması için en büyük itici güç haline geldi. TÜBİSAD'ın düzenlediği Konferans'ın isminde de belirtildiği gibi, atılım yapmak istiyorsanız bilişim şart" dedi.
Ekonomik kalkınmada sahip olunan değerler ve ülke konumunun önemine dikkat çeken Yıldırım, bilgi teknolojilerinin ekonomik kalkınmadaki çarpan etkisini vurguladı. Türkiye olarak sorunun algıdan kaynaklandığına değinen Yıldırım, algının üretimin gerisinde kaldığını söyleyerek, "Sektörün talihsizliği görünür olmaması. Bilgi teknolojilerinde üretim şaşaalı ve depdebeli değil, tırlara yükleyip götüremiyorsunuz ve bu nedenle gözden uzak kalabiliyor. Biz devlet olarak bilişime verilen önemi artıracak şeyler yapmalıyız, yani bu işin önemi konusunda algıyı geliştirmeliyiz" diye konuştu.

2023'e Doğru:
Atılım İçin Bilişim Konferansı

Geçen 10 yıllık süreçle ilgili övünmediklerini bundan sonra önümüze koyduğumuz on yıllık süreç için çabaladıklarını anlatan Yıldırım, sözlerine şöyle devam etti:
"Bugün gelinen noktada ülkemizde ICT alanındaki algıyı kesinlikle değiştirmemiz gerekiyor. Bu değişim ve dönüşüm kolay olmayacak elbette. Türkiye yeni bir atılımın tam da arefesinde. Bu konuda altyapı çalışmalarımızı tamamladık. Amacımız bundan sonraki süreçte yetişmiş insan kaynağına daha fazla yatırım yapmak. Bunun yanı sıra Ar-Ge konusunda da çalışmalarımız süratle devam ediyor. Zihinsel bir dönüşüm işi olan Ar-Ge işi için verdiğimiz desteklerin gerçek araştırmacı ve ürün geliştiricilere verilmesini sağlamamız gerekiyor. Geçmişte olduğu gibi hak etmeyen kurum ve kuruluşlara verilen desteklerin ülkemize faydası olmadığı herkes tarafında bilinmektedir. Üniversiteler, 7 yıldızlı otel gibi arsa, oda satmaya başladılar. Üniversite bunu yaparsa, 15 avrodan, 22 avrodan yer satarsa bu iş Ar-Ge olmaz, bu iş ticaret olur. Üniversitenin işi ticaret değil, iş geliştirmedir, araştırmadır. Bırakın ticareti sokaktaki tüccar yapsın. Sizin ne ihtiyacınız var? Devlet veriyor bütçenizi, ihtiyaçlarınızı karşılıyor. Döner sermaye oluşturalım, buradan seyahatler yapalım, maaşlara ilaveler yapalım. Eğer böyle devam ederlerse teknoparkların üniversitelerle ilişkilendirilmesine son vereceğiz."

BİT'in kaldıraç etkisi

Mustafa Çağan moderatörlüğünde düzenlenen "BİT'in Kaldıraç Etkisi: Uluslararası Örnekler" başlıklı panelinde konuşan yabancı konuklardan Digitaleurope Direktörü Higgins, Avrupa'da bugün BİT sektöründe 700 binden fazla kişinin uygulama geliştirme alanında çalıştığını söyledi. 7 milyon kişinin dijital ekonominin bir parçası olduğunu belirten Higgins, bilişim sektörünün gelişmesi için tüm ülkelere hazır reçetelerin olamayacağına, her ülkenin kendi özgün ve kültürel şartlarını göz önüne alarak davranmasının önemini vurguladı. Kore gibi 20, 30 yıllık planların Britanya için uygulanabilir olmadığına dikkat çeken Higgins, Türkiye'nin kendi özgün şartlarını ve kaynaklarını dikkate alarak bilişim sektörünün geliştirmeyi ele alması gerektiğini söyledi. Dijital insan gücü açığı ile karşı karşıya olunduğu ve eğitimde BİT kullanımına odaklandıklarına değinen Higgins, kamunun reforme edilmesinin önem taşıdığına işaret etti.

Kore Internet ve Güvenlik Ajansı Başkan Yardımcısı Chung, 1980'li yılların başında Ar-Ge'yi odak sektör olarak benimseyerek inovasyon alanında büyük bir ekonomik patlama yaşayan Kore'nin deneyimlerini aktardı. "Bilişim teknolojileri Kore'nin itici gücü oldu" diyen Chung, bilişim denince tüm dünyada Güney Kore'nin akla gelmesinin ardında uzun yıllara dayanan devlet, özel sektör ve toplumun diğer kesimlerinin paylaştığı ortak vizyon olduğunu anlattı. Chung, altyapıya ağırlık verdiklerini, talebi artırdıklarını, 5 yılda 10 milyon insanı eğittiklerini açıkladı.

Rusya e Geliştirme Ortaklığı Başkanı Ershova ise Rusya'daki durumu anlattı. "Rusya'da ICT'yi kalkınmanın itici gücü olarak gören bir karar kâğıt üzerinde verilmiş durumda. Altyapıya yeterli yatırım yapılıyor" diyen Ershova, bilişimin sadece teknik bir gelişme olarak değil, toplumsal kurgunun en önemli parçası olarak ele alınması gerektiğini söyledi. Ershova, Rusya'nın ICT pazarında en hızlı büyüyen ülkelerden biri olduğunu bildirdi.
Panelde konuşan Kalkınma Bakanlığı Bilgi Toplumu Daire Başkanı Emin Sadık Aydın, yeni hazırlanan Bilgi Toplumu Stratejisi (BTS) ve Eylem Planı hakkında bilgiler verdi. Çalışmaların sahiplenilmesi, bilişim sektörü ve STK'ların desteğini beklediklerini bildiren Aydın, "Bilgi toplumuna dönüşümü çok daha büyük bir gündem maddesi haline getirmeliyiz" dedi.

Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Balcı: *Devlet açısından bilişim teknolojilerinin önemi açık*

TBD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Turhan Menteş moderatörlüğünde düzenlenen "2023'e Doğru Türkiye" panelinde ise, Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Mürteza Balcı, TÜBİTAK ULAKBİM Müdürü Ahmet Kaplan, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Asım Balcı ve Savunma Sanayi Müsteşarlığı Daire Başkanı Mete Arslan gibi bilgi ve iletişim teknolojileri alanında söz sahibi kamu konuşmacıları, kamu alanında Türkiye'nin bilişim alanındaki geleceğini tartıştılar. TBD Başkanı Menteş, 2023'e doğru Türkiye konusunu bilişim sivil toplum kuruluşları olarak sürekli Türkiye'nin gündeminde tutmaya çalıştıklarının altını çizdi. Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Balcı, sanayi devriminden sonra devletin görevlerinin artığına işaret ederek, bunun için ulaşım ve iletişim teknolojilerinin

önünün açılması gerektiğine işaret etti. Her yeniliğin iletişim teknolojileri vasıtasıyla topluma ulaştığını anlatan Balcı, devletin kendini yenilemesinin çok önemli olduğunu vurgulayarak, bilişim teknolojileri ile ilgili devletin iki görevi olduğunu söyledi. Bu görevlerin teknolojiyi kamu kurumlarında hayata geçirmek ve kamu hizmetlerine ulaşımın sağlanması ile gerekli desteği sağlayarak özel sektörün rekabet edebilirliğini sağlamak olduğunu belirten Balcı, "Devlet açısından bilişim teknolojilerinin önemi açıktır" dedi.
e-devlete geçişin kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınmasıyla mümkün olmayacağının üzerinde durarak, devletin sunduğu hizmetlerin yeniden tanımlanması gerektiğini vurgulayan Balcı, sadece kurumu dönüştürmenin yeterli olmadığını, zihinsel dönüşümü de gerçekleştirmek gerektiğini bildirdi. Balcı, Hizmet Envanteri Veri Tabanı uygulamasıyla devletin sunduğu hizmetlerinin sayısının bilinmiş olacağını belirtti.

MEB Müsteşar Yardımcısı Balcı: *21. yüzyıl becerileri konusu tüm dünyada tartışılıyor*

MEB Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Balcı, atılım için bilişim dendiğinde önemli başlıklardan birinin de eğitim olduğunu ifade etti. Balcı, ABD Çalışma Bakanlığı'nın hazırladığı bir rapora göre gelecekte çocukların yüzde 65'nin bilinmeyen mesleklerde çalışacaklarını ortaya koyduğunu söyledi. Balcı, İngiltere'de yapılan bir araştırmanın da robotik sorunlar avukatlığı, elektronik gazetecilik, sanal polis, vücut parçası mühendisliği gibi alanlarda 18 yaş gurubunun çalışacağını ve iki yılda bir meslek değiştireceklerini ortaya koyduğunu anlattı. Türkiye'de eğitim sisteminin bu yeniliğe hazır halde olmadığı özeleştirisinde bulunan Balcı, "21. yüzyıl becerileri konusu tüm dünyada tartışılıyor. Eğitim sisteminde önemli başlıklar ve reformlar olmalı" dedi.
FATİH Projesi ile gelişmiş ülkelerle aramızdaki farkı kaldırabileceğimizin üzerinde duran Balcı, projeyle her çocuğun tüm dünyaya erişme imkânına kavuşacağına ve içeriklerin çok daha gelişmesinin sağlanacağına değinerek, projede önemli adımlar atıldığını söyledi. Balcı, proje kapsamında 120 bin öğretmenin eğitime tabi tutulduğunu, 10 milyon 100 bir adet bilgisayar alımı için sürecin devam ettiğini ve 62 bin tabletin dağıtıldığını kaydetti.

"Kritik altyapılar, bilişim teknolojileri kullanılarak yönetilmektedir"

Savunma Sanayi Müsteşarlığı Daire Başkanı Arslan ise, savunma sanayi teknolojilerinin bilişim teknolojilerinin lokomotifi olduğuna işaret ederek, daha sonra bilişim sanayindeki gelişmelerin savunma sanayindeki gelişmelerin önüne geçtiğini kaydetti. Ar-Ge yatırımlarına destekle ithal ikamesini gerçekleştirmiş olacağımızı dile getiren Arslan, son yıllarda iletişim altyapısına yapılan yatırımların yüksek hızlı İnternet erişimine olanak sağladığını belirtti. Arslan bilişim alanındaki projelerin ivmelenerek arttığına dikkat çekerek, bu çerçevede bilginin depolanmasına sayısallaştırılmasına olanak sağlandığını anlattı. Ülkemizin geleceği için 10 yıl içerisindeki en büyük katkının bilişim sektörünce yapılacağına işaret eden Arslan, Savunma Sanayi Müsteşarlığı olarak bilişim teknolojilerindeki gelişmeleri yakından takip ettiklerini vurguladı. Arslan, iş süreçlerinin büyük bir

bölümünün elektronik ortamda yapılması için çalışma başlattıklarını ifade ederek, "Kritik altyapılar, bilişim teknolojileri kullanılarak yönetilmektedir" dedi.
Ülkelerin kritik sistemlerine yapılan siber saldırıların fizik saldırılardan daha çok önem kazandığını dile getiren Arslan, siber ortamın 5. Savunma ortamı olarak belirlendiğinin altını çizdi. Arslan, Siber Savunma Merkez Komutanlığı'nın kurulduğuna işaret ederek, siber sistemlerinin güvenliğinin siber savunma ile sağlanacağını kaydetti. 20 Kasım 2013'te düzenlenecek bir konferans ile yeni nesil siber atakların ve gelinen son noktanın ele alınacağını belirten Arslan, 2023 hedefleri doğrultusunda siber savunma çalışmalarına devam edileceğini kaydetti.

TÜBİTAK ULAKBİM Müdürü Kaplan: *Yetişmiş insan kaynağında büyük sıkıntımız var*

TÜBİTAK ULAKBİM Müdürü Dr. Ahmet Kaplan da FATİH Projesi'nde hedeflerin geniş spektrum da tutulması gerektiğini vurguladı. Proje kapsamında 12 firma ile yönetim sistemleri konusunda çalışma yaptıklarını dile getiren Kaplan, yoğun olarak açık kaynaklı sistemler üzerinde çalışma yürüttüklerini anlattı. Kaplan, mümkün olduğunca açık kaynaklı yazılımlarla ilgili geleceği algılayarak çalışma yapılması gerektiğinin altını çizerek, "Yetişmiş insan kaynağında büyük sıkıntımız var" dedi.
"2023'e Doğru Türkiye: Özel Sektör Pespektifi" panelinde ise, Intel Türkiye Genel Müdürü Burak Aydın, Cisco Türkiye Genel Müdürü Ümit Cinali, Vodafone İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Hasan Süel, Hürriyet Medya Grubu Pazarlama Direktörü ve İcra Kurulu Üyesi Birim Gönülşen, Türk Hava Yolları CIO'su Adnan Metin ve McKinsey Danışmanlık Ortağı Özgür Tanrıkulu, özel sektör bakış açısıyla 2023 hedefleri ve beklentileri ele alındı.
Konferansta sektör dışından isimler de yer aldı. Hürriyet Gazetesi yazarlarından İsmet Berkan, karikatürist ve yönetmen Gani Müjde'nin konuşmacı olarak katıldığı 'Bilişimde Başarı, Başarıda Bilişim' bölümünde bilişim sektörünün başarı hikâyeleri ile başarıda bilişimin rolü anlatıldı.

2023'e Doğru:
Atılım İçin Bilişim Konferansı

Devlet, "beyaz hacker" yetiştirecek

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Ergün, kamu ve özel sektörde dijital verilerin güvenliğini sağlamak için "beyaz hacker"lar yetiştireceklerini açıkladı.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nihat Ergün, kamu ve özel sektörde dijital verilerin güvenliğini sağlamak için "beyaz hacker" yetiştireceklerini bildirdi. Ergün, TSE'de yetiştirilecek uzmanların, eğitimlerinden sonra alacakları sertifika ile Türkiye'nin siber güvenliği için çalışacağını bildirdi.
Bakan Ergün, Anadolu Ajansı'na (AA) yaptığı açıklamada, Türkiye'nin siber güvenliğinde yeni bir dönemin başladığını söyledi. Bilim ve teknolojideki gelişmelerin her sektörün ilerlemesini sağlarken, ne yazık ki o sektörün anti-sektörünü oluşturacak bir ortamı da hazırladığını belirten Ergün, Türkiye'nin her geçen gün bütün kamu kurumlarıyla, yerel yönetimleriyle, üniversiteleri ve özel sektörüyle bilgi ve iletişim teknolojilerini çok daha yoğun bir şekilde kullandığını ifade etti.
Bilgi ve iletişim teknolojilerinin her alanda daha fazla kullanılması, bu sistemlerin güvenliğiyle ilgili konulara da daha fazla eğilmeyi gerektirdiğini vurgulayan Ergün, şunları kaydetti:

"Kamu hizmetlerinin dijital ortama taşınması, vatandaşlarımıza hızlı ve kaliteli hizmet vermemizi sağlıyor. Ancak kamuya ait web sitelerinin ve dijital hizmetlerin güvenliğiyle ilgili konulara da eğilmemiz, siber ortamımızın güvenliğini sağlayacak adımları da atmamız gerekiyor. Bütün kurumlar için sistemlerini ve uygulamalarını düzenli olarak güvenlik testlerine tabi tutmak, böylece içeriden ve dışarıdan gelebilecek saldırılara, sızmalara karşı korumak kritik önem taşımaktadır."

TSE tarafından eğitilecekler

Dünyanın önde gelen yazılım şirketleri ile kamu ve özel sektör kuruluşlarının, bu tür sızmalara karşı sistemlerini korumak için "beyaz hacker" ya da "beyaz şapkalı hacker" adı verilen, kendileriyle irtibatlı olarak çalışan hackerlar kullandığını anlatan Ergün, şöyle devam etti:

"Beyaz hackerların temel görevi, sistemin açıklarını tespit etmek ve bunları sistem yöneticisine bildirmektir. Biz de bu konuda önemli bir adım atıyoruz. Sızma testi yapan firma ve kişiler, ülkemizde ilk kez bir kamu kurumu olarak TSE tarafından yürütülecek program ile eğitilecek.
Yani kamu ve özel sektörde dijital verilerin güvenliğini sağlamak için biz de artık beyaz hacker yetiştireceğiz. Bu konuda en uzman kişileri bulacağız ve TSE''de yetiştirilecek uzmanlar, eğitimlerinden sonra alacakları sertifika ile Türkiye'nin siber güvenliği için çalışacak."
Eğitim için TSE Yazılım Belgelendirme Müdürlüğü tarafından "Sızma Testi, Eğitim ve Danışmanlık Hizmeti Veren Personel ve Firmalar İçin Yetkilendirme Programı" oluşturuldu. Bu program ile sızma testi yapan firmaların ve kişilerin hangi şartları taşıması gerektiği belirlendi. Program, güvenlik testi yapan firmaların ve kişilerin belirli bir uzmanlık seviyesine ulaşmalarını ve bu uzmanlıklarını belgelendirmelerine imkan tanırken, güvenlik testi yaptıracak kurumlara da çalışacakları kişi ve firmaları belirlerken temel alacakları kriterlerin neler olması gerektiği bilgisini sunacak.

4 farklı uzmanlık seviyesi

Programda "beyaz hackerlar" için stajyer, kayıtlı, sertifikalı ve kıdemli olmak üzere 4 farklı uzmanlık seviyesi belirlendi. Başlangıç seviyesi olan Stajyer Sızma Testi Uzmanlığı için herhangi bir şart aranmayacak. Kayıtlı Sızma Testi Uzmanlığı için 2 yıllık bilgi güvenliği veya sızma testi tecrübesi ve buna ek olarak yazılı sınavdan başarılı olma şartları aranacak. Sertifikalı Sızma Testi Uzmanlığı için 3 yıllık bilgi güvenliği veya sızma testi tecrübesi şartları istenecek ve uluslararası sertifikasyonlar eşdeğer kabul edilecek.

Kıdemli Sızma Testi Uzmanlığı için ise 3 yıl bilgi güvenliği alanında çalışmış olmak veya 5 yıl sızma testi yapmış olmak ve bunu belgelendirmek şartı aranacak. Kıdemli Sızma Testi Uzmanlığı için bunlara ek olarak en az 1 adet ulusal veya uluslararası düzeyde akademik makale yayınlamak veya bir zafiyet keşfinde bulunup TSE'nin "Zafiyet Bildirim Programı"na bildirmek gerekecek.
Bu şartlara ek olarak tüm uzmanlık seviyeleri için TSE'nin kuracağı CTF (Capture the Flag) sınav ortamında düzenlenecek yazılı ve uygulamalı sınavlarda başarılı olmak zorunluluğu bulunacak. Sınavlar hem yazılı hem de uygulamalı olarak yapılacak. Yazılı sınavdan geçenler ilgili uzmanlığın şartlarını taşıdıkları takdirde uygulamalı sınava katılabilecek.

“Dijital dürbün” ile tarihe yolculuk

ODTÜ

ODTÜ’de geliştirilen dijital dürbün, ören yerleri ve tarihi alanlarda tarih içerisinde bir yolculuk yapıp buraların geçmişte nasıl yerler olduğunu görmek mümkün.

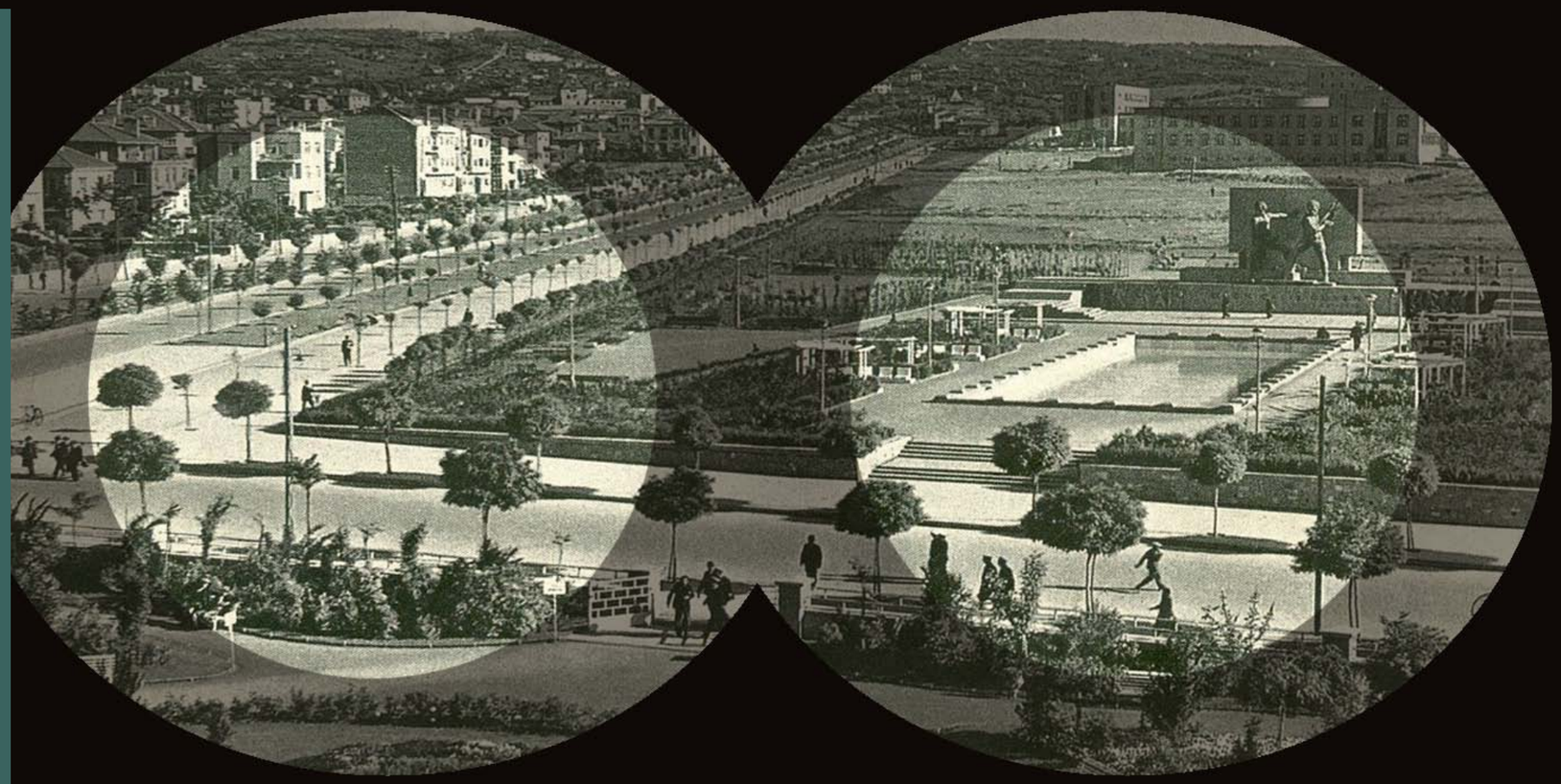

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Görsel-İşitsel Sistemler Araştırma ve Üretim Merkezi (GİSAM) tarafından geliştirilen “Dijital dürbün”, tarihe farklı bir bakış açısı getirdi. “Dijital dürbün” ile baktığınız alanın yıllar önceki görüntüsüyle karşılaşıyorsunuz. Dürbün, ören yerleri ve tarihi yerlerde tarih içerisinde bir yolculuk yaptırarak, buraların eskiden nasıl yerler olduğunu gösteriyor.
ODTÜ Mimarlık Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Öğretim Görevlisi Mehmet Refik Toksöz, üniversite web sitesinde yaptığı açıklamada, “Dijital Dürbün”ü Ankara müzelerinde test edilebileceğini belirtip proje hakkında bilgi verdi. Elektroniğin ve bilgisayar teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte, her türlü ürünün akıllı hale geldiğine değinen Toksöz, dolayısıyla insanların ürünlerle etkileşiminin önem kazandığını ve “Etkileşim Tasarımı” denilen bir alanın doğduğunu vurguladı. Bu kapsamda birçok proje üretildiğini dile getiren Toksöz, bu projelerden birinin de “Dijital dürbün” projesi olduğunu kaydetti. Toksöz, bu dürbün sayesinde Efes Antik Kent’e gittiğiniz de antik kentin bir zamanlar ne kadar görkemli olduğunu gözünüzde canlandırabileceğinizi aktardı. Dijital Dürbün Projesi’nin ilk pilot uygulamasını Ankara’da başlattıklarını anlatan Toksöz, Etnoğrafya Müzesi ve Resim Heykel Müzesi önüne birer dürbün yerleştirdiklerini söyledi. Bunların patentlerini almak için başvuruda bulunduklarını bildiren Toksöz, projenin esas amacının tarih içerisinde bir yolculuk olduğunun altını çizdi. Önümüzdeki dönemde, Türkiye’nin birçok ören yerinde ve tarihi yerinde bu dürbünün kullanılmasını umduklarını dile getiren, Toksöz, açıklamasını şöyle sürdürdü:
“Birçok insan antik kentleri, ören yerlerini gezdiği zaman oraların nasıl göründüğüne ilişkin fikre sahip olamıyor bu nedenle biz bazı yerlere konacak ve alanı gezerken izleyicinin baktığı zaman o noktada o zamanki antik kentin nasıl gözüktüğünü gösterecek bir ‘Dijital dürbün’ tasarladık. İzlediğiniz alana doğru dürbünü yönlendirirseniz ve dürbünün içinden bakarsanız 1930’ların Ankarasının nasıl gözüktüğünü görürsünüz. Bina, o binaya ilişkin bilgiler, kaydırdıkça da ‘O noktada hangi bina vardı, bir zamanlar, ya da yoktu? Nasıl geliştirildi?’ tüm bunları görürsünüz.
Çanakkale’ye gittiğinizde; Truva’ya gittiğinizde kentin dokuz katmanını o zamanlar nasıl peş peşe kurulduğunu tarih içinde bir yolculuk yaparak izleyebilirsiniz. Projemizin esas amacı bu.”

“Bilişim 2013” için geri sayım başladı

30. Ulusal Bilişim Kurultayı, 28 Kasımda başlayacak. “Sayısal Gündem 2020” ana temasıyla düzenlenen etkinlik kapsamında Bilişim Hizmet Ödülleri verilip TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması ile TBD-Halıcı Beste Yarışması da yapılacak.

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD), geleneksel etkinliklerinden “29. Ulusal Bilişim Kurultayı” için geri sayım başladı. Bu yıl da Türkiye'nin bilişim gündemini belirleyecek olan TBD, 30'uncu Ulusal Bilişim Kurultayı'nı topluyor. Sektörün tüm aktörlerinin yer alıp katkı ve sahiplenmesiyle markalaşan, sektörün zirve ve şenliği haline gelen Bilişim 2013 etkinliği, 28-29 Kasım 2013 tarihlerinde, JW Marriott Hotel Ankara'da gerçekleştirilecek. TBD'nin düzenlediği ve bilişime taraf tüm kesimlerin sinerjisiyle oluşturulacak Bilişim'2013 etkinliği, “Sayısal Gündem 2020” ana temasıyla düzenleniyor.

Dijital Türkiye Platformu işbirliği ve sinerjisiyle organize edilen Bilişim 2013 etkinliği, T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, T.C. Avrupa Birliği (AB) Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından destekleniyor. 2 gün boyunca sürecek etkinlik kapsamındaki tüm programlara önceden kayıt yaptırarak katılım ücretsiz olacak.
Ana teması “Sayısal Gündem 2020” olan Bilişim'2013 etkinliğinde; “Büyük Veri (Big Data)”, “M2M ve her şeyin İnterneti”, “Akıllı Şebekeler /Smart Grid”, ”Kişisel Verilerin Güvenliği ve Mahremiyet”,

“Sayısal Pazar” işe “Horizon 2020” gibi konular ele alınacak.
Avrupa Birliği'nin sayısal gündeminde de bulunan bu konular, 30. Ulusal Bilişim Kurultayı`nda, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları (STK), konunun uzmanları, özel ve kamu sektörü yöneticileri, binlerce profesyonel ve yurtdışından gelen ilgililerin katılımıyla tartışılarak kamuoyu oluşturulacak ve çözümler üretilecek.

Bilişim sektörünün en önemli, sektörel katılımı en büyük etkinliğinde kapsamında yapılacak TBD 30. Ulusal Bilişim Kurultayı'nda akademik ve teknolojik uygulama bildirilerinden oluşan oturumlar düzenlenecek.

Bilişim 2013, TBD Başkanı Turhan Menteş'in açılış konuşması ile başlayacak. Açılış törenine bürokratlar, sivil toplum kuruluşları başkanları, akademisyenler, kamu ve özel sektörün yönetici ve çalışanları, sanayici ve iş adamları, girişimciler, öğrenciler ve teknolojiyi yoğun kullananlar katılacak.

“TBD-TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet” ve “Bilişim Hizmet Ödülleri”nin verileceği etkinlik kapsamında, TBD-Halıcı Beste Yarışması töreni düzenlenecek. Ayrıca bu yıl on beşincisi yapılan TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması'nda kazananlar ödüllerini alacak.

“Bilişim 2012” etkinliğinde, Bilişim ve Eğitim; Bilişim ve Finans; Bilişim ve Enerji; Bilişim ve Sağlık; Bilişim ve Spor; Bilişim ve Çevre; Bilişim Hukuku; Bilişim ve Telekomünikasyon / İletişim; Bilişim ve Kamu Yönetimi; Bilişim Standartları ve Modeller; Bilişim ve Bilgi Güvenliği; Sosyal Medya; Engelsiz Bilişim; Mobil Dünya ile Yönetim Bilişim Sistemleri ana başlıklarında çok sayıda bildiri sunulurken birçok şirket de sunumda bulunacak.

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylem@bilisimdergisi.org

Dell özüne döndü

Michael Dell, 25 milyar dolar verip firmasını geri aldı

Michael Dell

Geçtiğimiz Şubat ayından beri beklenen satın alma nihayet gerçekleşti ve Michael Dell, firmasının tüm hisselerini satın alıp borsadan çıkardı. 25 milyar dolarlık bu satın alma teknoloji dünyasının en büyük satın alması olarak tarihe geçti.

Dünyanın en büyük PC üreticilerinden birisi olan Dell, Michael Dell tarafından 1988 yılında kurulmuştu. PC pazarında direkt satış yöntemini uygulayan ilk firmalardan birisi olan Dell kısa süre içinde büyük pazar paylarına ulaşmıştı. 1988 Haziran'ında borsaya açılan firmanın sermayesi bir anda 30 milyon dolardan 80 milyon dolara çıkmıştı. 1992 yılında Michael Dell, Fortune 500 şirketlerinin en genç CEO'su olma unvanını aldı. Dell kurulduğu günden bu yana ilk günkü dinamizmini kaybetmeden büyümeye devam etti. Şirketin başarısının arkasında kuşkusuz en büyük faktör sektörün dahi çocuğu olarak anılan Michael Dell'di. Michael Dell şirketi kurduğu ilk günden milyar dolarlık cirolara imza attığı günlere kadar şirketin hep içinde oldu.

Çalkantılı yıllar

Dell, 2005 yılına kadar sürekli pozitif ciro rakamları açıklamıştı. 2005 yılında ise ilk kez satışlarda bir durgunluk gözlemlenmişti. Satış rakamlarındaki azalma firmayı PC'den farklı pazarlara doğru yönelmeye zorlamıştı. O yıllarda Dell'in gelirlerinin yüzde 66'sını PC satışları oluşturuyordu. PC satışları, pazardaki satürasyon yüzünden düşmüştü. O zamana kadar sadece dizüstü ve masaüstü üreticisi olarak bilinen firma depolama, BT hizmetleri ve sunucu pazarına giriş yaptı. Bu alanda HP, IBM gibi büyük devlerle yarışan Dell istediği pazar paylarına erişemedi. Bunun sonucunda ise firma 2008 yılında küçülmeye gitti. Ontario Kanada'daki çağrı merkezini kapatan firma 1100 çalışanının işine son verdi.

Dell'in en büyük hatalarından birisi tablet ve mobil pazarı iyi okuyamamasıydı. Firma mobil alanda başarılı olamadı. Firma ne Windows ne de Android tabanlı tabletlerde rakiplerini geçmeyi başaramadı. Tabletlerde istediği başarıya ulaşamayan firma bu sefer şansını üst sınıf PC'lerde denemek istedi. XPS serisi dizüstü bilgisayarlar başarılı satış rakamlarına ulaşsa da 2011 yılında Dell satışlarda Lenovo'nun gerisindeydi.

Dahi çocuğun hamlesi

Firmanın bu istikrarsız gidişine bir son vermek isteyen Michael Dell geçtiğimiz şubat ayında firmanın NASDAQ'dan çıkacağını ve tüm hisselerini alacağını açıkladı. Bilişim dünyası bir anda bu haberle sarsıldı. Bir bilişim şirketinin borsaya açılması büyük bir haber değildir. Belli bir büyüklüğe ulaşan şirketler sermayelerini artırmak, daha fazla rekabet gücüne sahip olmak için borsaya açılırlar. Bir bilişim şirketinin NASDAQ'dan çıkıyor olması ise büyük haberdir. Dell'in borsadan çıkma kararı da böyle oldu ve Wall Street Journal'dan, New York Times'a bütün basın aylarca bu haberi konuştu.
Geçtiğimiz ekim ayının sonunda ise bu satın alma resmi olarak gerçekleşti. Firmanın yüzde 16 hissesine sahip olan Michael Dell elini cebine attı ve yaklaşık 25 milyar dolar harcayarak Dell'i tekrar bir aile şirketi haline getirdi.

Dell'in yeni yüzü

Peki bu satın alma bilişim dünyası için ne anlama geliyor? Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki; Dell PC pazarından çıkmayı planlamıyor. PC pazarı her ne kadar küçülmüş olsa da hala Dell için büyük öneme sahip. Servis pazarındaki 4 senedir uğraşıya ve 13 milyarlık yazılım ve servis alanındaki satın almalara rağmen hala PC satışları Dell'in toplam gelirlerinin yüzde 60'ını oluşturuyor. Dell'in servis ve yazılım gelirleri ise firmanın gelirlerinin sadece yüzde 1'ine sahip. Bu rakam küçük gözükse de firmanın en büyük büyümesi bu alanda gerçekleşmekte. Geçtiğimiz çeyrekte firmanın kurumsal çözümler, yazılım ve servis gelirleri yüzde 9 oranında arttı. Firma bu alanda IBM, HP gibi büyük devlerin yanında Amazon ve Rackspace gibi yeni oyuncularla savaşıyor.

Mark Zuckerberg daha küçük bir çocukken, Instagam'ın kurucusu Kevin Systrom Playstation ile oynarken Michael Dell, Amerika'nın teknoloji gurusu olarak tarihe geçmişti. Zaman değişti, PC'ler geride kaldı, dünya hızlı bir değişime girdi. Geçmişin dahi çocuğu Michael Dell, tekrar firmanın iplerini eline almasıyla neler yapacak, başarılı olabilecek mi? Bu soruların cevabını zaman gösterecek...

Cisco'dan "yeni internet" hamlesi

Internet of Things Group, ev eşyalarından, otomobillere tüm cihazları internete bağlamak için çalışacak

Cisco CEO'su John Chambers

Dünyanın en büyük ağ üreticilerinden birisi olan Cisco, internete bağlı elektronik cihazlar için yeni bir birim açacağını duyurdu. Barselona'da düzenlenen Internet of Things Forum'unda bir konuşma yapan Cisco CEO'su John Chambers, internete bağlı elektronik cihazların önümüzdeki on yıl içinde ekonomiye 14 trilyonluk bir katkı sağlayacağını söyledi. Bu yüzden bu alana özel yeni bir iş birimi kurduklarını anlatan Chambers, Cisco'nun bu alanda lider olmayı planladığını belirtti. Cisco'nun bünyesinde yeni kurulan bölümün adı "Internet of Things Group" olarak duyuruldu. Bu bölümün elektronik cihazları internete bağlamak için, yeni çözümler geliştirmesi bekleniyor.Günümüzde internete ağırlıklı olarak bilgisayarlar bağlı. Elektronik cihazların büyük bir çoğunluğunun ise internet bağlantısı bulunmuyor. Önümüzdeki yıllarda ev eşyalarından, otomobillere, sağlık cihazlarından, elektrik lambalarına kadar bir çok cihaz internete bağlanacak.

Cisco Başkan Yardımcısı Guido Jouret şu an dünyadaki elektronik cihazların sadece yüzde birinin internete bağlı olduğunu bu alanda büyük bir potansiyel bulunduğunu söylüyor. Geleneksel internetin dünyada gelişmesinde büyük rol oynayan Cisco'nun cihazları içeren "yeni internet" konusunda da söz sahibi olacağı tahmin ediliyor.

Sosyal medyada büyük rekabet

Ayda yüzde 19 oranında büyüyen Google+, 2016 yılında Facebook'u tahtından indirebilir

Bundan yüz sene önce medya sadece gazetelerden ibaretti. Daha sonra radyo geldi. Uzun yıllar insanların dış dünya ile bağlantısını cızırtılı radyolar sağladı. Radyoyu televizyon takip etti. 1928 yılında ilk televizyon yayını yapıldığı zaman dünyanın çoğu bölgesinde elektrik bile yoktu. Savaşlardan sonraki hızlı büyüme ile birlikte televizyon kısa zaman içinde dünyanın gelmiş geçmiş en etkili kitlesel iletişim aracı haline geldi. Televizyondan daha gelişmiş bir medyanın oluşması ise uzun süren adımlarla oldu. 1971 yılında ilk e-posta'nın atılması bu adımların en büyüğü idi. E-posta, ardından internet ve daha sonrasında gelen sosyal medya, günümüzün medyasını yeniden şekillendirdi.

Milyarlar sosyal medyada

Günümüzde sosyal medya hızlı bir şekilde televizyona alternatif olma yolunda ilerliyor. Televizyon hala en etkili kitlesel iletişim aracı olsa da sosyal medyanın gücü de yadsınamayacak kadar büyük. 2004 yılında kurulan, daha henüz 10 yaşında bile olmayan Facebook'un 1 milyar üzerinde kullanıcısı bulunuyor. 2006 yılında kurulan Twitter ise 500 milyon üzerinde kullanıcıya sahip. Sosyal medyanın artan popülaritesi teknoloji devlerinin iştahını kabartıyor.

Devlerin sosyal medya konusunda iştahı büyük ama bu alanda başarılı olmak o kadar da kolay değil. Dünyanın bir numaralı arama motoru sağlayıcısı Google, sosyal medyaya en fazla yatırım yapan şirketlerin başında geliyor. Facebook ve Twitter'ın başarısını gören Google, 2006 yılında 1.65 milyar dolar vererek Youtube'u satın aldı. Google bununla da yetinmeyip Facebook'a direkt alternatif olabilmek için Google+ servisini başlattı. Google+ şu an 500 milyon kullanıcı ile Facebook'tan sonra dünyanın en büyük ikinci sosyal medya ağı durumunda bulunuyor. Diğer taraftan kullanım oranlarında ise Google+, Facebook'un hala çok gerisinde. Milyonlarca kişinin Google+ hesabı olsa da insanlar paylaşımlarını hala Facebook'ta yapıyorlar.

Paylaşımda lider Facebook

ABD'li araştırma firması Marketing Land'in verilerine göre Google+ üzerinde yapılan paylaşımlar toplam sosyal medya paylaşımlarının sadece yüzde 2'sini oluşturuyor. Araştırmaya göre paylaşımların yüzde 50'sinden fazlası bir milyar üzerinde kullanıcıya sahip olan Facebook üzerinde yapılıyor. Twitter'ın paylaşımlardaki oranı yüzde 24. Bu iki devi yüzde 16 ile Pinterest takip ediyor.

Google+'ın çok fazla kullanıcısı var ama sistem Facebook kadar başarılı olmadığı için pek fazla kullanılmıyor. Google+ kullanıcılarının bu kadar çok olmasındaki en büyük neden ise Gmail. Gmail'e abone olan birisi otomatik olarak Google+'ında üyesi haline geliyor.

Veri madencisi Google

Son bir kaç senedir sosyal medya hesapları ile sitelere kayıt olma çok popüler hale geldi. Eskiden kullanıcılar forumlara, bloglara ve internet servislerine abone olmak için uzun formlar doldurur, e-postalarını kontrol ederlerdi. Günümüzde ise Facebook, Twitter veya Google hesabı ile bir kaç tıklamayla sitelere abone olunabiliyor. Bu trendi iyi yakalayan Google, 2012 yılında mahremiyet anlaşma metninde değişik yaptı. Bu yapılan değişikle kullanıcıların girdiği siteleri de takip altına alan Google, veri madenciliği konusunda daha da üstün hale geldi. Şu an Google kullanıcılarının nereleri ziyaret ettiğini, ilgi alanlarını ve kişisel bağlantılarını takip edebiliyor. Firmanın tek yapması gereken ise bu kitleyi şu zamana kadar başarı sağlayamadığı Google+ servisine yönlendirmek.

Google+'ın en büyük dezavantajı piyasaya geç girmiş olması. Google+, Facebook'un kurulmasından tam 7 sene sonra 2011 yılında açıldı. Yedi sene internet dünyası için oldukça uzun bir süredir. Bu süre zarfında Facebook büyük yol aldı. Diğer taraftan büyüme oranlarına bakıldığı zaman Google+'ın Facebook'tan çok daha hızlı büyüdüğü gözlemleniyor. ABD'li araştırma firması SearchMetrics'in geçtiğimiz aylarda yayınladığı bir rapora göre Facebook ayda yüzde 10 oranında büyüyor. Google+'ın büyüme hızı ise yüzde 19. SearchMetrics'e göre büyüme oranları bu hızla devam ederse Google+, 2016 yılında Facebook'un kullanıcı sayısını geçecek.

Google'ın bu hamlelerini yakından takip eden Facebook ise servisini sürekli yenileyerek pazar lideri pozisyonunu korumayı hedefliyor. Önümüzdeki aylarda sosyal medya alanındaki rekabetin iyice artması tahmin ediliyor. Bu rekabetin en büyük katkısı ise kuşkusuz son kullanıcılara olacak.

Steve Jobs'un ardından

Doç. Dr. Selçuk Özdemir
selcukozdemir@gmail.com

İspanyol filozof ve edebiyatçı George Santayana "Geçmişini hatırlamayanlar onu tekrarlamaya mahkûmdur" der. Geçmişte yaşananlardan ders çıkarılmasına yönelik buna benzer yüzlerce özlü söz bulabiliriz. 5 Ekim 2011'de hayatagözlerini kapatan bilişim dünyasının en önemli aktörlerinden (belki de en önemlisi), bugün sahip olduğumuz birçok teknolojinin fikir babası ve uygulayıcısı Steve Jobs'un ilginç hayat hikâyesinden bizlerin ama özellikle yeni nesillerin çıkarabileceği birçok ders olduğunu düşünüyorum.
George Beahm tarafından kaleme alınan "Ben, Steve: Steve Jobs konuşuyor" adlı kitaptan bazı alıntılar yaptığım bu yazıda, Jobs'un 2005 tarihli ünlü Stanford konuşmasında ifade ettiği bazı "noktalara" değinen örnekler vermek istiyorum:.

Olmak ya da olmamak

"Vaktiniz sınırlı, onun için başkasının hayatını yaşayarak boşa harcamayın. Dogmalarla kapana kısılmayın, çünkü bu, diğer insanların düşüncelerinin sonuçlarıyla yaşamaktır. Başkalarının fikirlerinin, kendi iç sesinizi bastırmasına izin vermeyin. Ve de en önemlisi, yüreğinizi ve sezgilerinizi takip etme cesaretini gösterin."

Azim

"Başarılı girişimcilerle başarılı olmayanları birbirinden ayıran şeyin saf azim olduğundan eminim... Bu konuda gerçekten tutkulu değilseniz hayatta kalamazsınız. Pes edersiniz. Bu yüzden de bir fikriniz, doğrusunu yapmak için hırs yaptığınız bir yanlış ya da bir sorun olmalı ortada, aksi takdirde üstüne gidip çözmek için gereken azmi bulamazsınız."

Başarı

"Dünyanın en zengin adamı olarak mezara girmek bana hiçbir şey ifade etmiyor... Şahane bir şey yaptık diyerek yatağa girebilmek, işte benim için önemli olan budur."
"Toplumun gözünde kimlerin 'başarılı' kimlerin 'başarısız' kabul edildiğine bakarsanız başarılı olanlar genelde işlerini severek yapanlardır. Bu yüzden onlar işler kötüye gittiğinde bile sebat ederler."
"Yakından baktığınızda bir gecede yakalanan başarıların çoğunun uzun zaman aldığını görürsünüz."
"Bir şey yaptığınızda gayet güzel sonuçlandıysa, şahane başka bir şey yapmak için harekete geçmeli, çok uzun süre rehavete düşmemelisiniz. Yalnızca bir sonraki şeyi düşünün yeter."

"... Başarısızlık riskini göze almayı sürdürdükleri müddetçe sanatçı kalırlar. Bob Dylan ve Picasso başarısızlık riskini daima göze almışlardır. (Kovulduktan sonra) Tekrar Apple'ın başına geçmem istendiğinde, Pixar'a, aileme ve itibarıma neler olabileceğini düşündüm. Sonunda umurumda olmadığına karar verdim, çünkü bu gerçekten yapmak istediğim şeydi. Elimden gelenin en iyisini yaptıktan sonra bile başarısız olursam, en azından en iyisini yapmış olurdum."
"Farklı bir insan tipini hedefliyoruz; kendilerine bir şans için beş on yıl beklemek istemeyenleri. Boyundan büyük işlere kalkışmayı ve evrene küçük bir çentik atmayı gerçekten isteyen birilerini."

Deneyim

"Budizm, entelektüel düşünce yerine deneyime değer veriyor. Düşünüp taşınan ama hiçbir yere varamayan çok insan gördüm. Entelektüel ve soyut bir anlayıştan daha anlamlı bir şey keşfetmiş insanlarla ilgilenmeye başladım."
"Bizim sektördeki insanların birçoğu pek farklı deneyimler yaşamamıştır. Birleştirecek yeterince noktaları olmadığından dolayı da bir sorun karşısında geniş bakış açısından yoksun, fazlasıyla çizgisel çözümlere varırlar. İnsanın hayat deneyimi genişledikçe, çok daha iyi tasarımlara ulaşır."

Ekip çalışması

"Beatles'lar iş modelimi tanımlar. Birbirlerinin olumsuz eğilimlerini sürekli denetleyen dört adamdı onlar. Birbirlerini dengeliyorlardı. Bütün ise parçaların toplamından daha büyüktü. İşten ben de iş hayatını böyle görüyorum: Muhteşem sonuçlar asla tek bir kişinin marifeti değil, ekip çalışması ürünüdür."
"Bizim sektörde artık kimse tek başına bir şey yapamıyor. Etrafınızda bir ekip oluşturuyorsunuz. O ekibin çalışma bütünlüğünden sorumlusunuz. Herkes üzerine düşenin en iyisini yapmaya uğraşıyor."

Öngörü

"Bence gerçek sanat, insanın etrafında olup bitenlerin iç yüzünü kavramasıdır. Genel anlamda, bir şeyleri daha önce kimsenin yapmadığın biçimde bir araya getirmek ve bunu öngörüye sahip olmayan diğer insanlara ifade etmenin bir yolunu bulmaktır."

Kalite

"Nitelik nicelikten daha önemlidir. İyi yapılmış tek bir ürün, bir dolu vasat ürüne bedeldir."
"İnsanlar sizi performansınıza göre değerlendirir, o yüzden sonuca odaklanın. Bir nitelik ölçütü olun. Bazı insanlar mükemmelin beklendiği bir ortama alışık değildir."

Para

"Yeniliğin Ar-Ge'ye ne kadar para ayırdığınızla hiç ilgisi yoktur. Mesele para değil. Mesele, sizlerle çalışanlar, size önderlik edenler ve sizin kavrama kapasiteniz..."
"Yirmi üç yaşımdayken değerim bir milyon doların üzerindeydi, yirmi dört yaşındayken on milyon ve yirmi beşimde ise yüz milyonu geçti. Ama hiç önemi yoktu, çünkü bunları ben asla para için yapmadım."

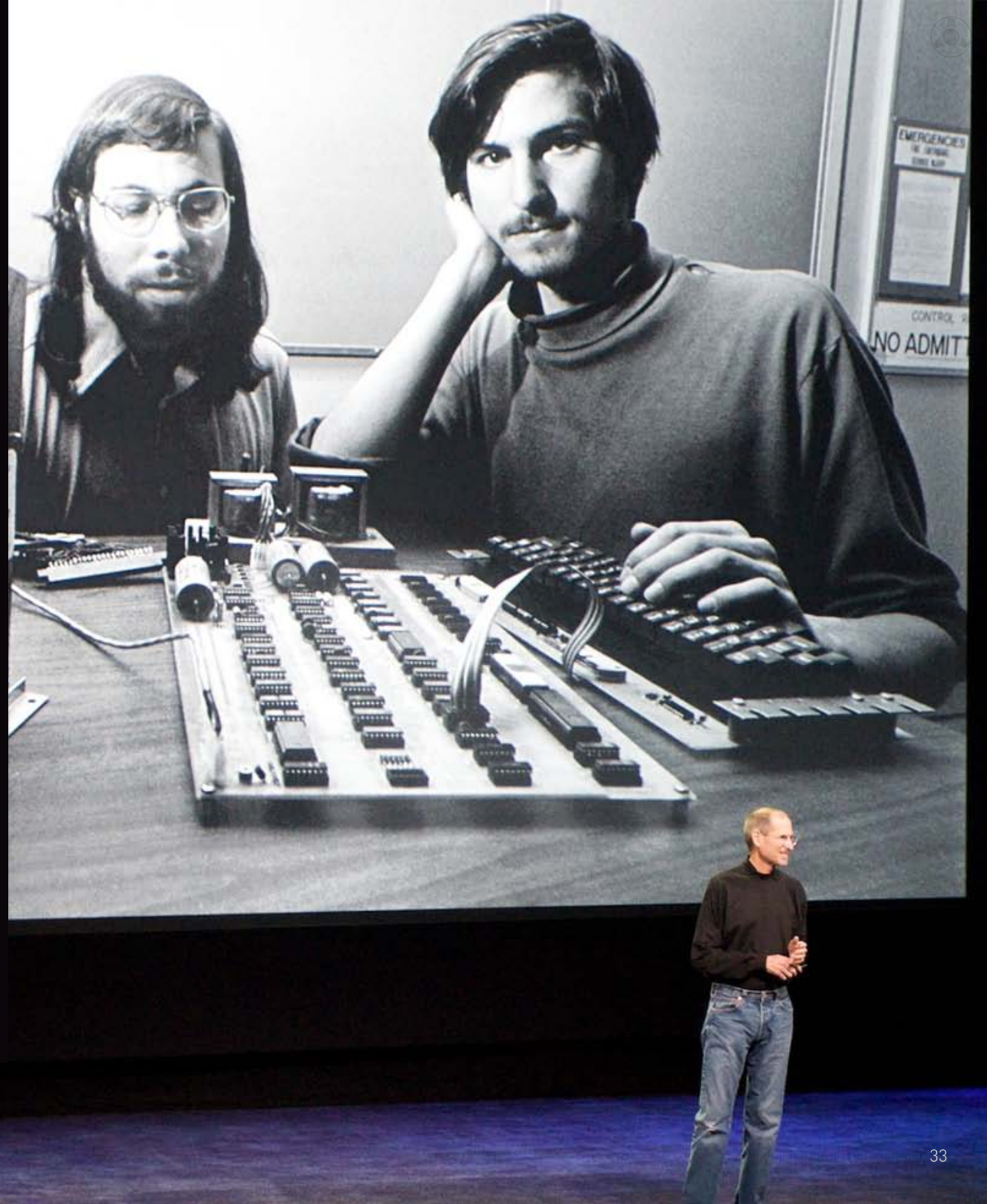

Kemal Derviş : Yakınsamanın sonuna mı geliniyor?

Gelişmiş teknolojinin "yakalanması", yakınsamanın arkasındaki itici güç olmaya devam edecek, kısa vadeli şoklar ve sermaye akışındaki volatilitenin neden olabileceği geçici sorunlar aşılacak.

Ekonomiden Sorumlu eski Devlet Bakanı, eski Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Başkanı ve halen Brooking Institution Başkan Yardımcısı olan Kemal Derviş'in, Dünya gazetesindeki ilk yazısı yayımlandı. Amerika Merkez Bankası'nın politikası ve küresel ekonomiyi değerlendiren Derviş, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin, gelişmiş ülke ekonomilerini yakalamasının sonuna mı gelindiğini değerlendirdi.

Kemal Derviş'in "Yakınsamanın sonuna mı geliniyor?" başlığıyla yayımlanan (10 Ekim 2013) yazısının bir bölümü şöyle:

Yakın zamana kadar bu yüzyılın gelişmekte olan ülkelerin yüzyılı olacağı yönünde yaygın bir konsensüs vardı. Ancak ABD Merkez Bankası'nın (Fed) mayıs ayında yaptığı geleneksel olmayan para politikalarını sona erdirebileceği yönündeki açıklamasına finans piyasalarının verdiği tepki birçok analisti gelişmekte olan piyasalardaki büyümenin ne kadar hızlı olabileceğini sorgulamaya yöneltti. Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) bu ay yapacağı yıllık toplantılarda gelişmekte olan ülkelerle ilgili beklentiler ateşli tartışmalara konu olacak.

2013 ortalarına kadar IMF ve Dünya Bankası gelişmekte olan ülkelerin ortalama kişi başına GSYİH artışının gelecek birkaç yıl boyunca dünyanın gelişmiş ülkelerine göre yaklaşık 3 puan daha fazla olacağını öngörüyorlardı. Yorumcuların çoğunluğu kişi başına büyümede önemli bir farkın içinde bulunduğumuz on yıllık dönemin sonrasında da devam edeceğini tahmin ediyorlardı ancak anlaşamadıkları tek nokta gelişmekte olan ülkeler lehine farkın ne kadar olacağıydı.

Arvind Subramanian'ın Çin için Uri Dadush'ın ise daha genel olarak gelişmekte olan ülkeler için yaptıkları tahminler bu öngörülerin en üst noktasını temsil ediyordu. Örneğin Dani Rodrik, gibi başka yorumcular her zaman daha temkinli davranıyor ve önde gelen gelişmekte olan ülkelerde geçmişteki hızlı büyümenin imalat sanayiinde teknolojiyi "yakalama" döneminin eseri olduğunu ve sonuna gelinmekte olan bu dönemin gelişmekte olan ekonomilerin geniş hizmetler sektörü ve diğer kesimlerine yaygınlaştırılamayacağını savunuyorlardı.

Fed "mini kriz" yaşattı

Ancak gerçekleşen ise, Fed Başkanı Ben Bernanke'nin Fed'in, kantitatif gevşeme (QE) politikasını - yani aylık 85 milyar dolarlık uzun vadeli tahvil alımı yapacağı konusunda açık uçlu taahhüdünü - 2013 yılı sona ermeden "yavaşlatabileceği" açıklamasının ardından gelen bir "mini kriz" oldu. Birçok gelişmekte olan ülkenin borsaları ve para birimleri büyük bir darbe aldı ve kısa bir süre içerisinde, gelişen piyasalardaki patlamanın sona erdiği gazete manşetlerinde ilan edilmeye başladı.

Elbette o zamandan beri gelişen piyasalar biraz toparlandı ve eylül ayında Fed, QE'yi yavaşlatma konusunda fikrini değiştirdiğini açıkladı. Ancak hava değişmişti ve gelişmekte olan ekonomilerde büyüme projeksiyonlarında "medyan" kaymıştı. Özellikle Latin Amerikalı ekonomistler duruma kötümser bakıyorlar. Temmuz ayında gelişmekte olan ülkeler için büyüme beklentilerini aşağı çeken IMF'nin Yıllık Toplantılar öncesinde bir kez daha beklentilerini düşürmesi (ancak ılımlı davranması) bekleniyor.

Bu son olayların anlamı "yakınsamanın" sona ermesi midir? Dünya, "Kuzey" ile "Güney"in toplam gelir seviyeleri arasındaki yüzdelik farkın hiç azalmadığı bir büyüme modeline geri mi dönüyor? Yoksa günümüzde "yakınsamanın sona ermesi" konusundaki görüşler sadece piyasaların hem kötü hem de iyi haberlere verdiği aşırı tepkilerin bir yansımasından mı ibaret?

Yakınsama 2008-2012'deki hızına erişemeyecek

Gelecek tabii ki bilinemez. Ben, yakınsamanın kalıcı olduğuna ancak global finans krizi ve Euro Bölgesi'ndeki sorunların gelişmiş ülkelerde fazlasıyla yavaş büyümeye neden olduğu 2008-2012 dönemindeki olağanüstü hızına erişemeyeceğine inanmaya devam ediyorum. Muhtemelen kriz öncesindeki farklara geri dönülecektir: 1990-2008 arasında (1997-1998 Asya finans krizi hariç) gelişmekte olan dünyanın toplam kişi başına büyüme oranı gelişmiş ülkelerinkine göre 2,5 puan daha yüksekti. 2008-2012 döneminde bu fark 4 puanın üstüne çıktı. Şu anda yeniden 2,5 puana düşecek gibi görünüyor.

Gelişmiş teknoloji itici güç olacak

Bu farkın büyük bölümü Çin'den kaynaklanmaya devam edecektir. Çin'in yıllık büyüme oranı, 2010'a kadar kaydedilen yüzde 9-10'lardan yüzde 6-7'lere düşebilir ancak Çin'in ekonomik ağırlığı artıyor. Ayrıca gelişmekte olan Asya ülkelerinin tamamı ve aynı şekilde Türkiye, Kolombiya, Peru ve Şili gibi ülkeler yakınsama yolunda kalmaya devam ediyorlar. Gelişmiş teknolojinin "yakalanması" yakınsamanın arkasındaki itici güç olmaya devam edecek, kısa vadeli şoklar ve sermaye akışındaki volatilitenin neden olabileceği geçici sorunlar aşılacaktır.

Tabii ki, cari açığı veya fazlası düşük olan "temkinli" ülkelerin geçici şoklar karşısındaki bağışıklığı çok daha fazla olacaktır. Çeşitliliği yüksek ekonomiler de hammadde ihracatçılarına göre daha iyi performans gösterme eğiliminde olacaktır. Ayrıca ulusal gelirlerinin yüzde 25 veya daha fazlasıyla yatırım yapan ülkeler, düşük tasarruf ve yatırım seviyesine sahip ülkelere göre - örneğin Latin Amerika'daki birçok ülkeye göre - daha hızlı büyüyebilecektir. Fiziksel ve beşeri sermayeyi daha hızlı biriktiren Asya daha hızlı büyüyecektir çünkü bu özellikler, doğrudan üretimi artırmalarının yanı sıra Ricardo Hausmann ile Cesar Hidalgo'nun sürdürülebilir büyümenin anahtarı olarak tanımladıkları türden bir teknolojik ilerleme ve çeşitlenmeyi de kolaylaştıran etkenlerdir.

Dünya ekonomisinin niteliği değişmeye devam edecek

Yakınsama hiçbir zaman bütün gelişmekte olan ülkeleri kapsayacak şekilde gerçekleşmedi; ancak şimdiden ve özellikle geleneksel Kuzey-Güney bölünmesi açısından dünya ekonomisinin niteliğini ve yapısını değiştirdi ve değiştirmeye devam edecek. Toplam büyüme trendleri ayrıştı ancak finansal globalizasyon ve ticari karşılıklı bağımlılık nedeniyle bu trendlerin içindeki döngüler arasında korelasyon devam ediyor. Gelişen ekonomilerdeki ciddi bir yavaşlama gelişmiş ekonomilerde de belirgin bir yavaşlamaya yol açacak ve en azından yıllık verilerde büyüme farkı görece istikrarlı bir şekilde devam edecektir.

Uzun vadeli büyüme, teknolojik ve kurumsal kapasite birikimi yapabilme becerisi ulusal politikaların niteliği tarafından belirlenir. Son 20 yıllık dönemde en büyükleri dahil olmak üzere birçok gelişmekte olan ülke bu açıdan iyi performans gösterdi. Onların çabaları genel yakınsamanın temelini oluşturmaya devam edecektir. Sayıları çok olan istisnaların veya finans piyasasındaki geçici endişelerin temeldeki bu gerçekliğin üstünü örtmesine izin vermemeliyiz.

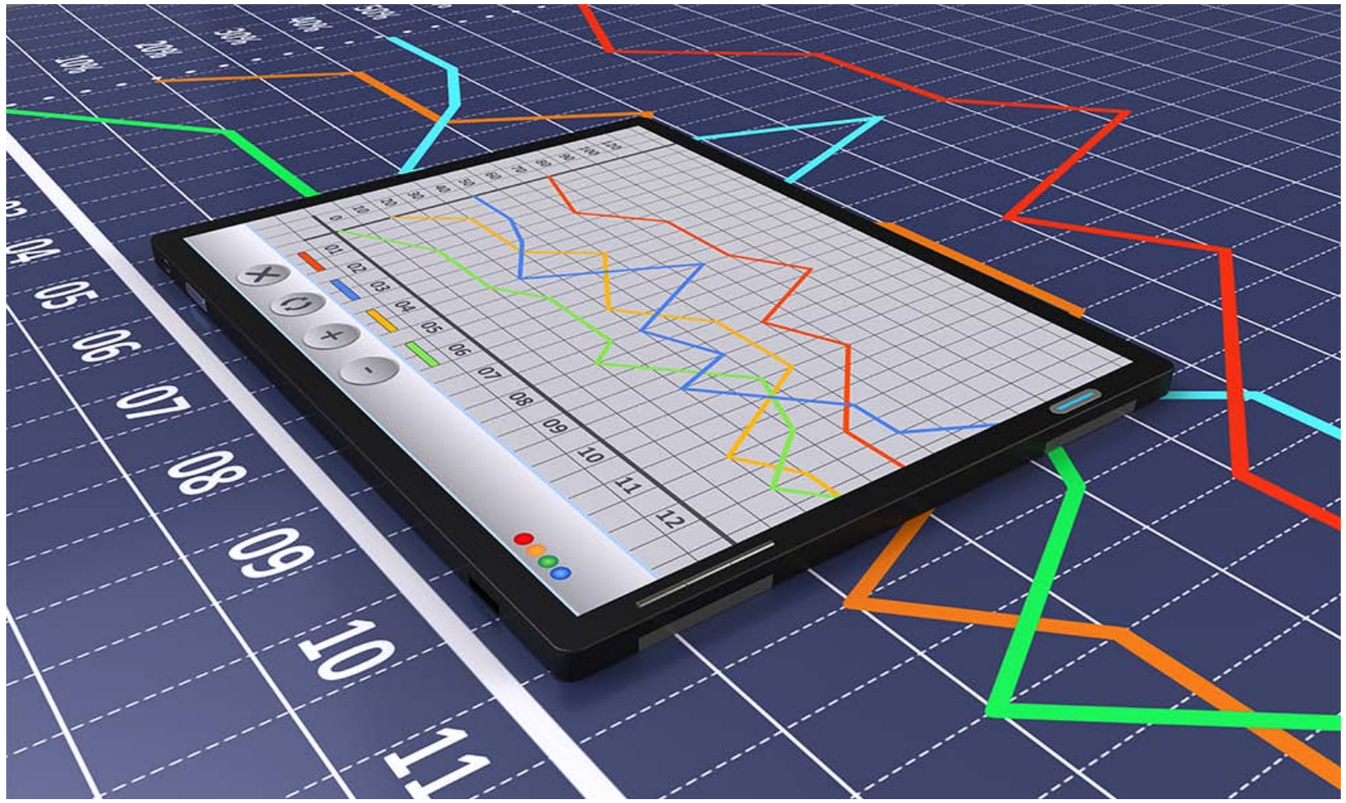

Çin'deki Benzetim Etkinliklerim

Tuncer Ören (Emeritüs Prof. Dr.)
Ottava Üniversitesi, Ottava, Ontaryo, Kanada

Giriş

Çin'deki meslektaşlardan almış olduğum iki çağrı üzerine, bu yılın ekim ayında Çin'de iki ayrı kentte bulundum: Vuşi (Wuxi) ve Bejin. Benzetim konusunda Çin'deki etkinliklerim ilginizi çekebilir diye düşünerek bazı ayrıntıları sizlerle de paylaşmak istedim. Bu yıl, Bilişim dergisinin Temmuz sayısında (s. 148-156), benzetim konusunun artan önemini vurgulayan bir yazım yayımlanmıştı. Onun için konunun tekrarına gerek yok. Benzetim deney yapma ve gerek eğitim gerek eğlence amaçlı deneyim kazanma amacıyla kullanılır ve yüzlerce önemli uygulama alanına altyapı sağlar. ABD ve Çin, karmaşık teknik sorunlara akılcı yöntemlerle çözüm üretmeyi amaçladıklarından, benzetim konusunu ciddiye alan ülkelerdendir. Özellikle Çin'de çok sayıda genç benzetim alanında lisansüstü düzeyde eğitim almakta. Şimdiye kadar benzetim alanında Çin'deki on beş konferans ve seminerde etkinliğim oldu; yedi toplantıya katkı çağrısını da, zaman kısıtlamasından kabul edememiştim.

Türkiyemizde bazı meslektaşlar Türkçe "benzetim" terimi yerine Fransızcadan dilimize geçmiş olan "simülasyon" terimini kullanır. Ben de 1965'te, terimi ilk olarak "simülasyon" olarak duymuştum. Benzetim teriminin İngilizcesi, Fransızcası ve Almancası aynı şekilde "simulation" olarak yazılır; yalnız okunuşları farklıdır. Benzetimin İspanyolcası "simulación", İtalyancası "simulazione"dir. Batı dillerindeki bu terimlerim hepsi Latince benzer anlamına gelen "similis" sözcüğünden türemiştir. "Simulation" terimi Batı'da, 14. yüzyılın ortalarından beri, uzun yıllar taklit ve sahte anlamlarında kullanılmıştır.

(resim-1)
Benzetim teriminin Çincesi.
(Yaklaşık okunuşu "fang cın")

Deney yapmak ve deneyim kazanmak anlamlarında kullanımı da 1950'lerin ortalarında başlamıştır. Benzetim teriminin Çincesi, yaklaşık "fang cın" olarak okunur ve resim 1'de gösterildiği gibi yazılır. Birinci im "benzer" ikinci im de "gerçek" anlamındadır ve birlikte "gerçeğe benzer" kavramı ile benzetim anlamında kullanılır.

Vuşi (Wuxi) toplantısı

Vuşi Şanghay'ın kuzey batısında altı milyon nüfuslu güzel bir kent. Yapılan toplantı "Karmaşık dizgelerin (sistemlerin) modelleme ve benzetimi için mühendislik bilimi ve teknoloji stratejisi geliştirme amaçlı uluslararası üst düzey forumu" adıyla düzenlenmişti. Vuşi'de benzetim konusunda eğitim gören iki yüz kadar gencin katıldığı toplantıda hepsi çağrılı olan dokuz konuşmacı vardı. Konuşmacıların beşi Batı'dan, dördü de Çin'dendi. Batı'dan gelenler iki ABD'li, iki Alman ve bendim. Batı'dan gelen iki konuşmacı Türkiyemizde de tanınan ABD'den

(resim -3)
(Prof. Tuncer Ören toplantının ilk bilimsel konuşmasını yaparken)

(resim -2)
(Wuşi toplantısının grup resmi)

Profesör Richard Fujimoto ve Almanya'dan uzun yılların dostu Prof. Axel Lehmann idi. Programı yapan meslektaşlar, açılış konuşmalarından sonra ilk bilimsel konuşma olarak benim konuşmamı programa almışlardı. Konuşmaların hepsi hem bilgilendirici hem de yeni fikirleri geliştirmek üzere esin kaynağı olacak düzeyde idi. Resim 2'de toplantıya katılanların grup resmi görülmekte. Çinli meslektaşların ayrıntılara gösterdikleri özene bir örnek olarak, grup resmi çekilirken birinci sıradaki oturulacak yerlerde herkesin adının önceden yazılmış olduğunu belirtmek ilginç olabilir. Konuşmamı yaparken göründüğüm resim 3'te düzenlemeyi yapan kuruluşların adları: Çin Mühendislik, Bilişim ve Elektronik Mühendisliği Akademisi; Çin Sistem Benzetimi Derneği (CASS) ve Jiangnan Üniversitesi kısmen de olsa görülmekte. Toplantının destekleyicisi de Çin Mühendislik Akademisi (CAE) idi. Toplantıda yapılan konuşmalar iki kitapta toplanacak: Daha önce yollanmış

olan İngilizce özgün makaleleri içerecek İngilizce bir kitap ve Çince çevirilerini içerecek Çince bir kitap. Çin Sistem Benzetimi Derneği'nin (CASS) yayın organı olan Uluslararası Modelleme, Benzetim ve Bilimsel Hesaplama dergisinde (International Journal of Modeling, Simulation, and Scientific Computing) yayımlanmak üzere benim makalemin genişletilmiş bir sürümünü hazırlamam konusunda editor meslektaşlarla anlaştık. Aynı derginin 2010'da çıkan ilk sayısının birinci makalesini de çağrılı olarak ben yazmıştım.
Vuşi toplantısının ertesi günü 88 metrelik boyuyla dünyanın en büyük Buda heykellerinden birinin de bulunduğu Lin şan (Ling shan) parkına gidildi. Parkın içinde, Brahma sarayınıve 1500 kişilik tiyatrosunda nefis bir gösteriyi de izledik.

Bejin Beyhan (Beihang) Üniversitesi
Vuşi'den Bejin'e, saatte 300 km ile giden Çin yapımı hızlı trenle rahat bir yolculuk yaparak beş saatte gittik. İlk olarak 1988'de gitmiş olduğum ve Ankara ile de kardeş kent olan Bejin'e bu çağrılı olarak altıncı gidişimdi. Kuruluş tarihi 1952 ve eski adı Bejin Havacılık ve Uzay Bilimleri Üniversitesi (Beijing University of Aeronautics and Astronautics – BUAA) olan Beyhan Üniversitesi, mühendislik konusunda Çin'deki ilk on içinde yer alıyor. Ayrıca araştırma ve eğitimde önde gelen üniversitelerden ve aynı zamanda Çin havacılık ve uzay endüstrisine de önemli katkıları olan bir kuruluş. Resim 4'te benim toplantılarımın da yapılmış olduğu üniversitenin yeni ana binasının bir kısmı görünmekte.

(resim -4)
(Bejin'deki Beyhan üniversitesinin ana binasının bir kısmı)

Beyhan Üniversitesinde iki toplantım vardı. Önce "Etmen yönlendirmeli benzetim ve sistem mühendisliği" konusunda bir konuşma yaptım. Konuşmaya 50 kadar genç katılmıştı. Konuşmamdan sonra iki yıl önce üniversite yerleşkesinde kurulmuş olan havacılık ve uzay müzesini dolaşmak ve bazıları dünyada tek kalmış uçakları da görebilme fırsatım oldu.

Etmen yönlendirmeli benzetim (EYB) ve Çin'de öngörülen işbirliği
Etmen yönlendirmeli benzetim (EYB), yazılım etmenleri ve benzetimin görevdeşliğini (sinerji) dikkate alan, dolayısıyla etmen benzetimi, etmen destekli benzetim ve etmen denetimli benzetim gibi benzetimin ileri ve önemli türlerini içerir. Meslektaşım Dr. Levent Yılmaz ile birlikte ABD ve Avrupa'da yapılan yıllık dört konferansta EYB konulu etkinlikler düzenlemekteyiz ve üçüncü bir meslekdaşımızla (Dr. Yu Zhang) ile birlikte mesleki dergilerde özel sayılar hazırlamaktayız. Çin'de benzetim konusunda önde gelen iki meslektaşımın çağrılarını kabul edip 2014'te Çin'de yapılacak bir konferansta da etmen yönlendirmeli benzetim konulu etkinlik düzenlemeyi, daha sonra da yukarda bahsetmiş olduğum Uluslararası Modelleme, Benzetim ve Bilimsel Hesaplama dergisi için adı geçen meslektaşlarla bir özel sayı hazırlamayı kabul ettim.

Genç araştırmacılarla toplantı ve öngörülen işbirliği
Konuşmamın ertesi günü yaptığımız bir toplantıda benzetim konusunda araştırma yapan gençlerin bir kısmı yaptıkları araştırmaları sundular. İki yıl önceki ziyaretimde Kaliforniya merkezli SCS'in (The Society for Modeling & Simulation International) kurucu başkanı olduğum Öğrenci Topluluğu'undan (Student Chapter) birini Beyhan Üniversitesi'nde açmalarını önermiş ve önerim kabul görmüştü. İlk sunuyu SCS Beyhan Öğrenci Topluluğunun başkanı doktora eğitimi gören genç yaptı. Sunumu yapılan araştırmalar "etmen tabanlı dizgelerin (sistemlerin) denetimi" ve "bulut üretimde bilgi yönetimi" gibi ileri konulardaydı. Araştırmalarına nasıl katkıda bulunabileceğim konusunu da konuştuk.

Benzetim terimleri konusundaki işbirliği
Daha önceki yolculuklarımdan birinde,Çin'de benzetim çalışmalarının en önemli ismi olan Profesör Bo Hu Li'ye İngilizce-Çince bir benzetim sözlüğü hazırlamamızı önermiştim. Çince bilmediğim için benim katkım, o zamana kadar derlemiş olduğum dokuz bin kadar İngilizce terimi vermekle sınırlı kalmıştı. Yirmi beş Çinli benzetim uzmanı ya da benzetim konusunda eğitim alan gencin katkılarıyla sözlük hazırlandı ve geçen yıl Bejin'de yayımlandı. Resim 5'te sözlüğün kapağının resmi gözükmekte.

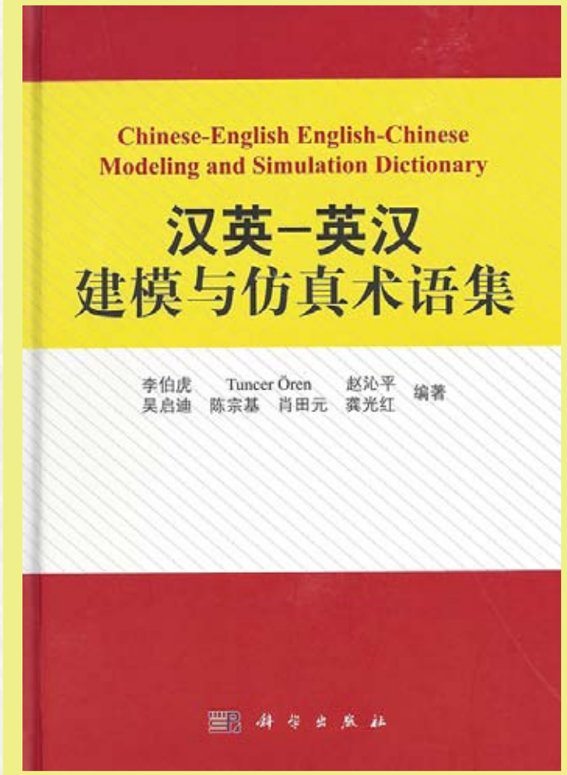

(resim -4)
(Çince-İngilizce modelleme ve benzetim terimleri sözlüğünün kapağının resmi)

Benzetim dergisinde yayımlamaya başlamış olduğumuz ve süregidecek olan İngilizce-Türkçe kavram salkımları çalışmaları şimdiye kadar şu terim türlerini kapsamıştı: Değişken türleri (350), giriş ve girdi türleri (150), makine anlaması türleri (80), hata türleri (350) ve değer türleri (170). Ayraç arasında verilen sayılar yaklaşık terim türü sayısını vermekte. Bu çalışmalardan Çin'e yollamış olduğum terim türleri Çinceye çevrilmekte ve yakında Çince bir dergide Çince-İngilizce olarak yayımlanmaya başlanacak. Bundan sonra TBD Bilişim Dergisi için hazırlayacağım dizelgeleri (listeleri) de Çin'e yollamaya söz verdim; Türkiye'de Türkçe-İngilizce olarak yayımlanacak terim türlerinin, Çinceleri geliştirilip dizelgeler Çince-İngilizce olarak da yayımlanacak. Halen İngilizce, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca ve Türkçe olarak hazırlamakta olduğum ve 70'ten fazla gönüllünün katkısı olan modelleme ve benzetim sözlüğünde derlemiş olduğum on bir bin kadar İngilizce terim var.

Bitirirken

Beyhan Üniversitesi'nin ana binasının resmini otel odamdan çekmiştim. Gece yarısı, binaya bakarken, pencerelerinin yaklaşık üçte birinde ışık olması Çin'in geleceğe nasıl hazırlandığının göstergelerinden biri gibiydi.Çin'e ilk yolculuğumu yapmış olduğum 1988'den beri benzetim alanındaki ilerlemelerine tanıklık etmiş biri olarak geldikleri düzeyin önemi apaçıktı. Gerek Vuşi gerek Bejin'deyken Çin'de benzetim konusunda önde gelen meslektaşlarla katkılarımın süregitmesi konusunda anlaşmış olmak ilişkilerimizin devam edeceğini gösteriyordu. Bilgisunar (İnternet) sayesinde, coğrafya epey zamandan beri tarih olmuş olduğundan, ülkeler hatta kıtalar arası ilişkiler zaten rahatlıkla yapılabilmekte.

Bu yıl Ankara'da ODTÜ-TSK MODSİMMER, ODTÜ, Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği, Milli Savunma Bakanlığı ve Savunma Sanayii Müsteşarlığı tarafından düzenlenmiş olan "5. Ulusal Savunma Uygulamaları Modelleme ve Simülasyon Konferansı"na da (USMOS 2013) çağrılmıştım. "Modelleme ve Benzetimin Sivil ve Askeri Alanlarda Artan Önemi" konulu konuşmamı konferansı düzenleyen dostlar açılış konuşması olarak programa almışlardı. 1966 yılında yapmış olduğum Türkiyemizdeki ilk benzetim konulu sunudan sonar, 2013'te konunun gerek akademik gerek endüstri ve özellikle askeri alanlarda ne kadar ilerlemiş olduğuna tanıklık etmekten de böyle mutlu olmuştum.

Üniversitelerde bile uygulanmaya başlayan e-terapi, tartışılıyor

Terapistiyle çeşitli nedenlerde bir araya gelemeyip yüz yüze görüşemeyenlerin tercih ettikleri bir yöntem olan e-terapi, ülkemizde de yaygınlaşırken tartışmaları da beraberinde getiriyor. E-terapi hekime ve kuruma güven duygusu gelişmeden uygulanabilecek bir teknik gibi görünmezken, görüşmenin izin alınmadan bilgisayara kaydedilme olasılığı da kafaları karıştırıyor.

Fatma Ağaç

Psikiyatride "elektronik hizmet" olarak bilinen e-terapi;" e-görüşme", "e-tedavi", "telepsikiyatri" gibi çeşitli şekillerde adlandırılıyor. Yetişkin bireylere; bulunduğu ortamdan ayrılmadan bir uzmandan danışmanlık alması için sunulan bir tür psikolojik destek olarak tanımlanan "On-line terapi" veya "e-terapi", gün geçtikçe ilgi topluyor. Bu ilgi, kişilerin mahrem konuları yüz tüze konuşmayı güç bulup İnternet ortamında kendilerini daha rahat ifade etmesi ve yoğun yaşam şartları nedeniyle bulunduğu ortamdan ayrılmadan böyle bir hizmeti alabilmenin kolaylığından kaynaklanıyor. Online Terapi de danışanlar e-posta, msn ya da telefon aracılığı ile terapistlerine ulaşabiliyorlar. e-Terapiyle, kişi bulunduğu ortamdan, hekim ya da psikoloğundan canlı olarak danışmanlık hizmeti alabiliyor.
Ancak özellikle son yıllarda ülkemizde de uygulanmaya

başlanan bu yöntem, çeşitli tartışmaları da gündeme getiriyor. Özellikle uygulamada başarılı bir terapi ilişkisinin kurulamayacağı, etik sorun ve güçlükler barındırdığı, güven ve güvenirlilik sorunları yaşanacağı gibi uyarılar yapılıyor. E-terapi, hekime ve kuruma güven duygusu gelişmeden uygulanabilecek bir teknik gibi görünmezken, görüşmenin izin alınmadan bilgisayara kaydedilme olasılığı da kafaları karıştırıyor.

Dergimizin 159. Kasım sayısında "Gündem Konusu" olarak e-terapiyi ele aldık. İlgili taraflarla ayrıntılı görüşmeler yaptık. Yurtdışında ve yurt içinde değişik şekillerde uygulama örnekleri görülen e-terapi, Üsküdar Üniversitesi NPİstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi'nde bilimsel tabanlı olarak hayata geçirildi. 3 yıl süren altyapı çalışmasının ardından özel bir yazılım ve etik kurallarının oluşturulmasıyla uygulamaya başlanan e-terapi, danışan ve terapistini aynı platformda bir araya getiriyor, canlı gibi görüşmelerine olanak tanıyor. Öncesinde kliniğe gidilmesi şart olduğu, ulaşılabilirliği artırdığı ve tedaviyi kolaylaştırdığı söylenen uygulamanın, etik konusunu gündeme taşıyan, depresyon ve kaygı bozuklukları başta olmak üzere birçok hastalığın tedavisinde yararlı olduğu belirtiliyor.

Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Üsküdar Üniversitesi NPİstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi'nde hayata geçirdikleri telepsikiyatrinin on-line olarak bilgisayar ekranında danışanın ve terapistin bulunması ve ekranda yüz yüze görüşme yapması anlamına geldiğini söyledi. Uygulamanın yazılı veya görüntülü olarak yapıldığına değinen Tarhan, "En önemli durum kişi ile mutlaka önceden yüz yüze görüşülmüş ve terapisinin bir müddet karşılıklı olarak devam etmiş olmasının gerekliliğidir" dedi. Türkiye Psikiyatri Derneği'nden Dr. Burhanettin Kaya ise, dernek adına yaptığı açıklamada e- terapi ya da tele-terapiye temkinli yaklaşmak gerektiğine dikkat çekti. Kaya, bu alandaki sınırlı araştırmaların sağladığı verilerin, hem başarılı bir terapi ilişkisinin kurulması, hem de yarattığı etik sorun ve güçlükler açısından bu alanın halen netleşmemiş, yanıtları verilmemiş soruları bulunduğunu söyledi.

Psikiyatride elektronik hizmet dönemi yeni başladı nitelendirmesinin pek doğru olmadığına değinen Madalyon Psikiyatri Merkezi Kurucusu ve Sahibi Dr. Gülseren Budayıcıoğlu, sadece psikiyatri hizmeti veren kurumlar değil, personellerine psikiyatri hizmeti aldırmak isteyen bazı kurumlar da bu altyapı çalışmasını yaptıklarını ve kullandıklarını dile getirdi.

Dr. Rıza Cumhur Boratav da, birçok etik sorunu beraberinde getiren böyle bir tedavi uygulamasının bir üniversite tarafından bilimsel temelli bir yapıya oturtulması çabasını "iyi niyetli" olarak değerlendirirken "Ancak zaman ve para ekonomisi uğruna güvenliği ve güvenirliği düşük kılan bir yöntem" değerlendirmesinde bulundu.

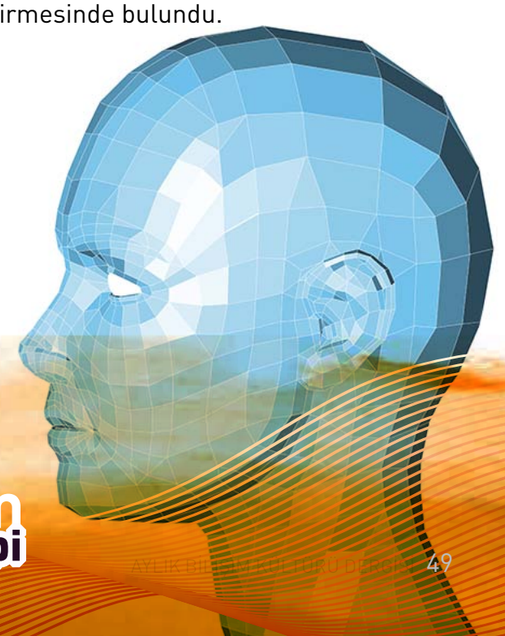

Üsküdar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan:

Telepsikiyatri, özellikle depresyon ve kaygı bozukluklarında etkili oluyor

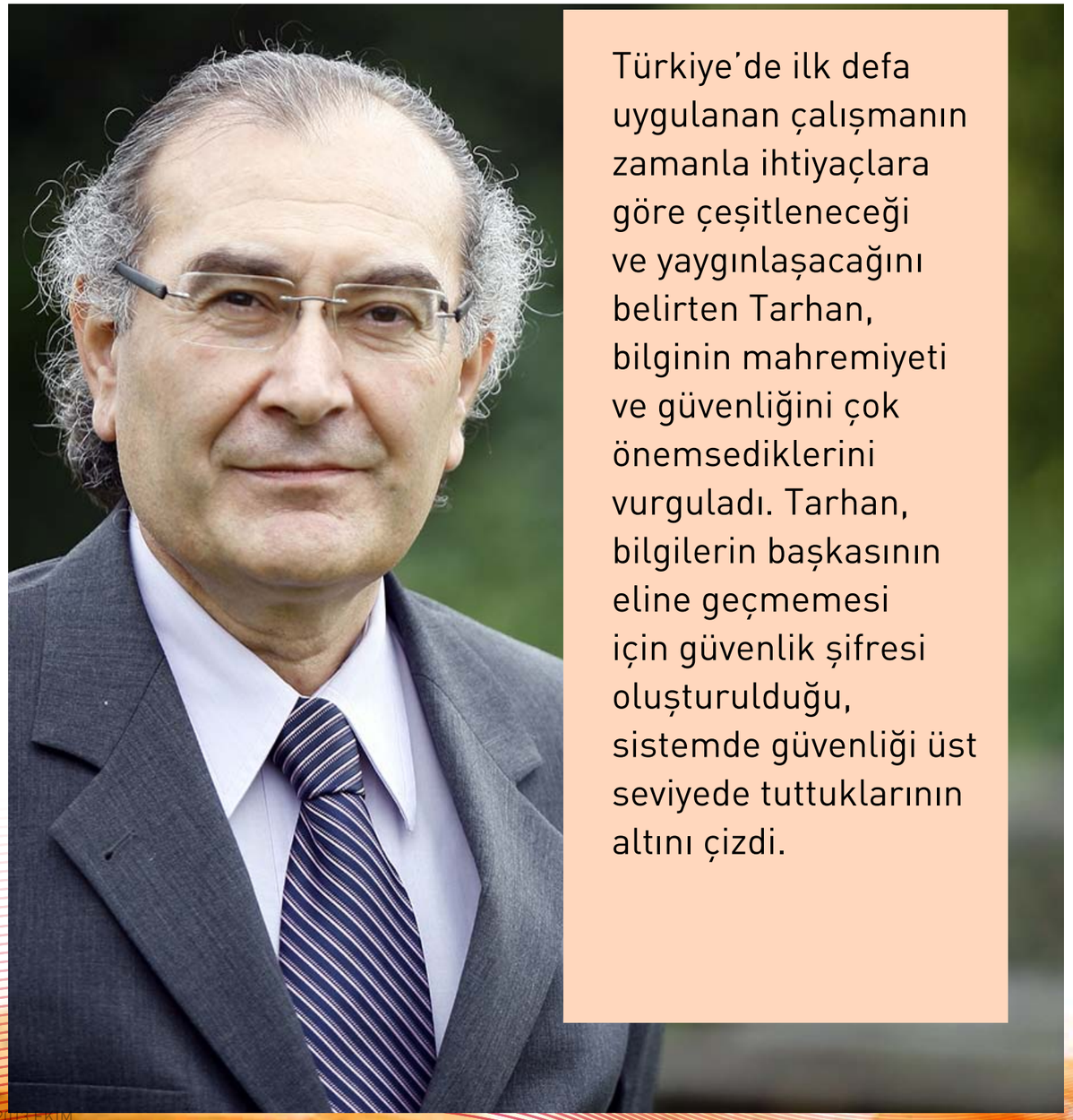

Türkiye'de ilk defa uygulanan çalışmanın zamanla ihtiyaçlara göre çeşitleneceği ve yaygınlaşacağını belirten Tarhan, bilginin mahremiyeti ve güvenliğini çok önemsediklerini vurguladı. Tarhan, bilgilerin başkasının eline geçmemesi için güvenlik şifresi oluşturulduğu, sistemde güvenliği üst seviyede tuttuklarının altını çizdi.

Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Üsküdar Üniversitesi NPİstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi'nde hayata geçirdikleri telepsikiyatrinin on-line olarak bilgisayar ekranında danışanın ve terapistin bulunması ve ekranda yüz yüze görüşme yapması anlamına geldiğini söyledi. Uygulamanın yazılı veya görüntülü olarak yapıldığına değinen Tarhan, "En önemli durum, kişi ile mutlaka önceden yüz yüze görüşülmüş ve terapisinin bir müddet karşılıklı olarak devam etmiş olmasının gerekliliğidir" dedi. Tarhan, danışanın herhangi bir nedenden (sağlık sorunu, yurtdışında bulunma vb) ötürü gelememesi durumunda ve daha önceden devam eden terapinin aksaması için kendisini takip eden terapist ile terapiye bazı dönemlerde bu şekilde devam edebileceğini belirtti. Telepsikiyatrinin depresyon ve kaygı bozuklukları başta olmak üzere psikiyatrik birçok hastalığın tedavisinde faydalı olduğuna işaret eden Tarhan, beyin kimyasındaki düzelme sağlandığında terapinin daha çok işe yaradığını öne sürdü.

Bu tedavi şeklinde bilginin mahremiyeti ve güvenliğini çok önemsediklerini vurgulayan Tarhan, bunun için bilgi güvenliği standartları oluşturduklarını kaydetti. Tarhan, bilgilerin başkasının eline geçmemesi için sistemde güvenliği üst seviyede tuttuklarının altını çizerek, "Sadece 3 yıl bunun alt yapısı planlandı. Bankalardaki sistem gibi bir güvenlik şifresi

oluşturuldu. Üniversite, hastane olarak geniş fiber optik bant üzerinde gerçekleştirildiği için canlı gibi oluyor görüşme" şeklinde konuştu. Tarhan, sorularımızı şöyle yanıtladı:

-Üsküdar Üniversitesi tarafından başlatılan bir uygulama ile psikiyatride e-terapi dönemi başladı. Uygulama hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Teleterapi, on-line olarak bilgisayar ekranında danışanın ve terapistin bulunması ve ekranda yüz yüze görüşme yapması anlamındadır. Yazılı ve/veya görüntülü yapılır. En önemli durum kişi ile mutlaka önceden yüz yüze görüşülmüş ve terapisinin bir müddet karşılıklı olarak devam etmiş olmasının gerekliliğidir. Danışanın herhangi bir nedenden ötürü gelememe durumunda (sağlık sorunu, yurtdışında bulunma vb) ve daha önceden devam eden terapinin aksaması ya da tamamlanmamış olması doğru olmadığından, kendisini takip eden terapist ile terapiye bazı dönemlerde bu şekilde devam edilir.

-Uygulamanın yaygınlaştırılması söz konusu olur mu?

-Telepsikiyatri depresyon ve kaygı bozuklukları başta olmak üzere psikiyatrik birçok hastalığın tedavisinde faydalı oluyor. Beyin kimyasındaki düzelme sağlandığında terapi çok işe yarıyor. Yapılandırılmış psikoterapiler yapılıyor. Bu anlamda onlarca çeşit var. Kişinin ihtiyacı hangi yöndeyse o tür bir tedavi terapi tekniği seçiliyor. Yapılandırılmış psikoterapi bu noktada çok önemli. Psikoterapi dendiğinde konuşma tedavisi, sohbet anlaşılıyor ama bu artık eskidi şimdi yapılandırılmış psikoterapiler var. Yol haritası belli. Hedefler doğrultusunda danışan ve terapist ilişkisi sürdürülüyor. Bu tekniği Türkiye'de ilk uygulayan kuruluş NPİstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi. Zaman içerisinde ihtiyaçlara göre uygulamanın çeşitleneceği ve yaygınlaşacağı kanaatindeyim.

-Uygulama başka ülkelerde de kullanılıyor mu?

-Uygulama Amerika'da yaygın olarak kullanılıyor. Hatta ABD'de hasta muayenesi bile zaman zaman bu yöntemle yapılabiliyor.

-Uygulamanın avantajları ya da dezavantajları neler?

-Bu uygulama birçok avantajı beraberinde getirdi. Kişi uzakta olduğu, gelemediği için tedavisini bırakıyordu. Dolayısıyla uzaktaki kişilerin ulaşılabilirliğini artırdı. Kişi başladığı terapiyi bu yöntemle bırakmıyor. Uygulamayla şehir dışında olan danışanların terapist değiştirmesinin de önüne geçildi. Mesafe, uzaklık ortadan kalktı. Canlı olarak yapıldığından zaman ve enerji kaybının da önüne geçildi. Yapılan bir kaç görüşme ardından, yurt dışında veya şehir dışında olup uzun zaman sonra geleceklerinde aradaki süreç açılmasın diye genellikle kullanıyoruz bu yöntemi. Veya kişi hamile ayağa kalkması uygun değil, yol yapması uygun değil o zamanda kullanabiliyoruz, ayrıca herhangi bir hastalık nedeniyle kişinin uzun süre evinden çıkmaması gerektiğinde de takip ettiğimiz danışanlarımızda kullanabiliyoruz. Etkin bir şekilde kullandığımız uygulama tedaviyi kolaylaştırdı. Sürdürülebilirliği artırdı.

-Bilginin mahremiyeti ve güvenliği nasıl sağlanır? Uygulama ne kadar etik?

-Bilginin mahremiyeti ve güvenliğini çok önemsiyoruz. Bilgi güvenliği standartları oluşturuldu. Başkasının eline bilgilerin geçmemesi için sistemde güvenliği üst seviyede tutuyoruz. Sadece 3 yıl bunun alt yapısı planlandı. Bankalardaki sistem gibi bir güvenlik şifresi oluşturuldu. Üniversite, hastane olarak geniş fiber optik bant üzerinde gerçekleştirildiği için canlı gibi oluyor görüşme.

Görüşmeler sadece kişinin daha önce açılmış olan dosyasına yazılıp, bilgisayar ortamında kendine ait şahsi dosyasına kaydedilmektedir. Onun dışında bir kayıt alınmamaktadır. Dolayısıyla aynı şekilde önceden gelen kişinin görüşme esnasında tutulan dosyasına kayıt şekli gibidir ve o dosyaya konuşmanın devamı terapist tarafından kaydedilir. Dışarıdan hiç kimse bu dosyaya ulaşamaz. Kişi kliniğimize başvurduğunda farklı disiplinlerde multidisipliner anlayışla danışanın önce muayenesi yapılıyor, teşhis koyuluyor ve tedavi planı çıkarılıyor. Eğer psikoterapi, psikiyatrik görüşme söz konusu ise hekimi ya da psikoloğu danışan ile randevulaşarak sistemden görüşme yapabiliyor. Kişi isterse görüşmesi kayıt altına alınıyor istemezse alınmıyor. Psikiyatrik hastalıkların tedavisinde ideal olan nörolojik muayene, sonrasında başlanılan psikiyatrik tedavi. Vücut sinir sistemi nasıl çalışıyor bunu görmek için bir check updan geçiriliyor kişiler. Hastaya fiziki muayene yapılmalı. Tansiyon, kalp gibi sorun yoksa eğer telepsikiyatri danışmanlık hizmetinden faydalanabiliyor danışan. Psikoterapide fizik muayene gerekmiyor.

-Bu yöntemde de duygusal paylaşım, jest ve mimik, karşı tarafı algılayacak şekilde olur mu?

-Elbetteki göz teması ve mimikler çok önemlidir. Bu yüzden ilk andan itibaren teleterapinin kullanılması doğru olmaz. Terapist ile danışan birbirini anladıklarından sonra bir aşama süreci ardından kullanılması daha uygun. Görsel olarak da olsa ekranda birbirlerini görmeleri sağlandığından mimikler ve konuşma şekli dikkati çeker ve terapist danışanını daha önceden iyi tanıdığından bu farkı rahatlıkla fark eder. Telepsikiyatrinin, klasik psikoterapi hizmetiyle kıyaslandığında aralarında fark yok aynısı gibi. Duygusal paylaşım, jest, mimik, karşı tarafı algılayacak şekilde. Terapi dinamikleri açısında bir sakınca söz konusu değil.

-Telepsikiyatri ile tedavi ne kadar etkili? Uygulama bir tartışma yarattı. Siz eleştirileri nasıl karşılıyor musunuz?

-Klasik psikoterapi ile arasında fark yoktur, sadece uygun zamanda uygun terapötik yaklaşımın kullanılması gereklidir. Önemli olan kişinin terapiye açık olmasıdır. Dediğim gibi gelinemeyen zamanlarda, mesafe olduğunda ya da kişinin ayağı kırık vb olduğu durumlarda terapistiyle telefon ile değil de daha yakın olarak bilgisayar ortamında dahi olsa görüşebilmesini sağlar.

Psikoterapiyi kişinin kendini tanıması ve çözümsüz olarak düşündüğü ya da çıkmazda olduğu durumların çözümüne yönelik bir yol haritasını doğru nitelikte kullanmasını sağlamak için bir süreçtir diye niteleyebiliriz. Kimi zaman kişi yanlış inanışlar, hatalı tutumlarda bulunabilir. Zihni karışır, kararsızlıklar, çözümsüzlükler içine sıkışabilir. Bu durumda bir yeniden yapılanma sürecine gidilmesi gerekir. Ancak tabii ki teleterapiden önce özellikle vurguluyorum terapist ve danışan süreci mutlaka başlamış olmalıdır. Kişinin farkındalığı, hatalı algıları, düşünce biçimi, kişilik özellikleri birbiriyle ilişkili olarak bir araya getirilir ve her kişi için farklı bir yapılandırmadan söz edebiliriz. Kimsenin süreci bir diğerinin tıpatıp aynısı değildir. Terapinin uygun aşamasında danışan ile teleterapi bağlamında görüşmeye devam edilebilir ancak aralıklarla kişiyi mutlaka karşıkarşıya da getirmek gereklidir.

Türkiye Psikiyatri Derneği, Ruh Sağlığı ve Medya Çalışma Birimi Koordinatörü Doç. Dr. Burhanettin Kaya:

e- Terapiye temkinli yaklaşmak gerekli

Son 10 yılda gündeme gelip dikkat çeken "e-terapi" veya "tele-terapi"ye, temkinli yaklaşmak gerektiğinin altını çizen Kaya, alanın halen netleşmemiş, yanıtları verilmemiş sorularla dolu olduğunu söyledi. Kaya, bu yeni modelin ticari kaygılarla yeni bir kazanç alanı yaratmak amacıyla yaşama geçirildiğini düşünüyor.

Türkiye Psikiyatri Derneği Ruh Sağlığı ve Medya Çalışma Birimi Koordinatörü Doç. Dr. Burhanettin Kaya, dergimize dernek adına yaptığı bir açıklama gönderdi. Açıklamada, "e-terapi" ya da "tele-terapi"ye temkinli yaklaşmak gerektiğini vurgulayan Doç. Dr. Kaya, bu alandaki sınırlı araştırmaların sağladığı veriler çerçevesinde hem başarılı bir terapi ilişkisinin kurulması, hem de yarattığı etik sorunlar ve güçlükler açısından bu alanın halen netleşmemiş, yanıtları verilmemiş sorular bulunduğunu söyledi.

Psikoterapi uygulamasında en önemli noktalardan birinin güven ilişkisi olduğuna dikkat çeken Kaya, "Hasta ile hekim arasında bir terapotik ittifakın kurulması gerekir. Bu bir görüşmede sağlanamaz" dedi. Kaya, terapotik ittifakın süreklilik gösteren bir ilişkide ancak kurulabileceğinin üzerinde durarak, "Yüz yüze olmayan bir ilişkide bu ittifakın kurulması hem güçtür ve eğer kuruluyorsa bu sahici olma şansına sahip değildir" uyarısında bulundu.

"Bu yeni modelin ticari kaygılar çerçevesinde yeni bir kazanç alanı yaratmak amacıyla yaşama geçirildiğini düşünüyorum" diyen Kaya, konunun bilimsel ve mesleki çevrelerde ayrıntılı biçimde tartışılması gerektiğini belirtti.

"E-terapi, son 20 yılda daha çok son 10 yılda gündeme gelen, dikkatleri çeken bir konu. Öncelikle bilgisayarların yaygın olarak kullanılması, ardında İnternet teknolojisinin gelişmesi ile birlikte daha çok dikkat çekmeye başladı. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte psikiyatri uygulamasında da teknolojik araçların kullanılması daha çok gündeme geldi. Akıllı telefonların yarattığı etkiyle de bu daha tartışılır oldu elbette.

İnternet temelli psikoterapiler, İngiltere gibi psikoterapilerin yaygınlaştığı, özellikle anksiyete bozuklukların tedavisinde kullanılan bazı programlarla bazı hasta gruplarına ulaşmada, özellikle korku veren uyaranlarla yüzleşme terapilerinde kullanılmıştır. Ama bu teknikler sıklıkla terapist eşliğinde psikoterapinin özel bir tekniği olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemler, burada tartışılan e- terapi den birçok açıdan farklıdır.

E-terapide sözü edilen mecralar e-posta, chat odaları, video konferans gibi yöntemlerdir. Özellikle üçüncüsü görece daha yüksek ve pahalı bir teknoloji gerektirmektedir

Tüm ilgi çeken, cazip görünen ya da kulağa hoş gelen yanlarına rağmen e-terapi ya da tele-terapiye temkinli yaklaşmak gerektiğini düşünüyorum. Bu alandaki sınırlı araştırmaların sağladığı veriler çerçevesinde hem başarılı bir terapi ilişkisinin kurulması, hem de yarattığı etik sorunlar ve güçlükler açısından bu alanın halen netleşmemiş, yanıtları verilmemiş sorularla dolu olduğunu söylemeliyim.

"Sanal ortamda bireyler, kendilerini olduğunda farklı sunma eğilimindedirler"

Buradaki birinci nokta: Psikoterapi uygulamasında en önemli noktalardan biri güven ilişkisidir ve hasta ile hekim arasında bir terapotik ittifakın kurulması gerekir. Bu bir görüşmede sağlanamaz. Süreklilik gösteren bir ilişkide ancak kurulabilir. Yüz yüze olmayan bir ilişkide bu ittifakın kurulması hem güçtür ve eğer kuruluyorsa bu sahici olma şansına sahip değildir. Teknolojik araçlar ne kadar gelişkin olsa da gerçek insan ilişkisinin ve yüz yüze iletişimin olmadığı bir süreçte terapotik ittifakın kurulması o denli güçtür. Bu açıdan temkinli yaklaşmak gerekir. Ayrıca biliyoruz ki, sanal ortamda bireyler kendilerini olduğunda farklı sunma eğilimindedirler. Sanal ortamda kurulan tedavi ilişkisinin sonunda bireyin değişimini görmek, onda ki değişimi hissetmek, onun mimik ve jestlere yansıyan duygusal ve fizyolojik karşılıklarını bulmak olanaklı olmayacaktır. E-terapi gibi bir yaklaşım, terapi ilişkisini mekanik, duygusal aktarımın ve yansımanın olmadığı, çok sınırlandığı, empatinin son derece kısırlaştığı, ve etkilenmenin mekanikleşip gücünü yitirdiği bir süreç yaratacaktır.

"Teknolojik gelişmelere rağmen bu konudaki araştırmalar yetersiz"

840 araştırmanın gözden geçirildiği bir çalışmada, bu araştırmaların yalnızca 11 tanesinin, diğer bir deyişle yüzde 1,3'ünün e terapide terapötik ilişki ve ittifakı araştırdığı saptanmıştır. Bu durum var olan araştırmaların psikoterapinin asıl belirleyici-merkezi özelliği olan terapotik ittifak konusunda hiçbir kanıt sunmadığını göstermektedir. Bu araştırmalar da, yüz yüze iletişimin terapötik ittifakın kurulmasında merkezi nokta olduğunun altını çizmektedir. Araştırmacılar her geçen gün gözlenen teknolojik gelişmelere rağmen bu konudaki araştırmaların yetersiz olduğunu, var olan araştırma bulgularına temkinli yaklaşılması gerektiğinin, özellikle "on-line bir tedavi ortamında" terapötik ilişkinin kurulması konusunun daha çok araştırılmaya ve bu konuda daha nitelikli kanıtlar oluşturmaya gereksinim olduğunu belirtmektedirler.

Peki, bu tür bir tedavi yaklaşımı nerede hangi durumlarda yararlı olabilir? Burada sorulabilecek uygun sorulardan biri bu olmalıdır. Bu tür yaklaşımlar ancak yüz yüze uzun süre görüşülmüş, terapötik ittifak kurulmuş bir hasta ya da danışan ile zorunlu koşullar nedeniyle görüşemeyen hastalarla yürütülebilir. Güncel koşullar nedeniyle tedaviyi sürdüremeyecek, vurguladığımız koşullara sahip hastayla yürütülebilecek bir tedavi biçimidir kanımca. Ayrıca bu durumda da sürdürülen tedavi ilişkisinin yüz yüze terapi ilişkisi ile aynı etkide olacağı söylenemez ve yerini tutması beklenemez. Bu yapılanın bir terapi seansı değil bir kontrol görüşmesi niteliğinde olduğunu söylemek akla daha uygun olacaktır.

İkinci bir grup hiçbir koşulda ulaşılamayan bir hasta grubuna ulaşmada bu yöntemin kullanılabileceğidir. Burada da tüm etik güçlükler ve kültürel çerçeve gözetilmelidir. Tedavi arayışında olmayan ve tedaviyi çok kısa zamanda terk eden, yarım bırakan hasta gruplarında bu yaklaşım daha yararlı olabilir. Bu hasta grubunun başında bağımlılık hastaları gelmektedir. Hem yüz yüze terapide hem de e-terapi de tedaviyi yarım bırakma yüksektir, ama bağımlılık hastaları görece e-terapiyi daha kolay benimseyebilmektedir.

"Bu tedavi yaklaşımları hiçbir zaman ilk basamak tedavi olmamalıdır"

E-terapide tedaviye yanıtlar hekimin gözlemi ve değerlendirmesi, değerlendirme ölçeklerinin hekim tarafından ya da denetiminde uygulanması değil hasta tarafından doldurulan değerlendirme ölçeklerine göre yapılacaktır. Buradaki bilgilerin hekimin denetimi dışında doldurulması veri güvenliğini açıkça etkileyecektir. Ayrıca bu mekanikliği de artıracaktır. Buradan bakıldığında e-terapi "duygusuz ve ilişkisiz" terapinin özgün bir örneği olarak görülebilir.

Bu tedavi yaklaşımları hiçbir zaman ilk basamak tedavi olamama, olmamalıdır. Daha önce vurguladığım çerçeve ve koşullarda kullanılabilir. Bu tür tedavilerin ilk basamak bir tedavi gibi hiç yüz yüze görüşme olmadan yapılması yarardan çok zarar getirecektir.

Ayrıca bu tür yaklaşımların hem veri güvenliği hem de mahremiyet sınırlarının çizilmesi açısından etik çerçevesi çok iyi tartışılmalıdır. Veri güvenliği, verilerin daha sonra hastanım rızası dışında kullanılması, denetimi son derece güç olan sosyal medya ağları arasında "bilimsel (?)" amaçlarla paylaşılması gibi riskler oluşabilecektir. Bu yaklaşımı uygulayacağını ilan eden bir hastanenin kendi başına etik kural ya da sınırlar belirlemesi kanımca doğru değildir. Bu etik kurallar ancak etik ve deontoloji alanındaki uzman bilim adamlarının ve ilgi meslek örgütlerinin katılımı oluşturulabilir. Ayrıca bu konu yenin hukuksal sorunlar doğuracağı açıktır. Hukuk boyutunun da tartışılması ve hukuksal çerçevesinin kurulması gerekir.

"Ruh hastalıkları ve terapi pazarında, yeni bir rant alanı yaratma çabasının bir örneği"

Bu terapinin gündeme getirilmesinin ruhsal sorunları uygun bir yol bulma, ulaşamayan hastalara ulaşıp çözme amacı yerine ticari bir amacının olduğu düşüncesindeyim. Ruh hastalıkları ve terapi pazarında yeni bir rant alanı yaratma çabasının bir örneği, yeni yüzü olduğunu düşünmekteyim.

Zaten birçok kontrolsüz site, buna benzer uygulamalar yapıp, testler doldurup başvuranlara hiçbir görüşme yapmadan, bir psikiyatrın değerlendirmesi olmadan tanılar koymakta, tedaviler önermekte, birçok hastaya telafisi güç zararlar vermekte, karşılığında yüksek paralar almaktadırlar. Şimdi bu yeni umut ve rant kapısını, özel hastane geçmişinde TMS (Transkranial Uyarım), Q-EEG (Renkli beyin haritası?) ve neuro-feedback gibi düşük-orta düzeyde kanıt düzeyi olan tedavi yaklaşımlarını hemen her hastalığa uygulayarak hastaları yüksek faturalar ödemek durumunda bıraktığı söylenen, şimdilerde üniversite hastanesine dönüşmüş olan bir kurum uygulamaya hazırlanmaktadır. Bu açıdan bakılmalıdır. Bu süreç aynı zamanda neo- liberal sağlık politikalarının da bir ürünüdür kanımca. Bu yeni yöntemlerle özel sağlık sektörü de yeni kazanç kapıları yaratmaya çalışmaktadır.

Bu modeller yaşama geçirilmeden önce psikiyatri kongrelerine getirilmeli, meslek örgütleri ile bir araya gelerek tartışılmalı, ardından uygulanıp uygulanmamasına karar verilmelidir. Ben bu yeni modelin ticari kaygılar çerçevesinde yeni bir kazanç alanı yaratmak amacıyla yaşama geçirildiğini düşünüyorum. Bu konu da bilimsel ve mesleki çevrelerde ayrıntılı biçimde tartışılmalıdır."

Madalyon Psikiyatri Merkezi Kurucusu Dr. Gülseren Budayıcıoğlu:

Türkiye'de ilk kamera ile görüntülü terapi, Madalyon'da başladı

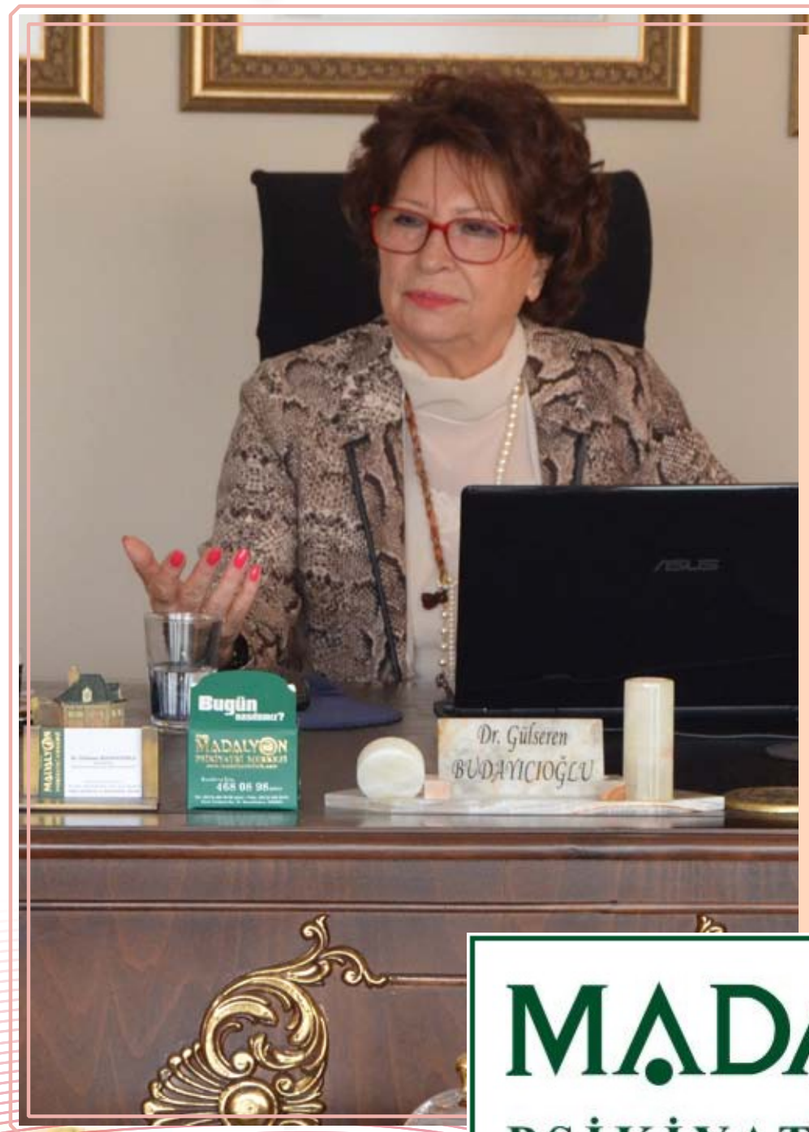

e-terapinin yeni başladığını söylemenin doğru olmadığını belirten Budayıcıoğlu, Türkiye'nin teknolojik altyapısının, bu görüşmeleri kaliteli bir biçimde yapmaya müsait olmadığı ve görüşmelerin güvenliğinin tam olarak sağlanamadığına dikkat çekti.

Psikiyatride elektronik hizmet dönemi yeni başladı nitelendirmesinin pek doğru olmadığını söyleyen Madalyon Psikiyatri Merkezi Kurucusu ve Sahibi Dr. Gülseren Budayıcıoğlu, sadece psikiyatri hizmeti veren kurumlar değil, personellerine psikiyatri hizmeti aldırmak isteyen bazı kurumlar da bu altyapı çalışmasını yaptıklarını ve kullandıklarını dile getirdi. "Türk Telekom"un bu altyapıyı kurmuş durumda olduğunun altını çizen Budayıcıoğlu, "Kliniğimizden de bu konuda uzman desteği talep ediyorlar" dedi.

Madalyon Psikiyatri Merkezi olarak e-terapi konusunda ciddi bir çalışma yaptıklarını anlatarak, Türkiye'de ilk kamera ile görüntülü terapinin Ar-Ge çalışmalarının kendi merkezlerinde başladığına dikkat çekti. Budayıcıoğlu, e-terapi konusuna en yakın hizmet olarak birkaç yıldır "Tele Seans" yani telefon aracılığı ile görüşmeyi kullandıklarını kaydetti.

"Teknoloji işin içine girince, insan ruh sağlığı gibi çok hassas bir konuda nasıl bir sonuç çıkacağı belli olmaz" diyen Budayıcıoğlu, Türkiye'nin teknolojik altyapısı hem bu görüşmeleri kaliteli bir biçimde yapmaya müsait olmadığı ve görüşmelerin güvenliğinin tam olarak sağlanamadığına işaret etti.

E-terapi konusuna en yakın hizmet olarak birkaç yıldır "Tele Seans" yani

MADALYON Gülseren Budayıcıoğlu PSİKİYATRİ MERKEZİ

telefon aracılığı ile görüşmeyi kullandıklarına değinen Budayıcıoğlu, "Telepsikiyatri" ifadesinin on-line, yazılı veya görüntülü konferans yöntemini ifade etmediğini, yapılan çalışmanın da telepsikiyatri olmadığını belirterek üniversite bu konuda daha güzel bir isim bulacağını düşünüyor. Budayıcıoğlu sorularımıza şöyle yanıt verdi:

-Üsküdar Üniversitesi tarafından başlatılan bir uygulama ile psikiyatride e-terapi dönemi başladı. Uygulama hakkında ne düşünüyorsunuz?

-Psikiyatride elektronik hizmet dönemini yeni başladı olarak nitelendirmek pek doğru olmaz. Sadece psikiyatri hizmeti veren kurumlar değil, personellerine psikiyatri hizmeti aldırmak isteyen bazı kurumlar da bu altyapı çalışmasını yaptılar ve hali hazırda kullanıyorlar. Mesela "Türk Telekom" bu altyapıyı kurmuş durumda ve kliniğimizden de bu konuda uzman desteği talep ediyorlar. Kurumların sadece tek şehirde değil, diğer şehirlerde bulunan personelleri de bu on-line görsel ve yazılı terapi hizmetinden faydalanabiliyor.

Biz Madalyon Psikiyatri Merkezi olarak bu konuda ciddi bir çalışma yaptık. Belki de Türkiye'de ilk kamera ile görüntülü terapinin Ar-Ge çalışmaları merkezimizde başladı dersek hata yapmış olmayız. Ancak daha sonra gördük ki Türkiye'nin teknolojik altyapısı hem bu görüşmeleri kaliteli bir biçimde yapmaya müsait değil hem de bu görüşmelerin güvenliği tam olarak sağlanamıyor. Görüşmeleri elektronik posta veya sohbet programları üzerinden yazılı olarak yapmak zaten uzun süredir yapılan bir uygulama ve yenilenen İnternet sayfamızda da biz de bu hizmeti sunmaya başlayacağız. Bu hizmet şu ana kadar verilmiş olsa da veren sitelerin güvenirliği konusunda insanlar da bir şüphe vardı, biz kurumsal olarak Madalyon markası altında bu hizmeti vereceğimiz için bu güven konusunu da çözmüş olacağız.

E-terapi konusuna en yakın hizmet olarak birkaç yıldır uyguladığımız "Tele Seans" yani telefon aracılığı ile görüşmeyi kullanıyoruz.

- Uygulamanın yaygınlaştırılması söz konusu olur mu?

-Aslında uygulama kaliteli bir biçimde sunulursa insanlar için çok büyük kolaylık olacak.
Ancak biraz önce de belirttiğim gibi teknoloji işin içine girince, insan ruh sağlığı gibi çok hassas bir konuda nasıl bir sonuç çıkacağı belli olmaz.

-Uygulama başka ülkelerde de kullanılıyor mu?

-Uygulama İnternetle birlikte gelişen ve yayılan bir uygulama. Dünyada kullanılıyor. Elektronik posta ile veya çevrimiçi yazışma veya video konferans ile farklı biçimlerde yapılıyor. Yıllardır kullanılan metotlar bunlar. Ancak Türk insanı bu kapsamda kendi karakteristik özellikleriyle, tepkileriyle ele alınmalı.

-Uygulamanın avantajları ya da dezavantajları neler?

-Öncelikle karşınızdaki kişinin bu işin uzmanı olduğundan emin olmalısınız. Dolayısı ile bu hizmeti herhangi bir yerden almanız uygun olmaz. Sağlık Bakanlığı tarafından denetimleri yapılan ruhsatlı bir merkez, hastane veya

muayenehane tarafından verilmesi gerekir. Teknolojinin kullanımına olan güvensizlik, bire bir görüşmedeki gibi karşılıklı güven veren sıcaklık ve iletişimin olmayışı da dezavantaj olarak sayılabilir.
Avantaj olarak ise, insanların istedikleri doktor veya psikoloğa istedikleri ülkeden, şehirden ulaşmaları. Evlerinden veya işyerlerinden çıkmadan bu hizmeti alabilmeleri, sayılabilir.

-Bilginin mahremiyeti ve güvenliği nasıl sağlanır? Uygulama ne kadar etik?

-Bunun için gerçekten yüksek maliyetli yatırımlar gerekir. Siz kendi altyapınız açısından çok güçlü bir güvenlik duvarı oluşturabilirsiniz. Ancak her zaman için unutmamak gerekir ki, size ulaşan kişilerin kullandığı sistemler, büyük çoğunlukla sizin sistemleriniz ile aynı kalitede olmayacaktır. Yani siz kendi tarafınızda güvenlik sorununu yüzde 100 halletmiş bile olsanız, karşı tarafın elektronik ağı her zaman iki taraf için de bir tehdit oluşturacaktır.
Etik konusuna gelince, birçok detay tek tek ele alınmalı. En majör örnekle cevap verecek olursam, uzaktan ilaç yazımı gündeme gelirse etik kurallara aykırı olacaktır diye düşünüyorum.

-Bu yöntemde de duygusal paylaşım, jest ve mimik, karşı tarafı algılayacak şekilde olur mu?

-Konu yine teknolojik altyapıya geliyor, karşılıklı olarak görüşmenin yapıldığı ortamdaki teknolojik cihazlar ve altyapı çok önemli. Bunun dışında bazı sıkıntılar olacaktır, ancak uzun süreli görüşmelerde karşılıklı diyalog olumlu bir biçimde gelişebilir ve zamanla jest ve mimikler algılanabilir.

-Telepsikiyatri ile tedavi ne kadar etkili? Uygulama bir tartışma yarattı. Siz eleştirileri nasıl karşılıyor sunuz?

-Sınırlı konularda etkili olabilir. Ancak psikiyatrinin her konusu için geçerli olmayacağı aşikâr.

-Eklemek istediğiniz konular var mı?

-Bu uygulamanın ismi yönünden ilave etmek istediğim bir şey var. Bana kalırsa "Telepsikiyatri" ifadesi, kesinlikle on-line, yazılı veya görüntülü konferans yöntemini ifade etmiyor. Zaten yapılmaya çalışılan da telepsikiyatri değil. Üniversite bu konuda daha güzel bir isim bulacaktır diye düşünüyorum.

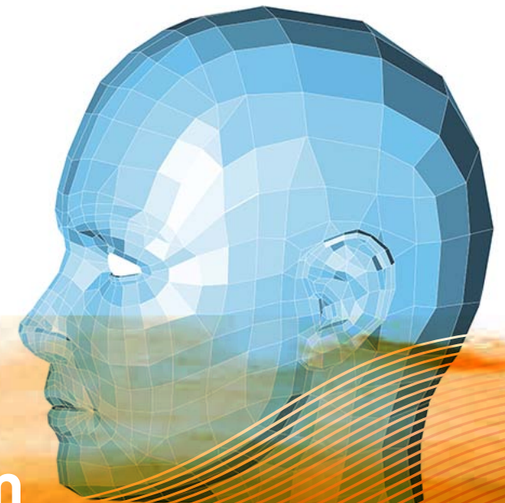

Psikiyatrist Dr. Rıza Cumhur Boratav:

e-terapi, zaman ve para ekonomisi uğruna güvenliği ve güvenirliği düşük kılan bir yöntem

Psikiyatrik muayenede beden diline gereksinim duyduğuna işaret eden Dr. Boratav, görüntülü görüşmenin beden dilini yeterince yansıtamayacağı uyarısı yaptı. Günümüz tekniğiyle "e-terapi"nin uygulanmasının olası olmadığını vurgulayan Boratav, "e-terapi" sözcüğü yerine "e-görüşme" sözcüğü kullanılmasını istedi.

Böyle bir uygulamanın bir üniversite tarafından bilimsel temelli bir yapıya oturtulması çabasını iyi niyetli olarak değerlendiren Dr. Rıza Cumhur Boratav, "Ancak zaman ve para ekonomisi uğruna güvenliği ve güvenirliği düşük kılan bir yöntem" dedi.
Psikiyatride hastanın beden dilinin ayrıntılarıyla gözlenmesinin psikiyatrik muayenenin olmazsa olmaz bir parçası olduğunu vurgulayan Boratav, bir kardiyoloğun e-görüşme ile steteskopunu ne düzeyde kullanabilirse bir psikiyatr da gözlemini ancak o düzeyde kullanabileceğinin üzerinde durdu.
e-görüşme tekniğinin klinik uygulamadan çok toplum ruh sağlığı projeleri için geliştirilmesinin daha uygun olacağına değinen Boratav, e-görüşmenin muayene, terapi ve tedavi amacıyla değil de "yaşam koçluğu" alanında oldukça sık başvurulan bir yöntem olduğuna işaret etti.
Psikiyatrik muayenenin beden diline gereksinim duyduğunu anımsatan Boratav, görüntülü görüşmenin beden dilini yeterince yansıtamayacağını, sanal bir muayenenin değerlendirme yanlışlıklarına yol açacağına dikkat çekti.
"Psikoterapinin sanal ortamda yapılma şansı hiç yok" diyen Boratav, psikoterapinin bir muayeneden öte bir şey olduğu, özel bir ilişki olduğunu anlattı. Boratav sorularımızı şu şekilde yanıtladı:

-Üsküdar Üniversitesi tarafından başlatılan bir uygulama ile psikiyatride e-terapi dönemi başladı. Uygulama hakkında ne düşünüyorsunuz?

-"e" uygulamaları giderek yaygınlaşıyor. Görüntülü ve anında haberleşmeyi sağlayan sistemler giderek küçülüyor. Günlük yaşam çok hızlandı. Elbette tedavi hızını da kendisine katmak istemesi kaçınılmazdı. Bu alanda "Skype" benzeri programlarla kimi psikolog ve

psikiyatrlar e-terapiye çoktan başladılar. Kuşkusuz birçok etik sorunu beraberinde getiren böyle bir tedavi uygulama çabasının bir üniversite tarafından bilimsel temelli bir yapıya oturtulması çabası iyi niyetli olarak değerlendirilmesi gereken bir durum, ancak zaman ve para ekonomisi uğruna güvenliği ve güvenirliği düşük kılan bir yöntem.

Diğer yandan sorunuzdaki "e-terapi" sözcüğü yerine "e-görüşme" sözcüğü kullanılmalıdır. Ne yazık ki günümüz tekniği ile daha sonra anlatacağım nedenlerle bir "e-terapi" uygulamak olası değil.

- Uygulamanın yaygınlaştırılması söz konusu olur mu?

-Bildiğim kadarıyla muayene, terapi ve tedavi amacıyla değil de "yaşam koçluğu" alanında e-görüşme oldukça sık başvurulan bir yöntem. Özellikle psikiyatride yaygınlaşmasını çok da beklemiyorum. Hekimlikte hasta ilaç kontrolünde bile yeniden muayeneden geçmektedir ve hasta muayenesi hasta kapıdan girdiğinde başlamaktadır. Psikiyatride hastanın beden dilinin ayrıntılarıyla gözlenmesi psikiyatrik muayenenin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Bir kardiyolog e-görüşme ile stetoskopunu ne düzeyde kullanabilirse bir psikiyatr da gözlemini ancak o düzeyde kullanabilir.

-Uygulamanın avantajları ya da dezavantajları neler?

-Uygulamanın avantajları kuşkusuz hem hastaya hem de hekime zaman kazandırma, poliklinik mekânında yerden ve personelden tasarruf, hastaların kontrol devamlılığını sağlamada artış getirmesidir. Diğer yandan her kontrol muayenesi de aslında baştan bir muayene olduğu için tanıda yanlışlıkların artmasına yol açacaktır. Uygulamanın, sanal ortamı kullandığı için duyarlılığı yüksek özgüllüğü düşük bir yapıdan kurtulması pek olası değil. Bu nedenle e-görüşme tekniğinin klinik uygulamadan çok toplum ruh sağlığı projeleri için geliştirilmesi daha uygun olur. Bilindiği gibi toplum taramalarında özgüllüğünden çok duyarlılığı yüksek tarama ölçekleri kullanılmaktadır. Böylece bir tanıya yönelmekten çok hasta olma olasılığı olan bireyler saptanabilmektedir.

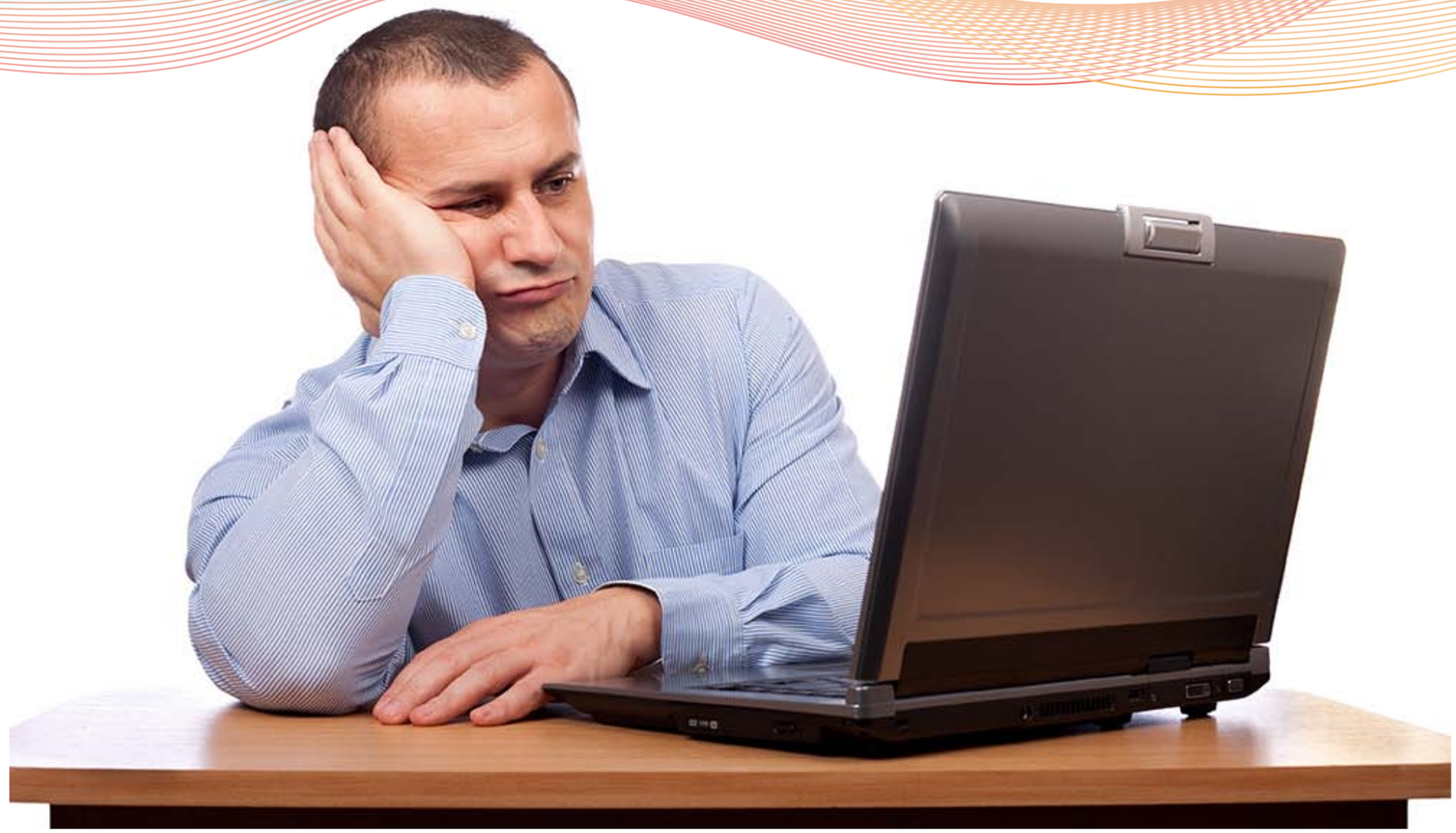

-Bilginin mahremiyeti ve güvenliği nasıl sağlanır? Uygulama ne kadar etik?
-Ne yazık ki bilgi İnternet ortamında paylaşıldığında güvenlik son derece azalıyor. Bunun önüne geçmek olası değil. Bu durum sadece İnternet için değil bilgisayarda saklanan her veri için de geçerli.
Hastanın e-görüşme esnasında sadece hekimiyle baş başa görüştüğüne güvenmesi ise kurumsal güvene dayanabilir ancak hekimin bulunduğu mekânda hastanın görüş alanı dışında başkalarının bulunması ve görüşmeye gizlice tanıklık etmesi, psikiyatride son derece önem verdiğimiz "görüşmenin mahremiyeti"ni zedeleyecek bir unsur. Görüşmenin izin alınmadan bilgisayara kaydedilme olasılığı da göz ardı edilmemelidir. E-görüşmelerle tedavi hekime ve kuruma güven duygusu gelişmeden uygulanabilecek bir teknik gibi görünmüyor işin açıkçası. Yüz yüze muayenede bile odada gizlenmiş kamera olup olmadığı konusunda kuşku duyabilen hastalar var.

-Bu yöntemde de duygusal paylaşım, jest ve mimik, karşı tarafı algılayacak şekilde olur mu?

-İlk sorunuzda "e-terapi" sözcüğü uygun değildir, "e-görüşme" sözcüğü kullanılmalıdır demiştim. Bu sorunuza yanıt olarak bu konudaki görüşümü açıklayayım.
Psikiyatrik muayene daha önce de belirttiğim gibi beden diline gereksinim duyar. Ne yazık ki görüntülü görüşme beden dilini yeterince yansıtamaz. Bu nedenle sanal bir yeniden muayene, değerlendirme yanlışlıklarına yol açacaktır.
Psikoterapi yapılabilir mi? Psikoterapinin sanal ortamda yapılma şansı hiç yok. Nedenine gelirsek, psikoterapi bir muayeneden öte bir şeydir, özel bir ilişkidir. Kişilerin birbirleriyle yaptıkları görüntülü arkadaşlık görüşmeleri bile birbirlerini tanımada sorun yaratırken bir psikoterapi ilişkisinin sağlıklı kurulması hiç beklenemez.
Görüntülü bile olsa kişilerin birbirini yeterince tanımadan sadece sanal ortamda iletişime devam etmelerinin can sıkıcı sonuçları olabiliyor. Kişiler birbirlerine kendi zihindekileri bir imgeyi yansıtıyorlar ve idealize edebiliyorlar. Bu nedenle sanal ortamda biriyle tanışan danışanlarıma bu iletişimi olası olduğunca erken gerçek yaşamın içine çekmesini sık sık vurguluyorum.
Bir tanışıklığın gerçek yaşamın içinde güvenli bir ilişkiye dönüşme süresi de size açık olarak söyleyebilirim: Yaklaşık dokuz ila on iki ay.
Sonuç olarak size şunu söyleyebilirim: e-görüşme'yi e-tedavi'ye hatta e-terapi'ye dönüştürmeye çalışan hekim hastanın gözünde tanrısallaşmayı göze almalı. Hastanın hekimi tanrısallaştırmasının hastaya ciddi zarar verebilecek bir tehlike oluşturacağını da ayrıca vurgulamak isterim elbette.

"Sosyal medya bağımlılığı"na karşı mücadele

Yeşilay ile USMED, sosyal medya bağımlılığının önlenmesi ve sosyal medyanın güvenli kullanımı için çalışmalar yapıp projeler üretecek.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti ile 2012'de kurulan Uluslararası Sosyal Medya Derneği (USMED), sosyal medyanın sağlıklı ve güvenli kullanımı sağlamak, ulusal düzeyde bağımlılıklarla mücadelede sosyal medyanın etkin kullanılmasına yönelik yapılacak işbirliğinin ve ortak hizmetlerin çerçevesini belirlemek üzere bir protokol imzaladı. İşbirliği protokolü, Türkiye Yeşilay Cemiyeti Başkanı Prof. Dr. İhsan Karaman ve USMED Başkanı Said Ercan tarafından Yeşilay Genel Merkezinde yapılan bir törenle imzalandı.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Başkanı Prof. Dr. Karaman, imza töreninde yaptığı konuşmada, protokol ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin tüzüğünde belirlediği bağımlılıklar konusunda toplumda ve özellikle gençlerde farkındalık oluşturmak üzere yapacağı çalışma, araştırma, yayın, seminer ve konferanslara destek sağlamayı amaçladıklarını anımsattı. Sosyal medya, dijital medya ve mobil medya konularına yönelik işbirliği yaptıklarını belirten Karaman, protokol kapsamında yürütülecek faaliyetler hakkında şu bilgileri verdi:

"Yeşilay ile USMED, sosyal medya bağımlılığının önlenmesi ve sosyal medyanın güvenli kullanımı bilincinin kazandırılması için ihtiyaç ve sorunların tespiti ve giderilmesi amacıyla çalışmalar yapacak ve projeler üretilip gerçekleştirecek. Yeşilay gençlik gruplarının ve Yeşilay Bilim, Sanat ve Spor Merkezi'nin aktif hale gelmesi için USMED tarafından gençlere yönelik sosyal medya eğitimleri düzenlenecek. USMED Yeşilay'a sosyal medya danışmanlığı yapacak. Yeşilay ve USMED, protokolün geçerli olduğu süre boyunca çalışma grubunun nezaretinde hazırlanacak olan tüm proje ve çalışmaları karşılıklı karar mekanizmalarının onayıyla birlikte gerçekleştirecek."

USMED Başkanı Ercan ise sosyal medyanın Türkiye'de her geçen gün hızla büyümeye devam ettiğini belirterek, sosyal medyanın kültüre, sanata, gençliğe, sağlığa bakan yönlerinin, toplumların gelişimine ve dönüşümüne olan etkisinin irdelenmediğini belirtti. Yeni nesillerin sosyal ağları sıklıkla kullandığına işaret eden Ercan sözlerine şöyle devam etti: "Yeşilay ve USMED bu protokolle, sosyal medya bağımlılığının önlenmesi ve sosyal medyanın güvenli kullanımı bilincinin kazandırılması için birçok çalışma yapacaktır. Sosyal medya bağımlılığı ile mücadele ve diğer zararlardan korunmak üzere uygulamalar, akademik çalışmalar, anketler, multimedya içerikler, fotoğraflar, seminerler, konferanslar, kültür buluşmaları, sanat etkinlikleri gibi faaliyetler düzenlenerek daha çok sosyal medya kullanıcısına ulaşılması ve bilinçlendirilmesi hedeflenecektir."

Dünyaya Gebe Sözcükler
“Bilgisunar”ın Doğum Öyküsü

Hülya Küçükaras
Dil Derneği Genel Yazmanı – Özenli Türkçe Çalışma Grubu Başkan Yardımcısı

“Dünya”ya gördüğümüz, işittiğimiz, dokunduğumuz, duyumsadığımız, sezdiğimiz ne varsa sığdırıyorum; özetle “dünya” var gücüyle algı evrenimizi betimliyor.

Ya sözcükler? Dünya mıdır var eden sözcükleri; sözcükler mi doğurur dünyayı?

Tahsin Yücel ustamız diyor ki: “Düşünürün sezinlediği yeni bir kavram, araştırmacının bulduğu yeni bir aygıt varsa ‘olan’ üzerine kurulu dilin bunları kendiliğinden karşılaması beklenemez. (...) Düşün, bilim ve uygulayım alanlarında baş döndürücü gelişimler olurken sözlüğün olduğu gibi kalması beklenemez.”[1]

Sözlük yapıcısı **Ali Püsküllüoğlu** da Tahsin Yücel’i doğrularcasına “bilgisunar”ı kazandırıvermiş dilimize. İşte onun ağzından bilgisunarın doğum öyküsü:

“Çoktandır kafamda dolaştırıp duruyordum ‘internet’ sözcüğünü. İnternetin işlevinden yola çıkarak ve bilgisayar sözcüğünü örnekseyerek ‘bilgisunar’ sözcüğü aklıma geldi. Bir gazete yazımda kullandım bu sözcüğü. Almanya’dan bir arkadaş telefon etti. ‘Bu sözcüğü kim yaptı? Çok yerine oturmuş; bunu yayalım,’ dedi. Sonra bilgisunar yoluyla bir sormaca[2] yapıldı; genel ağ, ağlar ağı ve bilgisunar sözcükleri arasında yüzde 80 oyla en beğenileni bu sözcük oldu.

Türkçenin yeni sözcüklere olanak verecek bir dil olduğunu hepimiz biliyoruz. Türkçe, eklerle kendini yaratan, sözcüklerini eklerle kuran bir dil. Dolayısıyla sözcük yapmak o kadar zor değil. Yeter ki o sözcükleri bizler benimseyelim, kullanalım. Sözcükler gökten inmez; sözcükleri insanlar yapar!”

Püsküllüoğlu bunları bize 2006 başlarında anlattı. “Bilgisunar” 2004 sonlarında doğmuş. Özel ad olan “İnternet”in değil, iletişim ve bilgiye erişim aracımız “internet”in Türkçesi... Büyük harfle başlayan “İnternet”in küçük harfli “internet”e dönüşmesi ise yaşamına özel ad olarak başlayıp dilin dolaşımına girdikçe bu özelliğini yitiren hamburger, jilet, cip, sandviç gibi sözcüklere benziyor.

Dünya yeni sözcükleri dayatırken sözcükler boş durur mu? Yanıt “dünyaya gebe sözcükler”[3] diye seslenen eğitimbilimciden: “Gerçek bir söz söylemek, dünyayı dönüştürmektir. (...) Varoluş suskunluk içinde kalamaz; ancak insanların dünyayı dönüştürmekte kullandığı sözcüklerle beslenebilir. İnsanca var olmak dünyayı adlandırmak, onu değiştirmektir”[4]

Dünyamıza “ad” katan Ali Püsküllüoğlu’nu 24 Haziran 2008’de yitirdik. Bize armağan bıraktığı sözcükle, Türkçemizi güzelleyen eşsiz yapıtlarıyla, sözlükleriyle yaşıyor. Atatürk’ün Türk Dil Kurumu’na ömrünü adayan, Dil Derneği’nin temelini atan üretken devrimcinin anısına saygıyla...

1-Tahsin Yücel, Dil Devrimi ve Sonuçları, Can Yayınları, 4. Basım-Nisan 2007, s. 21
2-“Sormaca” sözcüğü “anket”in Türkçe karşılığıdır.
3-Paulo Freire, Donaldo Macedo, Okuryazarlık – Sözcükleri ve Dünyayı Okuma, İmge Kitabevi, s. 80
4-Paulo Freire, Ezilenlerin Pedagojisi, Ayrıntı Yayınları, 9. Basım, s. 73-34

Girişimciliğin yeniden kurgulanması

Nezih KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Türkiye son yıllarda girişimcilik olgusunu çok yönlü olarak ele almayı başarmasına rağmen bu ele alışta belirlediğimiz boşluk ve eksikliklerin hızla giderilmesinin ülkemizin kalkınmasını daha da hızlandıracağı için, konuyu burada irdelemek arzusundayım. Şu anda, devletin iş olanakları yaratma kapasitesinde ortaya çıkan olumsuz durumdan dolayı teşvik edilen girişimcilik, özünde bir işsizliği önleme ve fakirlikle savaşım çalışması olarak sürmektedir.

Ev kadınlarının ürünlerini ticarileştirmesinden tutun da küçük bir mağaza açma fikri desteklenmekte, bu sayede hızla artan genç nüfusun kendi yarasına merhem olmasına yardımcı olunmaktadır.

T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji ile TÜBİTAK, tekno-girişim destekleri ile bu döngünün dışına çıkmaya çalışmakta, bunun olumlu yansımaları yavaş yavaş sektöre yansımaktadır. Hazine Müsteşarlığı'nın melek yatırımcılık ile ilgili yaptığı düzenlemelerin gerçek yatırımcıların piyasaya girmesi ile olumlu sonuçlar doğurmasını beklenmektedir.

Ama henüz orta ve küçük yatırımcılara kaynak sağlayan bir risk sermayesi kuruluşu ortaya çıkmamıştır. Var olan kuruluş yetkilileri ile konuşulduğu zaman görülmektedir ki risk sermayesi kuruluşları var olan ortamı çok riskli olarak gördükleri için orta ve küçük boy şirketlere dahi destek olmakta zorlanırken kendilerinden girişimcilere destek vermelerin beklemek olanaksızdır.
Girişimciler için bir koçluk ya da danışmanlık mekanizması veren kişi ve kuruluşlar açısından da ciddi sorunlar vardır.

Gerçekte sektörde girişimci olmuş, batmış sonra tekrar başarılı olarak büyük işlere imza atmış girişimcilerin koçluk yapmaya zamanı yoktur olsa bile bu kişilerin sayısı çok azdır.

Bir başka sorun da uluslararası rekabet edebilecek nitelikteki girişimcilerin proje geliştirmekte zorlanmalarıdır.

Buraya kadar neredeyse hiç durmadan eksiklikleri saydık. Bu eksikliklerin nasıl giderilmesi gerektiği konusunda görüşlerimi sizlere aktarmak istiyorum. Yeni iş fikirleri geliştirilmesi olgusunun merkezine "Bilişim teknolojisi" konulması gerekmektedir. Çünkü geri dönüşü en yüksek yatırım, bilişim yatırımlarıdır. Ulusal Bilişim Kurultayları dahil tüm etkinliklerde bilişimle yeni iş fikirleri olgusu işlenmelidir.

Kamu destekli ya da gönüllü kuruluşların oluşturacağı kaynaklarla batak oranı yüksek projelere kaynak sağlayabilecek girişim sermayesi şirketleri oluşturulmalıdır. Hep söz edilir Amerika'da projelerin yüzde doksanı batar diye ama bu projelere destek olan kuruluşların zararlarının nasıl karşılandığından ve bu kuruluşlara sağlanan olanaklardan kimse söz etmez. Bizim sistemimizin de bu mantıkla yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Üniversitelerimizin kurdukları kuluçka merkezlerinin sayısı hızla artmaktadır. Bu merkezler arası işbirliği ve oluşan projelerin pazarlanması konusunda gönüllü kuruluşlarımıza çok iş düşmektedir. Üniversite sanayi işbirliğini bakış açımızı da değiştirerek yeniden ele almakta yarar vardır.
Girişimcilik ortamını iyileştirmeden 2023 hedeflerini tutturmak olanaklı görünmemektedir.

Gol çizgisi teknolojisi,
2014 Dünya Kupası'nda uygulanacak

2010 Dünya Kupası'nda, Almanya'ya atılan golün sayılmaması ile hayata geçirilen gol çizgisi teknolojisi, Brezilya'da, ilk kez bir dünya kupasında kullanılacak.

Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (Fédération Internationale de Football Association-FİFA), 2014 Dünya Kupası'nda tarihinde ilk kez gol çizgisi teknolojisi kullanacak. FIFA yetkilileri, Brezilya'daki maçlarda, Almanya merkezli bir şirketin ürettiği "Goal Control" adlı sistemin kullanılacağını açıkladı. Gol çizgisi teknolojisi, 2010 Dünya Kupası'nda, Frank Lampard'ın, Almanya'ya attığı golün sayılmaması ile hayata geçirilmişti.

FIFA, bundan böyle dünya kupalarında tartışmalı pozisyon yaşanmasını istemiyor. FIFA yetkilileri, Brezilya'daki turnuva boyunca kullanılmak üzere, Almanya merkezli bir şirketin ürettiği "Goalcontrol" adlı sistemi tercih etti.

Söz konusu sistem, son konfederasyon kupasında başarıyla test edilmişti. Goalcontrol, stadın çeşitli noktalarına yerleştirilmiş 14 kamera aracılığıyla, topun kale çizgisini geçip geçmediğini tespit ediyor.

Sistemin, topun çizgiyi geçmesi halinde, hakemin saatine sinyal göndermesi 1 saniyeden kısa sürüyor.

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

Bİ'LİNÇ

Bilinç ya da şuur, insanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneğidir. İnsanların akıllarını kullanırken sahip oldukları bilgilerin zihinde izlenme süreci olarak da tanımlanır.

Yaşamda verilen kararlarda, atılan adımlarda yapılan yanlışlarda kişinin kendi iradesi, farkındalığı sorgulanır. Bilinç, çoğunlukla farkında olmak ve farkındalık ile aynı anlamda kullanılır.

Bilinçli olmak her alanda özlenen, istenen bir durumdur. Bilinçli tüketim, bilinçli çalışan, bilinçli kullanma ifadelerini sık sık duyarız.

Sağlıklı yaşam için bilinç,

Trafikte bilinç,

Eğitimde bilinç,

Sporda bilinç,

Sanatta bilinç,

Yönetimde bilinç,

Üretimde bilinç,

Seçme ve seçilmede bilinç...

Çevre bilinci, doğayı koruma bilinci, yurttaşlık bilinci, uygarca yaşama bilinci...

2023 hedeflerine ulaşmak için, kalkınma için, daha iyi bir yaşam için bilişim alanında üretilen sistemlerle, çözümlerle atılım yapılmaktadır. Bilişim sistemlerinin yararlarının kullanmadan görülmeyeceğinin farkında olmayan, verilerin de bu sistemlerin önemli bir parçası olduğunu bilmeyen kullanıcılar, bilişim toplumunun simgesi olan bu sistemleri doğmadan yok ettiklerinin de bilincinde olmamaktadırlar.

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
Türkiye Bilişim Derneği
Yönetim Kurulu II. Başkanı

Bakanlık, Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu'nu kapattı!

Yönetim "göreve devam" dedi

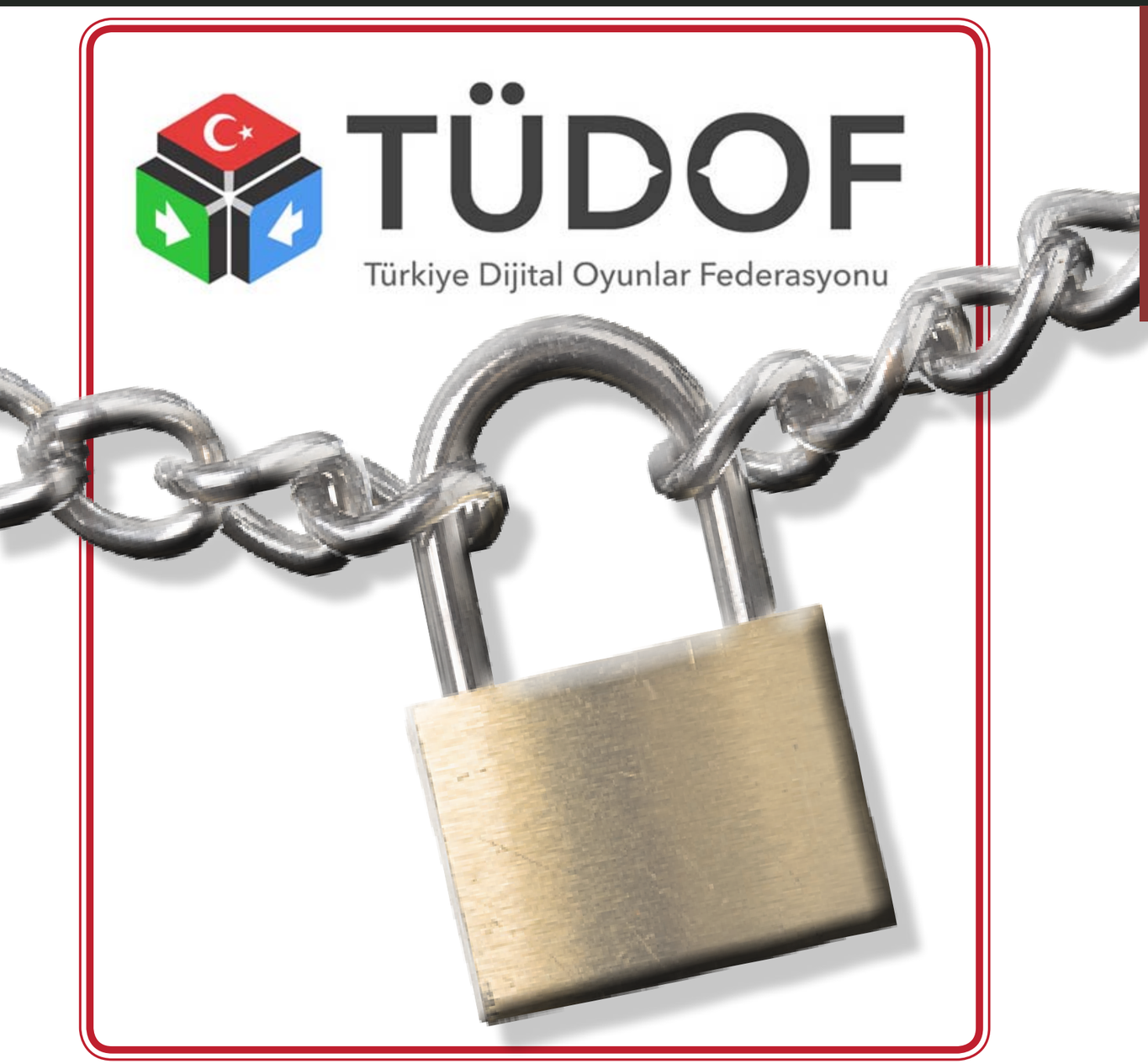

Dünyanın ilk dijital oyunlar federasyonlarından biri olarak 14 Aralık 2011'de onaylanan TÜDOF, 25 Eylül 2013'te Bakanlıkça lağvedilip "Gelişmekte Olan Spor Federasyonu"na bağlandı. 7 Şubat 2013'te göreve seçilen ancak resmi ataması yapılmayan TÜDOF Başkanı Özistek ise, ertesi gün göreve devam edeceklerini bildirdi.

Son yıllarda ülkemizde de hızla gelişen dijital oyun sektörünün daha da geliştirilip ilerlemesi ve bu alanda Türkiye'nin bölgede lider bir konuma yükselmesini sağlamak amacı ile 2011'de Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından kurulan Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu (TÜDOF) iki yılın ardından kapılarını kapattı. Gençlik ve Spor Bakanlığı, ilginç bir kararla, Türkiye'nin İnternet ve oyun sektörüne pozitif bakış açısını gösteren, dünyanın ilk dijital oyunlar federasyonu olan TÜDOF ile Hava Sporları Federasyonu'nun lağvedildiğini (kapatıldı) duyurdu. Merkez Danışma Kurulu, her iki federasyonu Gelişmekte Olan Spor Federasyonu'na bağladı. İki yıl boyunca herhangi bir aktif çalışmada bulunamayan TÜDOF, artık Gelişmekte Olan Federasyonlar altında çalışmalar yapacak.

Temel hedefi ülkemizde e-spor kavramını geliştirmek ve bakanlığın yardımlarıyla oyunculara sporcu lisansı vermek üzere, 2010 Mayıs ayında başlatılan çalışmalar sonucunda hayat bulan TÜDOF, 2011 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı çatısı altında aktif hayatına başlamıştı. İlk yönetim kurulu Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç tarafından 14 Aralık 2011'de onaylanan TÜDOF'un ilk başkanlığını oyun dünyasının yakından tanıdığı, usta oyun yapımcısı Mevlüt Dinç üstlendi.

Başkanlığının ilk günlerinde Dinç, sadece dijital spor oyunlarıyla ilgilenmeyeceklerini, Türkiye'de üretimin gelişmesi, oyunların derecelendirilmesi, İnternet kafelerin iyileştirilmesi, sektörün sağlıklı büyümesi gibi birçok amaçları olduğunu ayrıca spor tarafına da önem verdiklerini vurgulamıştı. Dinç, ayrıca 2012'de en popüler oyunlarda çok büyük turnuvalar düzenleyeceklerini, e-spor oyunlarının milli takımlarını oluşturacaklarını açıklamıştı.

Elektronik Spor'un resmi bir spor branşı olması için 2012'de bir mevzuat hazırlanıp Gençlik, Spor Genel Müdürlüğü'ne (GSGM) sunuldu. TÜDOF öncülüğünde "Elektronik Spor Ligi" kurulması için gerekli çalışmalar yapıldı. TÜDOF, dijital sektördeki oyunculara da sporcu lisansı vermek için uğraşıyordu. Bürokrasi yüzünden yavaş ilerleyen süreç sonucunda TÜDOF, 2 yıldır bu konuda istediği noktaya bir türlü gelemedi. TÜDOF'un Milli E-Spor takımı gibi projelerinin bürokratik onaylar yüzünden askıda beklemesi, federasyonun konuya yeterli özeni göstermediği iddialarını gündeme getirdi.

Her türlü dijital ve dijital ortamda oyun oynayan, Türkiye'deki yirmi milyonu aşkın oyuncuya hizmet etmek olan TÜDOF'un yeni başkanlık seçimi, 7 Şubat 2013'te Ankara Gençlik ve Spor Bakanlığı Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi. Seçimlerde 12 oy alarak 4 yıllığına başkanlığa aynı zamanda SHR Group ve Joygame on-line oyun firmasının CEO'su olan Barış Özistek seçildi. Özistek, Personel Eğitim Daire Başkanlığı'nın seçim sürecini, Gençlik ve Spor Bakanı Suat Kılıç'a sunması ve bakanın onayının ardından görevine başlayacaktı. Bakan Kılıç, Özistek'in seçimle gelen başkanlığını onaylamadı, kendisine imza yetkisi vermedi ve resmi atamasını yapmadı. Bakan Kılıç'ın yeni TÜDOF Başkanı Özistek'e ambargo koymasıyla başlayan kriz, federasyonun lağvedilmesiyle sonuçlandı. Bu kapatılma kararının Türk dijital oyun ve oyuncu sektörünü nasıl etkileyeceği merak ediliyor.

TÜDOF'tan resmi açıklama!

Haber, Türkiye oyun dünyasında üzüntü ile karşılanırken bir türlü resmi ataması yapılmayan TÜDOF Başkanı İ. Barış Özistek, eski Başkan Mevlüt Dinç ve seçilen yönetim kurulu üyeleri ile birlikte 26 Eylül 2013'te yaptıkları basın bildirisiyle göreve devam edeceklerini duyurdu. TÜDOF'un görevine devam edeceği açıklanan basın bildirisi şöyle:

"Değerli basın mensubu,
Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonunun, Türkiye Gelişmekte olan Spor Branşları Federasyonu bünyesine spor dalı olarak bağlanmasına dair 26/9/2013 tarihli ve 20262901-000-16229 sayılı Bakanlar Olurları kararı ile ilgili olarak TÜDOF yönetim kurulu üyelerinin açıklaması aşağıdaki gibidir.
Dünyada benzeri olmayan Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu (TÜDOF) 13.06.2011 tarihinde Türkiye'de Spor Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Benzersiz bir yapıya sahip olmasının nedeni; oyunların derecelendirilmesi, aile ve gençlerimizin bilinçlendirilmesi, internet cafelere spor kulübü kimliğinin kazandırılması ve ortamlarının iyileştirilmesi, Türkiye'de oyun geliştiriciliğinin desteklenmesi, geliştirilmesi ve döviz kazandırıcı bir sektör haline getirilmesi, Türk kültür ve değerlerini temel alan dijital oyunlar ile ülkemizin ve kültürümüzün dünyaya tanıtılması ve elektronik sporun Türkiye'de geliştirilerek milli takımlar oluşturulması gibi birçok hedefi bünyesinde toplamış olmasıdır.
Kurulduğu günden bugüne kadar geçen kısa süre içerisinde federasyonun tüm yasal altyapısı oluşturulmuş, Türkiye şartlarına uygun olarak derecelendirme ve elektronik sporlar ile ilgili yönetmelikler hazırlanmıştır. Yine bu süre içerisinde kamu kurum ve kuruluşları ile yakın işbirlikleri kurulmuş ve oyun sektörünün hem faaliyet gösteren firmalar ve hem de çok değerli oyuncular için gelişmesi yönünde üst düzeyde çaba sarf edilmiştir. Geldiğimiz noktada birçok açıdan başarılı olduğumuzu ve kısa sürede uzun bir yol aldığımızı görmekteyiz.
25 milyon oyuncu, 26 binin üzerinde internet kafe ve her gün gerçekleşen yüzlerce turnuva ile dijital oyunlar ve elektronik spor Türkiye'nin hızla gelişmekte olan alanlarından biridir. Oyuncularımız, becerileri ve oyunlara olan tutkuları ile tüm Dünya tarafından tanınmaktadırlar. Dolayısıyla dijital oyunların daha da geliştirilmesi yönünde desteklenmesine her zaman olduğundan daha fazla ihtiyaç vardır. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarına bu yönde büyük sorumluluk düşmektedir.
Gençlik ve Spor Bakanlığımız 25.09.2013 tarihinde almış olduğu kararla birlikte TÜDOF'un 'Gelişmekte Olan Sporlar Federasyonu' bünyesinde devam etmesine karar vermiştir.
Geçmiş dönem TÜDOF yönetim kurulu üyeleri olarak, dijital oyunların gelişmesi için her konuda destek vermeye ve gönüllü olarak çalışmaya devam edeceğimizi kamuoyuna duyururuz.
Saygılarımızla,
Mevlüt Dinç, Barış Özistek, Füsun Sarp Nebil, Hasan Çolakoğlu, Haluk İskender, Ergun Saygılı, İsmet Göksel ve Gökhan Ahi."

Gelişmekte olan dijital oyun...

Avukat Yelda Gizem Ünal
yeldagizem@gmail.com

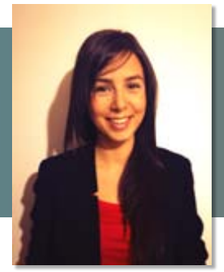

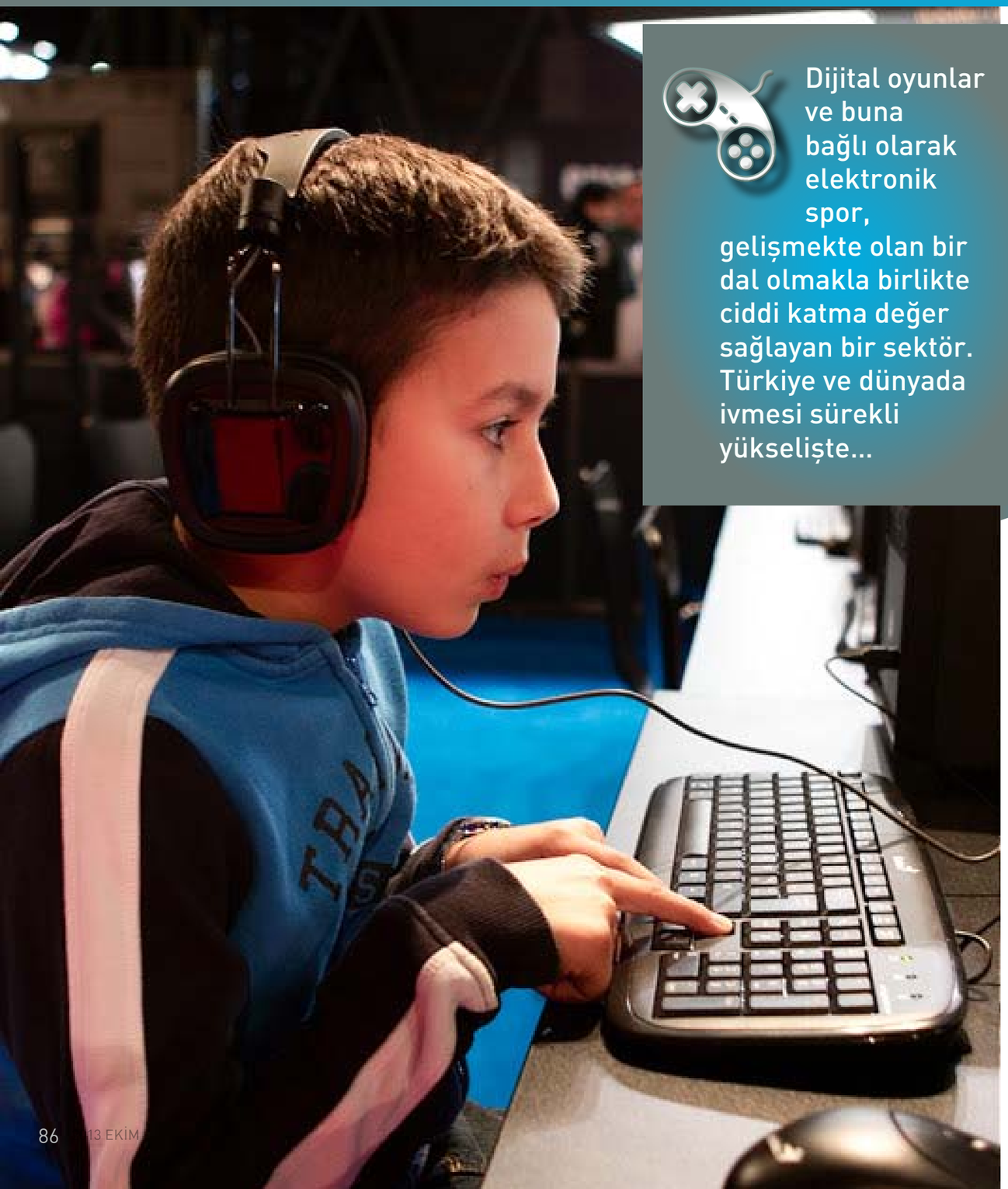

Dijital oyunlar ve buna bağlı olarak elektronik spor, gelişmekte olan bir dal olmakla birlikte ciddi katma değer sağlayan bir sektör. Türkiye ve dünyada ivmesi sürekli yükselişte...

Geçtiğimiz ay, dijital oyun ve oyuncu hukukuna ilişkin yazımda değindiğim Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu'nun (TÜDOF) TBD Bilişim Dergisi yayına girmesinden kısa bir süre sonra lağvedildiği bilgisini edindim.
Oysa dijital oyunlar ve buna bağlı olarak elektronik spor, gelişmekte olan bir dal olmakla birlikte ciddi katma değer sağlayan bir sektör. Türkiye ve dünyada ivmesi sürekli yükselişte. Öyle ki; milli spor olarak dijital oyunu seçen ülkeler bile var, hem de azımsanmayacak zamandan beri.
TÜDOF'un ise kapatılarak Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gelişmekte Olan Spor Branşları Federasyonu'na bağlanması ile ilgili olarak yaptığı basın açıklamasında oyuncularla ilgili şunlara değinildi;
"... 25 milyon oyuncu, 26 binin üzerinde internet kafe ve her gün gerçekleşen yüzlerde turnuva ile dijital oyunlar ve elektronik spor Türkiye'nin hızla gelişmekte olan alanlarından biridir. Oyuncularımız, becerileriyle oyunlara olan tutkuları ile tüm Dünya tarafından tanınmaktadırlar. Dolayısıyla dijital oyunların daha da geliştirilmesi yönünde desteklenmesine her zaman olduğundan daha fazla ihtiyaç vardır. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarına bu yönde büyük sorumluluk düşmektedir... Dijital oyunların gelişmesi için her konuda destek vermeye ve gönüllü olarak çalışmaya devam edeceğimizi kamuoyuna duyururuz."
Dilerim ki; oyuncuların ihtiyacı olan destek ve teşvik gerçekten de sektörün tüm dinamiklerinden sağlanabilir.
Elbette pratikte Federasyon'un hedefleri zamanla gerçekleşecektir. Konunun bürokratik, ekonomik hatta sosyolojik boyutları var ancak değinmek istediğim husus; dijital oyun kullanıcısının hali...
TÜDOF'un amaçlarından birisi de elektronik sporları daha tanınır hale getirerek dijital oyunlar ligi gerçekleştirmek ve bu konuda milli takım kurmaktı. Son yıllarda popülerliğini artıran oyun turnuvaları ile gerçek zamanlı strateji oyunları başta olmak üzere pek çok oyunculu çevrimiçi oyun, elektronik spor dalı olarak varlığını koruyor. Genç nüfusun bu denli ilgi gösterdiği dijital oyunlarda oyuncular açısından görülen ilk sorunlardan biri lisanslı oyuncu olma hakkı.
İlgili bakanlıkça henüz konuyla ilgili bir yönetmelik yürürlüğe girmiş değil. Bu nedenle, derecelendirme ve lisanslama konusunda kriterler belirsizliğini bir süre daha koruyacak gibi. Dünyada bir ilk olan Federasyon için dolayısıyla, alıntılanabilecek örnek bir mevzuat da mevcut değil. Bu nedenle oyuncular ısrarla her platformda belirttiğim gibi, henüz hukuki bir statü sahibi ne yazık ki değiller.
Son zamanlarda pek çok farklı platformda ve sosyal medyada adını duyduğumuz Oyuncu Hareketleri/Platformları kendinden söz ettirmeye başladı da oyuncular da birleşerek çoğalacakları çatılar edinebildiler.
Avrupa'ya bakıldığında görülen tablo ise dijital oyun sektörünün öncelikli sektörlerden sayılması ve devlet desteği görmesi yönünde. Kore'de dijital oyunlar milyonlarca insanın çevrimiçi katılımı ile festival havasında oynanıyor, Dünyaca ünlü turnuvalara ev sahipliği yapılıyor. Siber ordu sahibi devletler, strateji oyunu oyuncuları ile askeri ve hukuki süreçler yaşıyorlar, bu oyunculara istihdam sağlıyorlar.

Özetle dijital oyun pazarı ilerleyen günlerde ciddi atılımlara konu olacağı gibi oyuncular da dilerim en yakın zamanda lisanslı sporcu statüsüne erişip destekli şekilde ilerleyebilecekler.
Oyunculara seslenmekte yarar var; gelişen ve değişen dijital dünyada bu görülenlerin yolun başı olduğu bilinmeli, ileri tarihli hedeflerde oyun pratiklerindeki hızlı büyümede hak sahibi olmaya hazır olunmalı- diyelim şimdilik...

M2M pazarı, 2014'te 57 milyar doları bulacak,

7 yıl sonra 50 milyar makine birbiriyle konuşacak

Yılda ortalama 1 milyar dolar tasarruf ettiren pazarda, 1 milyarı aşkın cihaz birbiriyle iletişim halinde. Bugün 23 milyar dolara yaklaşan M2M'in, 2014'te 57 milyar dolara ulaşması beklenirken 2020'de 50 milyar cihazın şebekeye bağlanması öngörülüyor. Sisteme hızlı uyum sağlayabilen Türkiye'nin uzaktan yönetilebilir cihaz potansiyeli 150 milyon.

Aslıhan Bozkurt

Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektöründe son yıllarda, gündemin en önemli başlıkları, bulut bilişim, "nesnelerin İnterneti" (Internet of Things - IoT) ve makineler arası iletişim (Machine to Machine- M2M) olarak sıralanıyor. Makinelerin birbirleriyle iletişimde olduğu uygulamaları artık daha sık görüyoruz. Makineden makineye iletişim ve insansız uygulamalar bütününü tanımlayan M2M kavramı, araç takibi, tıbbi otomasyon, akıllı ev aletleri gibi birçok alanda kullanılırken hemen hemen tüm sektörlerde farklı bir yankı buluyor. Sayaç okuma, lojistik, finansal hizmetler tarafında POS ve ATM'ler ve hatta yazarkasalar, tarım ve hayvancılık, güvenlik bağlantılı binalar, M2M'nin yükseliş gösterdiği alanlar arasında yer alıyor. Kullanım alanının genişliği ve iş modellerinde yarattığı değişikliklerle M2M, hem birey hem de şirketlerin hayatını ciddi biçimde değiştiriyor.

"Büyük teknoloji evrimi" olarak nitelendirilen, farklı cihazların bir biri ile kablolu ya da kablosuz haberleşmesini sağlayan teknolojiyi ifade eden M2M, cihazlara takılan özel bir sim kart sayesinde, cihazların uzaktan izlenmesi, yönetilmesi ve birbiriyle iletişim kurabilmesini sağlıyor. Bu teknolojiyle elektrik sayaçlarındaki veriler güç vericilerine uzaktan gönderilebiliyor, kamyonlar yüklerinin durumu hakkında bilgi verebiliyor ve çalınan arabalar takip edilerek bulunabiliyor. M2M, insan hatalarını en aza indiriyor. Araçlarda, endüstride, enerjide ve evlerde kullanılmasıyla ekonomiyi olumlu yönde tetikleyeceği vurgulanan M2M, Türkiye'de oldukça gelecek vaat eden bir şekilde gelişiyor. Özellikle ulaşım, tarım ve kamu hizmetlerinde uygulanan M2M'in, Türkiye'nin büyüme hedeflerine ulaşması için önemli bir araç haline gelebileceği belirtiliyor.

TBD BİLİŞİM Dergisi olarak bu sayımızda, 28-29 Kasım 2013 Ankara JW Marriott Hotel'de gerçekleştirilecek 30. Ulusal Bilişim Kurultayı'nda düzenlenecek panelde de ele alınacak M2M konusuna yer veriyoruz. "Dosya" sayfalarımızda "M2M'in kullanımı neler sağlıyor? M2M'in Türkiye'deki mevcut durumu, uygulama örnekleri, sıkıntı ve pazar öngörüleri nelerdir?" sorularının yanıtlarını sektörün aktörlerinden almaya çalıştık.

M2M uygulamalarında ülkemizdeki öncü hizmet sağlayıcıların uygulamaya koyduğu projeleri yansıtmak üzere bilgisine başvurduğumuz sektör aktörlerinden sadece Avea ve Turkcell sorularımızı yanıtladı. Avea Kurumsal Pazarlama Direktörü Hasan Başol ile Turkcell Genel Müdür Yardımcısı Selen Kocabaş'ın katkı verdiği sayfalarımıza Dr. Cenk Tezcan da bir değerlendirme yazısı gönderdi. Vodafone'dan yanıt alamadık.

İnsan, bazen hiç devrede değil, bazen de izleyici konumda

BİT sektörü hızlı gelişim ve değişimiyle neredeyse her on yılda bir yeni bir yapıya bürünüp farklı alanlarda yaygınlaşırken pek çok yeni hizmet türü ortaya çıkıyor. Başlangıçta bilgi teknolojileri (BT) ve elektronik haberleşme olgusu, insanlar arası ya da insan-makine (sunucu) arası iletişim için kurgulanmışken artık bazı hizmetlerde insan ya hiç devrede değil ya da izleyici konumda. Birçok uygulamada makineler doğrudan birbirleriyle iletişim kuruyor. Söz konusu gelişim ve değişim süreci şöyle özetlenebilir:

İNSAN'dan İNSAN'a (P2P)	İNSAN'dan SUNUCU/MAKİNA'ya (P2S / P2M)	MAKİNA'dan MAKİNA'ya (M2M)
o Telefon (ses, görüntü) o Mesajlaşma o Dosya paylaşımı o Görüntü, müzik paylaşımı o Karşılıklı oyun	o Elektronik / uzaktan eğitim o Elektronik ticaret/bankacılık o Teletıp o Elektronik kamu hizmetleri o Elektronik iş sistemleri o Arama motorları	o Telemetri o Telematik o Telesağlık o Akıllı yollar/araçlar o Akıllı evler, binalar o İş gören makineler/robotlar

Günümüzde akıllı ev, akıllı şebeke, akıllı araç, akıllı sağlı, akıllı tarım ve akıllı şehirler ile gündeme gelen M2M, iş hacmini büyütüyor; zaman ve para tasarrufu sağlıyor; işe özel teknolojilerle verimliliği arttırıyor. Kamu ve özel sektörün önümüzdeki dönemde çok daha kârlı bir alan olan M2M uygulamalarına yoğunlaşacaklarının altı çiziliyor. Önümüzdeki yıllarda giderek artan miktarda milyarlarca akıllı cihaz, araç, makine, araba, bina vb. ile elektronik algılayıcı (sensör), bilişim şebekeleri ve iletişimin kapsama alanı içinde olacak.
Gelecek 10 yıla damgasını vuracak bir teknoloji olarak değerlendirilen, sürekli çeşitlenen uygulama alanlarıyla hızla büyüyen M2M, önümüzdeki yıllarda hemen hemen tüm sektörleri etkileyecek gibi görünüyor. M2M sayesinde bir ülke yılda ortalama 1 milyar dolar tasarruf edebiliyor.
M2M uygulamalarında, IEEE 802.xx, WiFi, GSM, GPRS, UMTS vb. telsiz teknolojileri ile FTTx, Ethernet vb. kablo teknolojileri gibi standart teknolojiler kullanılıyor. Ayrıca makinelerin BİT şebekelerine bağlantısında (kılcal bağlantılar) WSN, Bluetooth, RFID, ZigBee gibi teknolojiler tercih ediliyor. Avrupa'da ETSI tarafından M2M teknik standartlar, birlikte çalışabilirlik ve hizmet kalitesi kriterleri konusunda sürdürülen çalışmaların çok yakın zamanda tamamlanması beklenmektedir.

Akıllı topluluğun olduğu bir gelecek

Frost & Sullivan'ın Almanya, Fransa, Polonya, Rusya, İsveç ve İngiltere'deki M2M pazarı bağlanabilirlik ve pazar katılımcıları açısından değerlendirildiği araştırmasına göre, halen iletişim sektöründe bağlanabilirlik odak noktasıyken, bir sonraki kâr dalgası M2M uygulamaları olacak. Temmuz 2013'te yayınlanan "Avrupa Makineler Arası (M2M) Bağlanabilirliğin Görünümü – Bölüm 1" başlıklı araştırmaya göre, bilgi ve iletişimin diğer endüstrilerle yakınsaması, bağlanmış sağlık, akıllı hizmet ve akıllı ulaşım sistemleri gibi gelişmiş kavramları ileri taşırken, mobil ağ operatörleri (MNO) M2M ağ portföylerini genişletiyorlar.

Frost & Sullivan analistlerine göre, son 5 yılda Avrupa'daki M2M pazarı, pazardaki talebin belli alanlarda daha yapısal hale gelmesiyle kayda değer ölçüde değişime uğradı. Telekom şirketleri, temel becerileri ve genel M2M vizyonlarını daha iyi yansıtabilmek amacıyla pazar stratejilerine ince ayar yapıyor. Bir sonraki M2M uygulama dalgasının sağlık hizmetleri, endüstriyel otomasyon ve tüketici elektroniğine gelmesi bekleniyor. Ancak bu dalganın meydana gelmesi için tüketicilerin daha fazla eğitilmesine ihtiyaç olduğu belirtiliyor. Araştırmaya göre, mevcut pazar, şüpheye yer bırakmayacak biçimde "akıllı topluluklar" doğrultusunda gerçekleşmekte olan değişimin itici kuvvet olduğu, güçlü bir büyüme rotasında ilerliyor. M2M teknolojileri, akıllı topluluk hizmetlerini mümkün kılan BİT sağlayıcıları çerçevesinin bir parçasını oluşturuyor.

Ericsson firması tarafından yapılan ve "Towards 50 billion connection" adıyla yayınlanan bir çalışmaya göre ise 2025 yılında yarım milyar mekân, 5 milyar insan ve 50 milyar nesne, BİT şebekelerinden birinin kullanıcı haline gelecek ve birbirleriyle iletişim halinde olacak. İntel tarafından yapılan bir başka tahmine göre de, 2020 yılına kadar 20 milyar cihaz bağlantı halinde olacak ve bu şebekeler üzerinden akan trafiği 300 kat arttıracak.

Halen dünyada 1 milyarı aşkın cihazın birbiri ile iletişim halinde olduğu pazarın büyüklüğünün 23 milyar doları geçtiği ve bu rakamın 2014'te 57 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Sadece Avrupa'da 13 milyar bağlantı kurulabilecek makine ya da cihaz mevcut olduğu tahmin edilirken Türkiye'de uzaktan yönetilebilir cihaz potansiyelinin 150 milyon adet olduğu bildiriliyor. 2025 yılında 5 milyar kişi ve 50 milyar makinenin (cihaz/nesne) bilişim ağlarına bağlanması ve birbirleriyle iletişim halinde olması bekleniyor.

Türkiye M2M pazarı yasal düzenlemeler bekliyor

Türkiye'nin adaptasyon yeteneği ve teknoloji kullanımı çok yüksekliğine dikkat çeken ilgililer, geleceği parlak görülen M2M'de Türkiye'nin büyük potansiyel taşıyan pazarlardan biri olarak öne çıktığının altını çiziyorlar. ABD ve Avrupa Birliği'nin (AB) biraz altında olan Türkiye pazarında da önemli uygulamalara rastlanıyor. Ancak bu alanda başta özellikle standardizasyon, birlikte çalışabilirlik kriterleri ve hizmet kalitesi ölçütleri olmak üzere birtakım teknik düzenlemeler ile bazı idari ve vergisel düzenlemelerin yapılması gerekiyor. M2M'nin Türkiye'de yaygınlaşması için teknoloji ve altyapı yeterli olduğuna dikkat çeken ilgililer, sıranın yasal düzenlemelerle çerçevenin belirlenip kuralların koyulması ile devlet teşvikiyle uygulamaların yaygınlaşmasına geldiğini vurguluyor. İlgililer, verilecek teşvik veya vergi indirimlerinin Türkiye'yi bu alanda daha rekabetçi ülkelerden biri yapabileceğine işaret ediyorlar.

Makinelerin yaşamın her alanında olduğu, yerimize karar aldığı bir geleceğe gidiyoruz

Araştırmalar, 2017'de M2M pazarının 31 milyar ABD dolarlık bir hacme ulaşacağını 2020'da da dünyada yaşayan her bir insanın ortalama 7 İnternet'e bağlı cihaza sahip olacağını öngörüyor. Makineler arası iletişim, Türkiye'nin büyüme hedeflerine ulaşması için önemli bir araç haline gelebilir.

Dr. Cenk Tezcan
Mobil Sağlık Uzmanı

Bilişim dünyasında, önümüzdeki 10 yılın en önemli konularının başında IoT (Nesnelerin İnterneti) ve M2M (Makinelerarası iletişim) başlıklarının yer alacağı konuşuluyor.
Peki bu iki kavram bize ne anlatıyor ve nasıl fırsatlar sunuyor? Bu yazıda kısaca bu konulara değinmeye çalışacağım.
1990'lu yıllarda yükselmeye başlayan kişisel bilgisayarlaşma trendi, 2000 li yıllarda sosyal medyanın da yaygınlaşmasıyla İnternet'in yoğun şekilde kullanılmasının yolunu açtı... Mobil İnternetin son 5 yılda gösterdiği önlemez yükseliş, bu trendin milyonlarca nesnenin birbiri ile İnternet üzerinden konuşması ile süreceğini gösteriyor. Araştırmalar, 2016 yılında İnternet'e bağlı 24 milyon tekerlekli aracın yollarda olacağını, 2017'de de M2M pazarının 31 milyar ABD dolarlık bir hacme ulaşacağını öngörüyor.

Nesnelerin İnterneti kavramını, "insanların İnternetinden" ayıran özellikleri; insan dokunuşuna, veri girişine ihtiyaç olmaksızın cihazların, makinelerin kendi aralarında veri iletişimi yaptığı, veri topladığı ve oluşturduğu bilgi ile karar verdiği bir ağ yapı olarak tanımlayabiliriz. Farklı bir tanım ise, nesnelerin İnternetini; "adreslenebilir nesnelerin kendi aralarında oluşturduğu, evrensel yaygın bir ağ ve bu ağdaki nesnelerin belirli bir protocol ile birbirleriyle iletişim içinde olmaları" olarak tanımlanmaktadır.
Eldeki mevcut bilgiler, günümüzde 10 milyarı aşkın cihazın İnternet'e bağlı olduğunu göstermektedir. Uzgörüler, bu rakamın 2020 yılına gelindiğinde 50 milyar cihaz seviyesine olacağını betimlemektedir. Bu hesaba göre 2020 yılında her insane, ortalama 7 İnternet'e bağlı cihaza sahip olacaktır. Aynı yıllarda, 20 adet tipik ev cihazının üreteceği bilgi trafiğinin, 2008 yılında üretilen tüm İnternet trafiğinden daha fazla olacağı tahmin edilmektedir.

Nesnelerin birbirleri ile İnternet üzerinden veri alış-verişinde bulunması, yakın gelecekte farkındalığımız olmaksızın bu cihazların bizim adımıza ilginç girişimlerde bulunmasına, bizim yerimize karar vermesine sebep olabilecektir. Örnek olarak evdeki buzdolabınızın, biten yumurta ve margarini, süpermarketinize ihtiyaç olarak bildirdiğini; trafikteki tıkanıklığı algılayan arabanızın ailenize veya toplanacağınız kişiye varışınızda gecikme olacağını duyurduğunu; sürekli kan basıncınızı ölçen taşınabilir tıp cihazınızın doktorunuza tansiyonunuzun yükseldiğini SMS ile bildirdiğini düşünebilirsiniz.

Bunlara ek olarak; şehirlerde, algılayıcılardan gelen verilerin boş park yerlerini belirleyip sürücülere bildirdiği; akıllı şehirlerde yer alan evlerdeki sensörlerin içerideki hırsızı güvenlik birimlerine haber verdiği; seralarda topraktaki nem miktarını ölçen sensörlerin gereken sulama miktarını ayarladığı; evinde düşen yaşlının duvarlarda yer alan algılayıcılar tarafından algılanıp bakım merkezlerinin uyarıldığı ve daha fazlasını çok uzak olmayan bir gelecekte yaşayacağız.

Türkiye'deki duruma baktığımızda, özellikle GSM operatörleri tarafından M2M pazarında verilen hizmetlerden bazıları;

- Akıllı Durak uygulamaları
- Tren takibi
- Yangınla mücadele araçlarının takibi
- Şehirlerarası yolcu taşımacılığı
- Tarihi eserlerin korunması
- Nehir seviyesi takip uygulamaları
- Tarım sulamaları
- Akıllı Kavşakuygulamaları

Makineler arası iletişim, Türkiye'nin büyüme hedeflerine ulaşması için önemli bir araç haline gelebilir. Otomotivde, endüstride, enerjide ve evlerde M2M'in kullanılması ile pek çok faydanın sağlanması ve ekonomiyi olumlu yönde tetiklemek mümkün.
Araç tarafında M2M uygulaması, yakıt tasarrufu, control ve güvenlikile kaza durumunda erişim sağlayarak operasyonel verimliliği artırma gücüne sahip görünüyor. Enerjide elektrik, gaz ve su için kullanılan sayaçlarda M2M'in devreye girmesi, kayıp/kaçak kontrolü, enerji kaynak planlaması ve çevre sağlığına pozitif etki olarak hem ekonomik hem sosyal anlamda faydayaratacaktır. OECD raporlarına göre, enerjinin uzaktan takip edilmesiyle gelişmiş ülkelerde kayıp kaçak oranlarının yüzde 30 ve gelişmekte olan ülkelerde yüzde 38 azalması öngörülmüştür. OECD, bu gelişmelere parallel olarak karbon emisyon oranlarının da yüzde 5-10 mertebelerinde düşmesini beklemektedir.

Endüstride yer alan yüzbinlerce sera, on binlerce kümes ve çiftlik, yüzbinlerce kuyu, yüzbinlerce soğuk zincir, yüzbinlercea sansör ve milyonlarca POS cihazında M2M uygulamaları operasyonda verimlilik, uzaktan erişim ve yönetim ile raporlama ile planlama tarafında katkı yapacaktır. Konutlardaki uygulama ise, son kullanıcı ya daha yakından dokunacak ve buradaki adımların başarıya ulaşması için halkın katılımının sağlanması gerekecektir. 20 milyon konut ve 50 milyon beyaz eşyanın M2M ile tanışmasının sağlayacağı faydalar, güvenlik, verimli kaynak kullanımı ve çevreye duyarlı evlerin ortaya çıkması şeklinde olacaktır.Türkiye'de 2016 yılında 150 milyon cihazın İnternet bağlantılı olacağı öngörülmektedir.

Tüm faydalarının yanında Nesnelerin İnterneti bazı sorunlara da yol açacaktır. Birbirlerine bağlı cihazlar sayesinde sosyal hayatımızı İnternet üzerinden kayıt altına sunuyor olmamız, ortaya çıkacak veri miktarını inanılmaz derecede arttıracak ve bu büyük veri miktarının işlenmesini gündeme getirecektir. Bunun yanı sıra ortaya çıkan bu verilerin gizliliği ve güvenliği de önemli bir konu olarak karşımıza çıkacaktır. Önümüzdeki yıllarda etkileşimin ve İnternet'in hemen her nesnenin içine gireceği ve farklı nesnelerin ortak amaçlar için hareket edeceği bir döneme gireceğiz. Bu arada insanların bu döneme fizyolojik ve psikolojik olarak rahat girmesi ciddi davranış değişikliklerini beraberinde getirecektir.
Sonuç olarak iletişimden sağlığa, trafikten tarıma kadar yaşamın hemen her alanında makinelerin hayatımıza dahil olacağı, belli durumlarda bizim yerimize karar alacağı bir geleceğe doğru ilerliyoruz. Umarım, bu durum bazı bilim kurgu filmlerinde gösterilen makinenin insane üstünlük sağladığı bir geleceğin başlangıcını teşkil etmiyordur.

Dr. Cenk Tezcan
Mobil Sağlık Uzmanı

Dr. Cenk Tezcan kimdir?

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra İşletme Yönetimi eğitim programını bitirdi. Tıbbi cihaz sektöründe, Marquette Hellige firmasının Satış Müdürlüğü görevini üstlendi. 1995'te Bilkent Holding grubuna geçtikten sonra yaklaşık 10 yıl grubun değişik şirketlerinde "Sağlık Yatırımları Direktörü" görevini sürdürdü. Yurt içinde ve dışında birçok anahtar teslimi hastane projesinde yer aldı. Hastane Tasarımı üzerine eğitim gördü. Dünya Bankası, İslam Kalkınma Bankası ve değişik Bakanlıklara Danışmanlık yaptı. 2006 – 2010 arasında Intel'de Kamu ve Sağlık sektöründe İş Geliştirme Müdürü olarak görev yaptı. Haziran 2010'dan itibaren Sağlık Yatırımları, Tıp Bilişimi ve Sağlık Turizmi ile ilgili danışman ve girişimci olarak kendi firması "BeWell" bünyesinde faaliyetlerini sürdürüyor.
Aynı zamanda Fütüristler Derneği Ankara Şubesi ve Tıp Bilişimi Derneği Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini de yürüten Tezcan, Fütürizm Okulu'nda "Sağlık sektörünün geleceği" ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü'nde "Tıp Bilişimi" ve "Future Studies" dersleri veriyor. Periyodik olarak "Mobil Sağlık" üzerine kendi etkinliklerini düzenliyor. Tezcan, Hastane tasarımı, Tıp Bilişimi ve Fütürizm konusunda çok sayıda konuşma ve makale sahibi...

Avea Kurumsal Pazarlama Direktörü Hasan Başol:

M2M teknolojisi, ekonomik büyümeye bağlı olarak, yeni hizmet ve servis alanları yaratıyor

220 mühendisle birlikte çalıştıklarını bildiren Başol, Pirelli ile uyguladıkları Türkiye'nin ilk Siber Filo Yönetimi Projesi'nde önümüzdeki yıl 1 milyon Avro yakıt tasarrufu ve 2 bin ton daha az karbon salınımı sağlanacağını belirtti. M2M teknolojisinin yazılım alanındaki girişimcileri harekete geçireceğine işaret eden Başol, teknolojik altyapıların hazırlanması, kablosuz iletişim teknolojilerinin M2M ile uyumlu hale getirilmesi ile yasal düzenleme ve devlet teşviki gerektiğini vurguladı.

"M2M'in Türkiye'deki mevcut durumu, uygulama örnekleri ve pazar öngörüleri"ni incelediğimiz "Dosya" sayfalarımız kapsamında yönelttiğimiz soruları Avea adına Kurumsal Pazarlama Direktörü Hasan Başol yanıtladı. Avea olarak ilk M2M uygulamasını bankacılık sektöründe hayata geçirdiklerini anlatan Başol,M2M'in en iddialı oldukları alanların başında geldiğini söyledi. Müşteri portföylerinde lojistikten finansa; sağlıktan turizme kadar birçok farklı sektörde faaliyet gösteren şirketler bulunduğunu belirten Başol, Pirelli ile işbirliğine gittikleri Siber Filo Yönetimi Projesi'nin (CyberFleet) bir ilk olduğunu ifade etti. Bu yeni teknolojiyle bir filonun araç başına yılda bin Avro yakıt tasarrufu elde edebileceğine değinen Başol, önümüzdeki yılın sonunda bin araca ulaşmayı hedefledikleri projeyle 1 milyon Avro yakıt tasarrufu ve 2 bin ton daha az karbon salınımı sağlanacağını bildirdi. Acıbadem Mobil Sağlık ile hayata geçirilen "Uzaktan Hastalık Takibi Projesi" ve Rixos Otel'le hayata geçirilen "Akıllı Ev" pilot projelerinden söz eden Başol, 220 mühendisle birlikte bu projeleri geliştirdiklerini kaydetti.

Başol, M2M teknolojisinin yazılım alanındaki girişimcileri harekete geçireceğine işaret etti. "M2M teknolojisi, ekonomik büyümeye bağlı olarak, yeni hizmet ve servis alanları yaratıyor" diyen Başol, M2M'in gelişip daha etkili ve verimli olması için öncelikle teknolojik altyapıların hazırlanması, kablosuz iletişim teknolojilerinin M2M ile uyumlu hale getirilmesi ile yasal düzenleme ve devlet teşvikiyle bu uygulamaların yaygınlaşmasının desteklenmesi gerektiğini vurguladı. Örneklerine az rastlanan yaratıcı projelerin Türkiye'de uygulandığını söyleyen Başol, M2M sayesinde maliyetlerin ve çevre kirliliğinin azalacağı; kontrolün, kaynakların korunması ve tasarruf sağlanmasının kolaylaşacağının altını çizdi.

-Türkiye'de ilk M2M uygulamanız ne zaman, hangi sektörde başladı?

-İlk çalışmamız bankacılık sektöründe Mobil POS cihazlarıyla hayata geçti. Kredi kartları ve banka kartları üzerinden, kablosuz olarak tahsilat, provizyon vb işlemleri yapan sistem ile banka kartları bir çok alanda daha sık kullanılır olmaya başlandı. Bu anlamda Bankacılık/Finans sektörü en hızlı adapte olan sektör diyebiliriz.

-Avea olarak halen M2M teknolojisini geliştirmek için kimlerle ne gibi (donanım-yazılım) işbirlikleriniz var? Uygulamada olan örnek M2M projelerine ilişkin (projenin ismi, ne zaman başladığı, hangi aşamada olduğu, proje ile birlikte ne gibi kazanımlar olduğu) bilgi verir misiniz? Burada anlatmak istediğiniz örnek projelerinizden (belki farklı sektörlerden en fazla üç proje) söz eder misiniz?

-Geleceğe teknoloji üretme misyonu taşıyan bir şirket olarak, makineler arası teknolojiler en iddialı olduğumuz alanların başında geliyor. Farklı sektörlerden birçok şirket, Avea kalitesindeki hizmeti; onlar için özel olarak geliştirdiğimiz fark yaratan çözümlerle almayı tercih ediyor.
Müşteri portföyümüzde lojistikten finansa; sağlıktan turizme kadar birçok farklı sektörde faaliyet gösteren Türkiye'nin önde gelen şirketleri bulunuyor. Sektörlerin ihtiyaçlarını iyi analiz edip bu ihtiyaçlar doğrultusunda Araç Takip, Eşya Takip, Mobil Pos, Kronik Hastalık Takibi, Sayaç Okuma Sistemleri gibi servislerimizi çözüm ortaklığı ekosisteminde geliştirerek müşterilerimize sunuyoruz.
İLK'lerin ve EN'lerin operatörü olarak bu misyonu; M2M projelerimizde de sürdürüyor; Türkiye'nin en vizyoner ve en kapsamlı projelerini hayata geçiriyoruz. Avea'nın teknolojik dokunuşlarıyla verimlilik kattığı sektörlere ve şirketlere örnek vermek gerekirse:

Tüm M2M servislerimizi, bu servislere özel geliştirilen SIM kartlarla destekliyoruz. Özellikle araç takibi konusunda Türkiye'nin en büyük projelerine imza attık. Lojistik sektöründe Türkiye'nin en kapsamlı projelerinin altında bizim imzamız var. Örneğin; Ekim ayının başında Pirelli ile işbirliğine giderek Türkiye'nin İlk Siber Filo Yönetimi Projesi'ni hayata geçirdik. Sunduğumuz çözüm, sistemdeki SIM kartlarımız sayesinde lastiklerle ilgili tüm güncel durum ve bilgilerin kesintisiz olarak GPRS üzerinden sunuculara taşınmasını sağlıyor.
Yenilikçi sürüş teknolojisi CyberFleet, lastiğin içine yerleştirilen sensörler sayesinde hava basıncı, ısı gibi lastiklerle ilgili güncel durum ve bilgileri, Avea altyapısı üzerinden kesintisiz bir iletişimle sürücüye ve filo yöneticisine anında aktarıyor. Bu yeni teknolojiyle bir filo araç başına yılda 1.000 Avro yakıt tasarrufu elde edebilecek. Önümüzdeki yılın sonunda 1.000 araca ulaşması hedeflenen proje kapsamında 1 milyon Avro yakıt tasarrufu ve 2 bin ton daha az karbon salınımı ile çevreye katkı, yol ve yük güvenliği sağlanacak.
Ayrıca, hem mobil bakım hem de mobil sağlık alanlarında da büyük sağlık kurumlarına ve sağlık sektörü üreticilerine yönelik uçtan uca çözümler sunuyoruz. Acıbadem Mobil Sağlık ile hayata geçirdiğimiz "Uzaktan Hastalık Takibi Projesi" sağlık personeli ve kaynaklarının daha etkin kullanılması ile hem hasta ve yakınlarının harcadığı zaman ve giderlerdeki azalmaya, hem de Türkiye ekonomisine katkı sağlayacak yatırımlara destek veriyor.

Turizm sektöründe ise geleceğin akıllı şehirlerini inşa edecek olan teknolojinin ilk örneklerini gerçekleştirdik. Rixos Otel ile işbirliğine giderek hayata geçirilen "Akıllı Ev" pilot projesiyle, Rixos içerisinde yer alan Poseidon Presedential Villa akıllı eve dönüştürüldü. Villada yer alan kapı, ışıklar, klima, perdeler, ses ve tv müzik sistemlerinin otomasyonu yapılarak tablet aracılığıyla uzaktan kontrol edilebilmeleri sağlandı. Halihazırda aktif olarak kullanılan villanın dış kapısı da NFC teknolojisiyle açılıp kapama otomasyonuna sahip
.

-Bu teknolojiyi geliştirme ve uygulama için kaç kişiyi istihdam ediyorsunuz?

-Avea Ar-Ge Merkezi'nde şu anda 220 mühendisimizle birlikte bu projeleri geliştiriyoruz.

-M2M, girişimciler için ne tür fırsat ve olanaklar yaratıyor, yaratacak?

-M2M teknolojisi, ekonomik büyümeye bağlı olarak, yeni hizmet ve servis alanları yaratıyor. Çünkü, mobil teknolojilerin gelişiminde telekom sektörünün rolünün önümüzdeki dönemde de artması bekleniyor. Dolayısıyla, telekom alanındaki girişimciler için yeni fırsatların ortaya çıkacağı tahmin ediliyor.
Öte yandan, M2M teknolojisinin gelişmesi yazılım alanındaki girişimcileri de harekete geçirecek. Bu özellikle M2M teknolojisinin İnternet tabanlı uygulamaları için büyük önem taşıyor. M2M uygulamaları makine odaklı uygulamalar oldukları için buna uygun yazılımların da geliştirilmesi gerekecek.
M2M teknolojisinin verimlilik katacağı diğer bir sektör de elektrik üreticileri. Elektrik firmaları hem değişik uygulamalar için servis sağlayacak hem de yeni cihazların geliştirilmesinde rol alacak.

-Sizce M2M'in gelişmesindeki en büyük engel nedir?

-M2M'in gelişerek daha etkili ve verimli bir yapıya kavuşması için öncelikle yeterli teknolojik altyapıların hazırlanması gerekiyor. Diğer taraftan, M2M'i geliştirmek için kablosuz iletişim teknolojilerini de M2M ile uyumlu hale getirmek gerekiyor. Son olarak

da, yasal düzenlemeler ve devlet teşvikiyle bu uygulamaların yaygınlaşması desteklenmeli.

-Bir M2M uygulaması için hangi kalemlerde ve ne oranda vergi alınıyor?

-M2M servis/hizmetleri amacıyla kullanılacak hatlarda 1 Temmuz 2012 itibariyle Yeni Tesis Özel iletişim Vergisi alınmıyor. Bu da M2M uygulamalarını daha cazip hale getiriyor. İlk kez açılan hatlar için 15,68 TL olan Telsiz Ruhsatname Ücreti 12 aya bölünerek aylık 1,31 TL olarak alınıyor. Aynı zamanda M2M aboneleri, mevcut değeri 15,68 TL olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) yıllık kullanım bedelini aboneliklerinin devam ettiği müddet boyunca her ay 1,31 TL olarak öderler. M2M servislerinde yüzde 18 KDV, yüzde 5 ÖİV alınıyor.

-M2M'in geleceğine ilişkin öngörünüzü alabilir miyiz?

-Türkiye'de M2M pazarı dünyadaki gelişmelerle paralel bir hızda ilerliyor. Hatta globalde örneklerine az rastlanan yaratıcı projelerin Türkiye'de uygulandığını görüyoruz. Mobil teknolojilerin hayatımızdaki yerini artırmasıyla makineler arası teknolojiler de hayal bile edilemeyenleri gerçek kılıyor.
Bu yeni teknolojik dönüşüm evresinde, insanların yaşadığı mekânlar ve bulunduğu ortamlarda yer alan nesneler birbirleriyle ve insanlarla iletişim halindeler. İnsanların makinelerle ilişkileri derinleşirken; M2M pazarı da gelişiyor. Hayatımızı kolaylaştıran sayaç okuma sistemleri ve akıllı yaşam uygulamaları, Türkiye'de yaygın olarak kullanılan M2M çözümleri olarak öne çıkarken, global pazarda da durumun Türkiye'den farklı olmadığını özellikle lojistik ve akıllı şehir/ev konseptlerine odaklanıldığını görüyoruz. Böylece değişik boyut ve işlevlere sahip yeni BİT şebekeleri (örn. ev içi şebeke, akıllı yollar vb.) ve bu şebekeler üzerinden iletişim kuran yeni kullanıcıların ortaya çıkmaya devam edeceğini söyleyebiliriz.

Ayrıca, ısı/nem sensörleri, iklimlendirme sistemleri, aydınlatma sistemleri, araç takip sistemleri ve sayaç okuma sistemleri vb. sistemler ile yakıt, enerji ve doğal kaynakların israfı büyük oranda engellenecek. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde kaynakların korunması ve tasarruf sağlanması daha kolaylaşacak.M2M sayesinde maliyetler azalacak, kontrol kolaylaşacak ve beklentiler daha net bir şekilde anlaşılacağı için memnuniyet de artacak. Ayrıca M2M çözümleriyle çevre kirliliği de azaltılacak.

Avea olarak, M2M platformu ile müşterilerimize uçtan uca bir servis vermeyi ve anlık olarak müşterilerin ihtiyaçlarına cevap vererek değer yaratan eşsiz bir müşteri deneyimi yaşatmayı önümüzdeki dönemde de sürdüreceğiz.

Turkcell Kurumsal Pazarlama ve Satış Grubu Genel Müdür Yardımcısı Selen Kocabaş:

M2M, tasarruf, çevre sağlığı, güvenlik ve yaşam kalitesini artırmada dikkat çekici bir etki yaratıyor

2012'de M2M çözümlerinin Türkiye ekonomisine 1 milyar katkı sağladığını bildiren Kocabaş, en çok Akıllı Araç, Akıllı Enerji ve Akıllı Endüstri çözümlerinin ilgi gördüğünü söyledi. Kocabaş, inovatif çözümlerle uygulandığında M2M'in tasarruf getirip verimliği artıracağını, fark yaratmayı sağlayarak rekabet gücü yaratacağı için globalleşen Türk şirketlerine önemli katkı vereceğini belirtti.

"M2M'in Türkiye'de ne kadar kullanıldığı, neler sağladığı, Türkiye'deki mevcut durumu, uygulama örnekleri ve pazar öngörüleri"ni sektörün aktörlerinden almaya çalıştığımız "Dosya" sayfalarımıza Turkcell adına Kurumsal Pazarlama ve Satış Grubu Genel Müdür Yardımcısı Selen Kocabaş yanıt verdi. Kocabaş'ın verdiği bilgiye göre, Turkcell'in M2M çözümleri; elektrik, su ve gaz sayaçlarında kayıp/kaçak oranının azaltılması, yiyecek-içecek makine ve dolaplarının takibinde rota optimizasyonu, uzaktan sulama otomasyonu, seraların takibi, lojistik sektöründe akaryakıt maliyetlerinin azaltılması gibi pek çok farklı amaçla kullanılıyor.

Turkcell M2M Platform'unda en çok Akıllı Araç, Akıllı Enerji ve Akıllı Endüstri çözümlerinin ilgi gördüğünü bildiren Kocabaş, inovatif çözümlerle birlikte uygulandığında M2M'nin kurumların tasarruf etmelerini, operasyonel verimliliklerini artırmalarını ve fark yaratmalarını sağlayan bir unsura dönüştüğüne değindi. Bunun kurumlar için otomatik olarak rekabet gücü yaratma ve bu gücü artırma anlamına geldiğini belirten Kocabaş, "M2M, hem kurumlar hem de ülkenin geneli için büyük fayda yaratma potansiyeline sahip bir teknoloji" dedi.

Bu teknolojinin sağladığı yarar ve olanakların, gün geçtikçe daha da arttığı ve bu doğrultuda girişimcilere önemli fırsatlar sunduğunu anlatan Kocabaş, "Makinelerin birbiriyle konuştuğu sistem, tasarruf, çevre sağlığı, güvenlik ve yaşam kalitesini artırma yönünde dikkat çekici bir etki yaratıyor.
Bunlardan en kolay ölçülebilen kriter olan tasarruf tarafında Turkcell'in M2M çözümleri 2012'de Türkiye ekonomisine 1 milyar katkı sağladı" diye konuştu.

-Türkiye'de ilk M2M uygulamanızı ne zaman, hangi sektörde, kiminle ve hangi ihtiyacı karşılamak üzere başlattınız? M2M uygulamasına en hızlı geçen sektörler hangileridir?

-Türkiye'deki ilk M2M uygulamaları 2001'de Araç Takip Uygulamaları ile başladı. Daha sonra Bankaların Mobil POS cihazları ve Araç Takip uygulamaları ile sayı hızla arttı.

-Halen M2M teknolojisini geliştirmek için kimlerle ne gibi (donanım-yazılım) işbirlikleriniz var? Kaç M2M projesi yürütüyorsunuz? Uygulamada olan örnek M2M projelerine ilişkin (projenin ismi, ne zaman başladığı, hangi aşamada olduğu, proje ile birlikte ne gibi kazanımlar olduğu) bilgi verir misiniz?

-M2M (makineler arası iletişim) teknolojisi, Turkcell'in çok çeşitli sektörlere sunduğu ve ülke ekonomisinin geleceğini aydınlatan teknolojilerden biri. Bu teknoloji, taşıt, sayaç, sensör ve benzeri makinelere takılan SİM kart sayesinde, sürecin uzaktan izlenmesi ve yönetilmesini sağlıyor. SİM kart takılarak akıllı hale gelen makinler; tasarrufu arttırma, çevreyi pozitif etkileme, fiziki güvenlik, sağlık güvenliği, sahada kontrol ve verimliliği artırma gibi birçok fayda sağlayarak hem şirket ekonomisine hem de ülke ekonomisine büyük katkı sağlıyor. M2M çözümlerimiz; elektrik, su ve gaz sayaçlarında kayıp/kaçak oranının azaltılması, yiyecek-içecek makine ve dolaplarının takibinde rota optimizasyonu, uzaktan sulama otomasyonu, seraların takibi, lojistik sektöründe akaryakıt maliyetlerinin azaltılması gibi pek çok farklı amaçla kullanılıyor. Türkiye'nin ilk makineler arası iletişim teknolojileri platformu olan Turkcell M2M Platform'u (m2m.turkcell.com.tr) ile platformda sunduğumuz M2M çözümlerimiz arasında en çok ilgi görenler, Akıllı Araç, Akıllı Enerji ve Akıllı Endüstri çözümleri.

Bu çözümlerimizden kısaca söz etmek isterim:

Turkcell Akıllı Araç, saha yönetimi ve yakıt optimizasyonu ile operasyonel verimliliği artırır. KOBİ'lerin, araçların nerede olduğunu haritada görmelerini, ne amaçla ve ne zaman kullanıldığını ve yakıt tüketimi bilgilerini detaylarıyla kayıt altına almalarını sağlar. Operasyonların daha verimli ve etkin yönetilmesini sağlayarak maliyet tasarrufuna katkıda bulunur. Akıllı Araç çözümü, Turkcell kurumsal müşterilerinin 430 bin aracında kullanılıyor. Toplam akaryakıt maliyetlerini ortalama yüzde 15 azaltıyor

.

İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü

İlk olarak 10 ilde devreye giren yeni acil durum yönetim sisteminde kullanılan tüm ambulanslarda Turkcell M2M hatları ve Akıllı Araç altyapısı kullanmaktadır. 81 ile yayılacak bu sistem ile acil durumlara anında müdahale edilebilecektir. Ayrıca ileride devreye girecek e-call (Acil durum otomatik çağrı sistemi) ile entegre çalışacak bu altyapı ile araçlar kaza yaptıklarında kaza bilgisini (kazanın yeri, zamanı, şiddeti vb.) anında acil durum merkezine iletecek altyapı ile entegre çalışacaktır.

İstanbul Trafik Vakfı

İstanbul Trafik Vakfı tüm araçlarında Turkcell M2M hatları ve Akıllı Araç altyapısı kullanmaktadır. 211 aracında bu sistemi kullanarak araçların güzergâhlarını planlamak ve kontrol etmek, trafik noktalarına ve kaza durumlarına anlık yönlendirme yapmak, araçların verimli bir şekilde yönlendirmek için kullanmaktadır.

Hidromek

İş makinası üretiminde Türkiye'nin en büyük kuruluşlarından birisi olan firma, üretimden itibaren araçlarında Turkcell M2M hatları ve Akıllı Araç altyapısı kullanmaktadır. Bu sayede ürettiği tüm araçların satış sonrasında filo yönetimi hizmetini de müşterilerine sunabilmekte ve bu özellikleri ile sektöründe fark yaratmaktadır. Bu altyapı sayesinde araçların kaç saat, nasıl ve nerede kullanıldığını anlık olarak müşterilerinin görmesine imkân tanıyan Hidromek, aynı zamanda iş makinelerinin arızalarını uzaktan takip ederek kesintisiz hizmet sağlama konusunda öncü davranmaktadır. Bugüne kadar 1000'den fazla iş makinesinde hayata geçen bu sistem üretilen tüm iş makinelerinde kullanılacaktır.

Akıllı Enerji çözümlerimiz ile elektrik, su, doğalgaz sayaçlarına veya bu sayaçların iletişim kurduğu toplayıcı noktalara takılan Turkcell M2M SIM kartlar sayesinde uzaktan sayaç okuma yapılabilir. Bu sayede hem kayıp/kaçak kullanımın önüne geçilir, hem de hangi noktada ne zaman ne kadar talep olacağı bilgisine çok hızlı ve doğruya en yakın şekilde erişilmiş olur.

Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSU)

İSU Turkcell'in sayaçları uzaktan yönetmeye imkân sağlayan Akıllı Su Yönetim Sistemi ile hem abonelerine sunduğu hizmet kalitesini arttırdı hem de sadece projenin ilk 6 ayında bile 3 Milyon Liraya varan tasarruf ve fayda sağlamış oldu. 2013 sonunda bu rakamın 10 milyon TL'ye ulaşması hedefleniyor.

YEDAŞ

ÇALIK YEDAŞ Şebekesini Turkcell M2M Enerji ile akıllı hale getiriyor. 2010 yılından itibaren Çalık Holding bünyesinde hizmet veren; elektrik dağıtım ve perakende satış sektöründe tüm tüketicilerine kaliteli ve kesintisiz hizmet sunmayı amaçlayan Çalık YEDAŞ; dağıtım alanında Samsun, Ordu, Çorum, Amasya, Sinop il ve ilçelerinde, müşteri memnuniyeti temelinde yenilikçi ve uluslararası bir kurumsal yapıyla faaliyetlerini sürdürüyor. Kurum, bugün artık hizmet verdiği her yerde kesintisiz ve kaliteli veri iletişimi sorununu data altyapısı güçlü bir GSM operatörü olduğu için Turkcell'le çözümlüyor.

Akıllı Endüstri çözümlerimiz, Turkcell M2M SIM kartlar ile cihazların üzerindeki tüm verilerin merkeze iletilmesini sağlıyor. Kullanım alanları oldukça geniş;

seralar, tarım alanları, sulama pompaları, motorlar, vendomatlar, hayvancılık çözümleri ve soğuk depolar bunlardan sadece bazıları. Bu çözümler ile gerektiğinde alarmlar üretilerek kullanıcılar uyarılabiliyor ve kullanım şekilleri raporlarla detaylandırılabiliyor. Akıllı endüstri ile gıdaların taşınması esnasında soğuk zincirin kırılmaması sağlanıyor ve aşı dolaplarının ısı takibi gibi çok kritik kontrol süreçleriyle halk sağlığı korunmuş oluyor.

Kırcı Jeneratör

İlk etapta 125 adet kiralama yaptığı jeneratörünü uzaktan yönetme ve izleme konusunda Turkcell altyapısı ve M2M çözümlerini kullanıyorlar. Gelecek dönemde sattığı ve kiraladığı tüm jeneratörlerde Turkcell M2M çözümlerini kullanacaklar.

-M2M, girişimciler için ne tür fırsat ve olanaklar yaratıyor, yaratacak? M2M'in geleceğine ilişkin öngörünüzü alabilir miyiz?

-Makineler Arası İletişim (M2M), hem kurumlar hem de ülkenin geneli için büyük fayda yaratma potansiyeline sahip bir teknoloji. İnovatif çözümlerle birlikte uygulandığında M2M, kurumların tasarruf etmelerini, operasyonel verimliliklerini artırmalarını ve fark yaratmalarını sağlayan bir unsura dönüşüyor. Bu da kurumlar için otomatik olarak rekabet gücü yaratma ve bu gücü artırma anlamına geliyor. Bu ülke sınırları içinde faaliyetini sürdürenler kadar globalleşen Türk şirketleri için de önemli bir katkı. Diğer yandan M2M, Türkiye için de önemli bir gelişme zemini sağlıyor. Şirketlerin performansına yapılan bu etki ülkenin sürdürülebilir kalkınma zeminini güçlendirirken yaşam kalitesini yükselterek vatandaşların mutluluğunu da artırıyor. M2M ile sağlanan otomasyon ve verimlilik artışı, enerji tüketimini de aşağı çekerek temiz çevreye de katkı sunuyor.

Türkiye'nin ilk M2M platformunu kuran Turkcell, bu konuda somut binlerce başarı hikâyesine sahip. Makinelerin birbiriyle konuştuğu sistem, tasarruf, çevre sağlığı, güvenlik ve yaşam kalitesini artırma yönünde dikkat çekici bir etki yaratıyor. Bunlardan en kolay ölçülebilen kriter olan tasarruf tarafında Turkcell'in M2M çözümleri 2012'de Türkiye ekonomisine 1 milyar katkı sağladı. M2M çözümlerimiz; elektrik, su ve gaz sayaçlarında kayıp/kaçak oranının azaltılması, yiyecek-içecek makine ve dolaplarının takibinde rota optimizasyonu, uzaktan sulama otomasyonu, seraların takibi, lojistik sektöründe akaryakıt maliyetlerinin azaltılması gibi pek çok farklı amaçla kullanılıyor. Bu teknolojinin sağladığı fayda ve olanaklar, gün geçtikçe daha da artıyor ve bu doğrultuda girişimcilere önemli fırsatlar sunuyor.

-Bir M2M uygulaması için hangi kalemlerde ve ne oranda vergi alınıyor?

-M2M hatlarından yüzde 18 KDV, yüzde 5 ÖİV, sadece ilk yıl olmak üzere 15,68 TL Telsiz Ruhsat Ücreti, her yıl ödenmek üzere 15,68 TL Telsiz Kullanım ücretleri alınıyor.

İnsan beyninin işleyişi, bilgisayar ortamına taşınacak

135 bilimsel kurumun katılımıyla 10 yıl sürecek olan "İnsan Beyni Projesi"ne başlandı. Kısmen AB tarafından finanse edilen, insan beyninin işleyişini bilgisayar ortamına taşıyacak teknolojileri geliştirecek projenin 1 buçuk milyar doları bulması bekleniyor.

Aralarında Türk araştırmacılarında bulunduğu, çoğunluğu Avrupa ülkesinden 135 bilimsel kurumun katılımıyla gerçekleşen ve 10 yıl sürecek olan uluslararası "İnsan Beyni Projesi"ne başlandı. İngilizce "The Human Brain Project" ya da kısaca HBP olarak bilinen projenin amacı, insan beyninin işleyişini bilgisayar ortamına taşıyacak teknolojileri geliştirmek. Toplam maliyetinin 1 buçuk milyar doları bulması beklenen araştırma kısmen Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse ediliyor. Ayrıca her yıl on binlercesi yayımlanan beyin araştırmalarını bir araya getirerek bir veri tabanının oluşturulması hedefleniyor.

100 milyar sinir hücresi

Halihazırdaki bilgisayar teknolojisi beynin işlevlerini taklit edebilecek düzeyde değil. Fakat önümüzdeki on yıl içerisinde süper bilgisayarların insan beyni kadar hızlı ve karmaşık çalışma yetisine yaklaşabileceği tahmin ediliyor.

Bilim çevreleri, "İnsan Beyni Projesi"ni, insanın genetik haritasının çıkarıldığı İnsan Genomu Projesi"ne benzetiyor. Genom Projesi, dünyanın dört bir yanından binlerce araştırmacının katkılarıyla on yılı aşkın bir sürede gerçekleşmişti.

Ancak İnsan Beyni Projesi, beynin tam bir haritasını çıkarmayı vaat etmiyor. Bu süreç insanoğlu için şu an aşırı karmaşık bir iş. İnsan beyni 100 milyar sinir hücresi ve 100 trilyon sinaptik bağlantı içeriyor.

Nöromorfik makineler

Proje kapsamında beynin sınırlı simülasyonları yaratılacak. Örneğin Manchester Üniversitesi araştırmacıları beynin yüzde 1'ini taklit edecek bir model üzerinde çalışıyor. Bu çalışmanın başındaki bilim adamı Steve Furber, bilgisayar teknolojisinin öncüleri arasında sayılıyor.

Araştırmacılar, önümüzdeki on yılda bilişim teknolojisindeki belli başlı ilerlemelerden birinin "nöromorfik" bilgisayarlar olacağını tahmin ediyor. Bir diğer deyişle makinelerin insan beyni gibi öğrenme kapasitesine sahip olması hedefleniyor.

TBD Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu Başkan Yardımcısı Belgin Tezcan Aksu:

Türk dünyası, bilişim alanında ortak terimler kullanmalı

TBD Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu, Türk Dünyası'nın kültürel, ekonomik ve teknolojik ilişkilerin geliştirilebilmesi için ortak iletişim dilinin oluşturulması gerekliliğine inandığını açıkladı.

Fatma Ağaç

Çağımızın en önemli alanlarından biri olan bilişim alanında Türk dünyasında ortak terimlerin kullanılabilmesi için bugüne kadar yapılan çalışmaların belirlenmesi, bundan sonra yapılacak işlerin düzenlenmesi amacıyla çeşitli bilimsel araştırmalar yapıldı.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu Başkan Yardımcısı Belgin Tezcan Aksu, Türk dünyasında kültürel, ekonomik ve teknolojik ilişkilerin geliştirilebilmesi için ortak iletişim dilinin oluşturulması gerekliliğine inandıklarını söyledi. Aksu, bilişimle ilgili terimlerin altı Türk yazı dilinde (Azerbaycan Türkçesi, Kazakistan Türkçesi, Kırgızistan Türkçesi, Özbekistan Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Türkmenistan Türkçesi) karşılıklarının bilimsel bir ortamda bir araya getirilmesi ve her biri üzerinde tartışılarak önerilerin kamuoyuna duyurulması ihtiyacıyla Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu'nun kurulduğunun altını çizdi.

Bugün bilişim alanında birkaç bin terimin dilimizin söz varlığına kazandırıldığını vurgulayan Aksu, "Türk dili kökenli bu terimlerin bütün Türk dünyasında kullanılması, ortak iletişim dilinin kurulmasına katkıda bulunacağı gibi ekonomik, teknolojik ilişkilerin geliştirilmesini de sağlayacaktır" dedi. Aksu, Türk dünyası ile yapılan ortak toplantılarda, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan,

Türkmenistan ve Türkiye'den katılan bilim adamlarının yabancı kökenli 1200 bilişim terimine Azerbaycan Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde karşılıklar önerdiğini belirtti. Aksu, Bilişim Dergisi'nin sorularını şöyle yanıtladı:

-Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu ne zaman ne amaçla kuruldu?

-Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu, bu adla 2013 yılında kuruldu. Ancak bu grubun temeli, Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde kurulan Türk Dünyası Bilgi Teknolojileri Çalışma Grubu görevini tamamladıktan sonra Türkiye Bilişim Derneği (TBD) çatısı altına geçen ve 2009 yılında kurulan "Türk Cumhuriyetleri Bilgi Teknolojileri Çalışma Grubu" içinde atılmıştır. Sözü edilen çalışma grubu, çok genel hatlarıyla bilişim teknolojileri alanındaki son gelişmeleri Türk dünyasına aktararak iş birliği arayışlarını geliştirmek ve ortak bir iletişim dili kurmak üzere çalışmalarını bu yıla kadar sürdürmüştür.
Türk dünyasında bilişim teknolojilerini geliştirme, tanıtma ve yaygınlaştırma ile ortak iletişim dili kurma işlerinin aynı grup içerisinde yürütülemeyecek kadar geniş kapsamlı oldukları anlaşıldığında TBD Yönetim Kurulu'nda iki ayrı grup kurulması kararı alındı ve böylece Çalışma Grubumuz "Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu" adıyla çalışmalarını sürdürmeye devam etti.
Çalışma grubumuz, Türk dünyası içerisinde ortak iletişim dilinin kurulmasını, bu alandaki ekonomik ve teknolojik ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak üzere dilimizin söz varlığına kazandırılan bilişim, bilgisayar, yazılım, donanım gibi Türkiye Türkçesine ait bilişim terimleri ile diğer Türk Cumhuriyetlerinde kullanılan Türk dili kökenli bilişim terimlerinin ortak bir zeminde belirlenmesi ve belirlenen terimlerin bütün Türk dünyasında ortak olarak kullanılmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur.

-Böyle bir grubun kurulmasına neden ihtiyaç duyuldu?

-Gelişen bilim ve teknoloji alanlarında Türkçe kökenli terimlerin kullanılması yolunda yapılan çalışmalarda özellikle bilişim alanında son yıllarda önemli başarılar elde edilmiştir. Bugün bu alanda birkaç bin terim, dilimizin söz varlığına kazandırılmıştır. Türk dili kökenli bu terimlerin bütün Türk dünyasında kullanılması, ortak iletişim dilinin kurulmasına katkıda bulunacağı gibi ekonomik, teknolojik ilişkilerin geliştirilmesini de sağlayacaktır.
Alanla ilgili terimlerin altı Türk yazı dilinde (Azerbaycan Türkçesi, Kazakistan Türkçesi, Kırgızistan Türkçesi, Özbekistan Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Türkmenistan Türkçesi) karşılıklarının bilimsel bir ortamda bir araya getirilmesi ve her biri üzerinde tartışılarak önerilerin kamuoyuna duyurulması ihtiyacıyla bu Çalışma Grubu kurulmuştur.

-Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu neleri gerçekleştirmeyi ve hangi etkinliklere imza atmayı planlıyor?

-Çalışma Grubumuz kültürel, ekonomik ve teknolojik ilişkilerin geliştirilebilmesi için ortak iletişim dilinin oluşturulması gerekliliğine inanmaktadır. Bu inançla:
Türk Cumhuriyetlerinde (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye, Türkmenistan) dil bilimciler ile bilişimcilerin bir araya gelmelerini sağlamak,
Türk Cumhuriyetlerindeki bilişim ile dil bilimi alanındaki terim çalışmalarını takip etmek,
Ortak terimlerin gözler önüne serilebilmesi için 6 dilde terimlerin bir arada bulunduğu kılavuzun/sözlüğün hazırlanması amacıyla çalışma toplantıları yapmak,
Kılavuzun/Sözlüğün hazırlanabilmesi için ilkeleri belirlemek,
Belirlenen ilkeler doğrultusunda 6 dilde bilişim terimlerini bir araya getirmek,
Hazırlanan kılavuzun/sözlüğün sayısal ortamda kullanılabilmesi için özel bir yazılım hazırlamak,
Hazırlanan kılavuzu/sözlüğü önce Genel Ağ (İnternet) ortamında daha sonra kitap olarak yayımlamak,
Gelecekte yapılabilecek çalışmalar konusunda görüş alışverişinde bulunmak,
Ortak bilişim terimlerinin kullanıldığı bilişim ders kitapları hazırlamak veya hazırlatmak görevlerini yerine getirecektir.

-Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu'nun Türk Dünyası ile yaptığı ortak çalışmalar var mı?

-Çağımızın en önemli alanlarından biri olan bilişim alanında Türk dünyasında ortak terimlerin kullanılabilmesi için bugüne kadar yapılan çalışmaların belirlenmesi, bundan sonra yapılacak işlerin düzenlenmesi amacıyla bilimsel araştırmaların yanı sıra 2004-2011 yılları arasında

forumlar düzenlenmiştir. Bu forumlarda; sürdürülebilir kalkınmada bölgesel kaynaklar, bilişim teknolojilerinin ekonomik kalkınmadaki önemi ve iş birliği modelleri, teknoloji geliştirme olanakları, e-eğitimde ortak çalışmalar, ortak dil ve kültür, bilgisayar destekli sözlük, derlem, çeviri ve diğer alt yapı çalışmaları, ortak kültürel mirasın e-ortama aktarılması, bölge ülkelerde İnternet'in yaygınlaştırılması, ortak bilişim terimleri, Ar-Ge, teknoparklar ve KOBİ'lere sunulacak hizmetlerin aktarılması vb. konular alanın uzmanı kişi ve bilim adamlarınca tartışılmış, bilgi alışverişinde bulunulmuş ve çözümler üretilmiştir.
Ayrıca dil bilimciler ile bilişimcilerin bir araya gelmelerini sağlayarak bilişim ile dil bilimi alanında gelişmelere kısaca göz atmak, çalışmaları irdelemek ve gelecekte yapılabilecek çalışmalar konusunda görüş alışverişinde bulunmak, yeni projeler ortaya koymak amacıyla 2005 ve 2006 yıllarında iki çalıştay düzenlenmiştir.
Son iki yılda çalışmaların biçimi değiştirilmiş ve 2012'de Bakü'de, 2013'te Taşkent, Hiva, Buhara ve Semerkant'ta Türk Cumhuriyetleri Ortak Bilişim Terimleri Kılavuzu/Sözlüğü toplantıları gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye'den katılan bilim adamları yabancı kökenli 1200 bilişim terimine Azerbaycan Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde karşılıklar önermiştir.

-Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri nelerdir?

-Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubunun son iki yılda yapmış olduğu toplantılarda 1200 bilişim terimine Azerbaycan Türkçesi, Kazakistan Türkçesi, Kırgızistan Türkçesi, Özbekistan Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Türkmenistan Türkçesi olmak üzere 6 yazı dilinde terimler önerilmiştir.

-Türk Dünyası Ortak Bilişim Terimleri Çalışma Grubu'nun yapısından söz eder misiniz? Grup üyeleri kimler?

-Çalışma Grubunun üyeleri; Türkiye'den Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Türk Dil Kurumu Sözlük Uzmanı Belgin Tezcan

Aksu, Nezih Kuleyin, çalışma grubundan sorumlu TBD Yönetim Kurulu üyesi Koray Özer, Türkmenistan'dan Şahruz Akatabay, Özbekistan'dan Taşkent Devlet Şarkşinaslık Enstitüsü Türkoloji Bölümü'nden Dr. Shahina İbrahimova, Kırgızistan'dan Devlet Üniversitesi Bilgisayarlı Dil Bilimi Bölüm Başkanı Doç. Dr. Sonunbubu Karabayeva, Kazakistan'dan Ahmet Baytursınulı Dil Bilimi Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Sherubay Kurmanbayuli, Azerbaycan'dan Dr. İsmayıl Sadıqov, Türkmenistan'dan şu anda Dil Tarih, Coğrafya Fakültesi (DTCF) Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü'nde öğretim görevlisi Doç. Dr. Berdi Sarıyev'dir. Bu üyelerimizden Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Belgin Tezcan Aksu, Nezih Kuleyin, Koray Özer kurucu üyelerimiz; Nezih Kuleyin başkanımız, Belgin Tezcan Aksu ise Başkan Yardımcımızdır.

-Eklemek istediğiniz konular var mı?

-Çalışma Grubumuz hakkında ayrıntılı bilgileri okuyucularınızla buluşturma düşünceniz için teşekkür ediyor, çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

Sa	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	open-source software	açık kaynak yazılım	açıq qaynaq program təminatı	jalpyga ḳoljetimdi bagdarlamalyḳ	negizgi achyk kod	ochiq kodli dastur	açyk çeşmeli ýumşak gurallar
	clear-text password	açık sırsöz	açıq parol	ashyk sırsöz	achık sırcöz	ochig parol	açyk syrsöz
	pop up message	açılır ileti	açıq messaj	jyldam şygatyn habarlama	paida boluuchu bildirme	xabar	açylýan sargyt
	namespace	ad boşluğu	ad boşluğu	atau keńistigi	meikindik aty, boshtuk	bo'sh nom	at boşlugy
	named pipe	adlandırılmış geçit	adlandırılmış boru	ataulı arna	atalısh kanal	atalgan kanal	atlandyrylan geçelge
	net, network, web	ağ	açıq şebeke	jeli	tarmak, set, veb-	tarmoq, ishchi tarmoq, web	ulgamtory
	gateway	ağ geçidi	açıq yol	jol silteuiş	shluz	tarmoq shlyuzi, shluz	ulgamtorunyň girelgesi
	gateway	ağ geçidi	şəbəkə keçidi	tor ötkel	tor ötmögü, tor ötköl	bog'lanuv	tor girelge ýoly
	web browser	ağ gözatıcısı, ağ tarayıcısı	axtarıcı	Web-brauzer	veb-brauzer	web kuzatuvchi, kuzatuvchi	ulgamtorunyň gözegçisi
	online	ağ içi	şebeke içi	ağ içi	cyrtky	tizimda ichki	çatyga girme
	smart card	akıllı kart	ağıllı kart	intellektualdy kartishke	akıl kart	smart karta	bilgir kart / akylly kart

Sa	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	area, field, domain	alan	sahə	oblys, domen, öris, alan	aiantcha, talaa, domen	maydon	meýdan
	bottom margin	alt boşluk	alt boşluq	tömengi öris	aldynky talaacha	ostki	aşak gyra boşlugy
	transceiver	alverci	ötürücü	ḳabyldauşy-jiberuşi	kabyl algych jana taratkych (Transiver)	o'tkazgich	äbergiç
	master domain	ana etki alanı	ana alanı	negizgi aimagy	negizgi aimagy	boshqaruv maydoni	esasy çygyr
	card, board	ana kart	kart, lövhə	karta	ötkörüü, bort (tosmo)	karta	kart
	home page	anasayfa	başlanğıc səhifə	bas bet	ui barakchası	uy sahifasi	baş sahypa
	semantic web	anlamsal ağ	məna şebekesi	semantikalyḳ örmek	maanilik tarmak, semantikalyk set	semantik tarmaq	üşükli ulgamtory
	live web data	anlık ağ verisi (Nezih Kuleyin)	canlı veb verilənləri	canlı web malımetter	web berilishter jashoosu	jonli web ma'lumotnoma	janly tor berigi
	buffer	arabellek	aralıq yaddaş	bufer	bufer	cho'ntak	araňtaw
	search engine	arama motoru	axtarış mühərriki	izdenis juiesi	izdoo sistemasy	qidiruv tizimi	gözleg motory
	adapter	bağdaştırıcı	bağlaşdırıcı	beimdeuish	adapter	adapter	badaşdyrgyç
	link	bağlantı	qoşma /bağlantı	jalgap ḳosu	shilteme	bog'lovchi	baglanty
	port	bağlantı noktası	port	port	port	port	girelge
	title bars	başlık çubukları	başlıq zolaqları	takyryptyk jol	tereze bashkı taktası	sarlavhalar, sarlavhalar plitkasi	serhat golaňlary
	Document Management System	Belge Yönetim Sistemi	sənəd yönətim sistemi	ḳujattardy baskaru juiesi	dokumentterdi bashkaruu tizimi	xujjat boshqaruv tizimi	dokument dolandyryş ulgamy
	format	biçimleme	biçimləmə	pişim	kalyp	bichim	galyplama
	kiosk	bilgisayar köşkü	bilgisayar köşkü	komputer dungirşegi	komputerdik burch	ko'shk	bilgisanar öýjügi
	informatics	bilişim	informasiya, bilişim	informatika, bilişim	informatika	axborot	bildirgiç
	concatenated field	bitiştirilmiş alan	bitişdirilmiş sahə	kaskadty alan	birikken talaa	biriktirilgan maydon	birikdirilen meýdan
	cloud computing	bulut bilişim	haber alınması, bilişim	bulyńgyr esep	buluttuk eseptoo	havoyi xabar	bulut hasaplamsy
	associative memory	çağrışımlı bellek	assosiativ yaddaş	assotsıatıvtı jad	associativdik es	kirishimlilik xotirasi	arabaglanyşykly ýat / arabaglanyşykly küýlük
	traverse checking	çapraz denetim	çarpaz yoxlama	aikas tekseruler	kaichılash teksheruu	to'siqli tekshiruv	çapraz derňew / keseleýin gözden geçirme
	core (memory)	çekirdek (bellek), ana bellek	özək (yaddaş)	yadro (jad)	iadro(es), eske tutuu tuzulushu	yadro	özen (ýat)
	cookies	çerezler	çərəzlər	kukter	kuki(Cookie)	maxsus fayllar	külçeler
	assembler	çevirici	assembler	sanauysh	toptoochu	to`plovchi, tartiblovchi	dönderiji, terjimeçi
	output, printout	çıktı	çap sənədi	shygu, basylma	chıguu, basıp chıgaruu	bosıb chiqarilgan, chop etilgan	çykarty

Sayı	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	copy	çoğaltma	kopya	köshıru	köchürmö	nusxa	surat nusga
	multimedia	çoklu ortam	multimedia	multimedia	multimedia	multimediya	köpli ulgam
	character set	damga kümesi	simvollar yığını	tonbalar zhiyntygy	tamgalar tobu (jıiındısı)	ko'rinishlar to'plami	tagmalar toplumy, harplar ýygyndysy
	compiler	derleyici	toplayıcı	kompilyator	toptoo	compiler	toplaýyjy
	external variable	dış değişken	xarici dəyişən	syrtky aınımaly	sırtkı özgörmö	tashqı o`zgaruvchan	daşky üýtgeýiji
	index	dizin	dizin, gösterici	index	indeks, işarat	index, popka	görkezgiç
	laptop computer	dizüstü bilgisayar	dizüstü bilgisayar	tizeüstü	tizeüstü bilgisayar	yon kompyuter	göterme bilisanar
	Naturel Language Processing (NLP)	doğal dil işleme	təbii dil prosesi	tabigi tildi öńdeu	kadimki tilde teksti ishtetuu, tabigyi tilde teksti ishtetuu	tillashuvni tabiiy jarayoni	tebigy dil işleme
	touch screen	dokunmalı ekran	ekran	sensorlyḳ ekran	sensorduk ekran	sezgir oyna	elleme ekran
	hardware	donanım	teçhizat	kurylgylyḳ ḳamtamasyz etu	aparattyk karajat	qattiq	gaty-gural
	File Transfer Protocol	Dosya Aktarma Protokolü	dosya ötürmə protokolu	faildar tasymaldau hattamasy	faildardy kaira jonotuu protokolu	fayllarni uzatish protokoli	Bukjany yükleme ylalaşygy
	download	dosya indirmek	bilgisayara yükləmə	tusiru	juktop (zhuktop) aluu	yuklab olish	bukjany kabul etmek
	upload	dosya yüklemek	dosya yükləmək	jukteu	juktoo (zhuktoo)	xujjatni yuklamoq	bukjany ibermek
	slash	eğik çizgi	əyik cizgi	kölbeu syzyk (slesh)	kıigash sızık	yotıq chiziq, egri chiziq	egri çyzyk
	add-in	eklenti	əlavə etmə	ḳos	koshulmacha	biriktirish	goşundy
	screen	ekran	ekran	ekran	ekran	ekran	ekran
	e-mail	e-posta	elektron poçt	elektrondy poşta	e-pochta, e-kutucha	elektron guti	e-hat
	postmaster	e-posta yöneticisi	e-poçtmeyster	e-poshta basshısı	e-pochta jonotkuchu	e-pochta masteri	e-poçta dolandyryjysy (hat-petek dolandyryjysy)
	access	erişim	erişim	jetilim	jetuu	ijozat	elgeriş
	access control list	erişim denetim listesi (EDL)	erişimə nəzarət siyahısı	jetilimdi bakylau tızımı	jetuunu kosomoldoochu tizme	kirish nazorati ro'yxati	elgeriş derňew sanawy
	access point	erişim noktası	erişim nöqtəsi	punkt	punkt, chekit	access nuqtası	harp ölçegi
	domain	etki alanı	domen	alan, aymak	aimak	domen, maydon	çygyr, erk meýdany
	mouse	fare	siçan (maus)	tintuir	chychkan	sichqoncha	syçanjyk
	save as	farklı kaydetmek	fərqli saxlamaq	kalaı saktau (saktau turı)	kandai caktoo	farqli saqlash	başgaça ýazgylamak
	current directory	geçerli dizin	cari kataloq	agımdagı katalog	agımdagı katalog	joriy katalog	ähtibarly görkezgiç
	inbox	gelen kutusu	gəlmə qutusu	kiris koraby	kirish kutusy	qabul qutisi	gelen gutusy
	Internet	Genel Ağ	genəl şebeke / İnternet	galamtor	galamtor	internet, xalqaro tarmoq	ara ulgamtory
	outbox	giden kutusu	göndərmə qutusu	chygys kutysy	chygysh kutysu	chiqish qutisi	giden gutusy
	indent	girinti	girinti	sheginis	abzas (bashkı kemtik)	hat boshı	kertikleşdirme
	send	göndermek	göndərmək	jiberu	jönötuu	jo`natmoq	ibermek / ýollamak
	image processing	görüntü işleme	görüntü	keskindi öndeu	surottu ishtetuu	ko'rinish jarayoni	surat-sudur işleme

Sayı	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	display	görüntülemek	göstərmək	beineleu	köruntmök (Monitor)	ekran, ko`rsatmoq	görkezmek / ekrana sergilemek
	collate	harmanlamak	birləşdirmək	tertipteu	tandoo, tartuptöö	tartiblamoq	çugdamlamak / tertiplemek
	clipart	hazır çizim	klipart	dayın suret	süröt önörkanası, daiar cüröt	rasmlar to`plami	taýýar çyzgylar, kesme surat, kesme şekil
	account	hesap	hesab	esep	esep	hisob	hasap
	speeddial	hızlı arama		zhedel teru	tez tilkesi	tezkor qidiruv, tezkor qidirish	tiz arama
	hypertext	hipermetin	hipermətn	gipermatin	giper metn	gipermatn	hetdenaşa tekst
	align	hizalamak	düzləndirmək	tuzetu	tüzdöö (tegizdoo)	saralash, tuzatuv	mizanlamak
	opacity	ışık geçirmezlik	tutqunluq	anyk emestik (anyktalmagandyk)	anık emestik, büdömük, kümön	tiniqlik, shaffoflik	tutuklyk / yşyk geçirmezlik
	grid, raster	ızgara, kareli sayfa	rastr toru, rastr şəbəkəsi	tor, rastrlyk	torcho, raster	panjara	kese-dik / eriş-argaç
	import	içeri aktarım, içeri aktarmak	import, idxal	importtau	import	import	içeri almak
	message	ileti	məlumat (mesaj)	habarlama	bildiruu	xabar	sargyt
	communication network	iletişim ağı	rabitə şəbəkəsi	baılanys jelısı	bailanısh jelesi (torchosu)	aloqa tarmog'i	aragatnaşyk tory
	cursor	imleç	göstergeç	meńzer	korsotmo	ko'rsatkich	belleýiji
	website	İnternet sitesi, ağ yeri	texniki təminat/İnternet səhifəsi	veb sait	veb-barakcha	internet sahifasi	ornalga
	Internet worm	İnternet solucanı	internet soxulcanı	galamtor ḳurty	internet kurttary, virustary, internet virustary	internet virusu	internet gurçugy
	cancel	iptal	vazkeç	àrekettı boldyrmau	bash tartuu	bekor (bekor qilish)	ýaýma
	client	istemci	masaüstü xidmət	klient	kardar	mijoz	alarman
	spam	istenmeyen	spam	kereksiz	kereksiz	spam,ahamiyatsiz, keraksiz	dereksiz
	toner	karartıcı	toner	toner	toner	toner	garaltgyç
	layer	katman	kat	kabat, katman	katmar, kat, kabat	qatlam	gatlag
	save	kaydetmek	saxlamaq	saktau	saktoo	saqlamoq, saqlash	ýazgylamak / ýazgy sanawyna almak
	cut	kesmek	kəsmək	kesıp tastau	kesuu	kesmoq, kesish	kesmek
	shortcut	kısayol	qısa yol	töte jol	iarlyk	yorliq	gysga ýol
	command	komut, buyruk	komanda, buyruq	parmen	buiruk	buyruq	buýruk / perman
	bridge	köprü	körpü	köpir	köpüröö	ko`prik	köpri
	malware (malicious software)	kötü amaçlı yazılım, kötücül yazılım	zararlı təminat	keri aseri bar bagdarlamalyḳ ḳamtamasyz etu	zyian keltiruuchu kod	zararli dastur	erbet-gural
	Enterprise Resource Planning (ERP)	Kurumsal Kaynak Planlama (KKY)	kurum içi planlaşdırma	kasiporyn resurstaryn josparlau	Mekemelik resurstardy plandoo (MRP)	umumiy rajalashtirish boshqaruvi	Guramaçyl çeşme planlamasy

Sa	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	laser printer	lazer yazıcı	lazerli printer	lazer printer	laser printer	lazerli printer	lazer ýazdyrgyç
	list	liste	siyahı	tızım	tizme	sahifa, ro`yxat	sanaw
	macro	makro (ulu)	makro	makro-	macro	makro	makro
	desktop	masaüstü, ekran yüzü	masaüstü	jumys usteli	jumush ustolu, stolu	ish stoli	ekran ýüzi
	filters text	metinsüzer		màtinder suzgısı	süzgü tekst	matn filtri	tekst süzgüç, süzülen metin
	micro	mikro (küçük)	mikro	mıkro-	micro	mikro	mikro
	modem	modem	modem	modem	modem	modem	modem
	object packager	nesne paketleyicisi	obyekt paketləyicisi	obektı zhınaktaushy	object paketi	obyekt joylashtiruvchisi, obyekt aniqlashtiruvchisi	närse bogdaklaýyjy / närse gapgaryjy
	object oriented programming	nesne yönelimli programlama	obyektə yönəlikli planlaşma	obiektige bagyttalgan bagdarlamalau	objektke-bagyttalgan programaloo	mo'ljaldagi dastur	obýekt ýönelişli programmalama
	qualifier	niteleyici	dəqiqləşdirici	sıpattama	anıktagıch,sıpattagıch	aniqlovchi,sifatlovchi	aýyklaýyjy
	dot matrix printer, matrix printer	nokta vuruşlu yazıcı	matrisli printer	matrıtsalyk (uyashyktyk) prınter	matricalık printer	nuqta matritsali printer, matrisali printer	nokatlama ýazdyrgyç / dürtükleme çap etdirgiç
	dot matrix printer	nokta vuruşlu yazıcı	matrisli printer	matritsalyk printer	matrisalık printer (matricalık basıp chygargıch tuzulush)	nuqta matritsali printer	dürtgüçli ýazdyrgyç, iňňeli ýazdyrgyç
	notepad	not defteri	qeyd dəftəri	kıtapsha	koiun depter	qayd daftari	bellik depderçesi
	arrow key	ok tuşu	açar ox	domen	bagyt syzygy, ok syzygy	yo'naltiruvchi tugma	ok düwmesi
	repair	onarmak	təmir (etmək)	zhöndeu	jöndöö, kalıbına keltiruu	tuzatmoq, tamirlamoq	oňarmak
	confirmation	onay	təsdiq	rastau	ırastoo, makuldoo	tasdiqlamoq, tasdiqlash	makullama
	optical character recognition (OCR)	optik damga tanıma	simvolların optik tanınması	optikalyk tambanı tanu	optikalık tamganı taanuu	optik tamg'a aniqlovchi, simvollarni optik aniqlovchi	optik karakter tanama / görmeçe tagma saýgaryş
	proportional font	orantılı yazıyüzü	proporsional şrift	oraylas shrıft	chamalash arip, chamalash shrift	chamalash shrifti	görälendirme ýazuw görnüşi / görälendirme ýazuw tipi
	media, medium, platform	ortam	ortam	media	media	media	meýdan
	media player	ortam yürütücüsü, ortam oynatıcısı	media pleyer	mediapleer	media pleer	mediya pleyer	media oýnadyjy
	login	oturum başlatmak	girmə,loqin	juiege kiru	login	nom, login	ýazylyşygy açma
	log off, log out	oturum kapamak	çıxma	şygu, juieden şygu	chyguu, ochuruu	chiqish	ýazylyşygy baglama
	gamification	oyunlaştırma	oyunlaşdırma	oiyndastyrma	oiundashtyruu, geimifikacia, geimozacia	geymizatsiya ?	oýunlaşdyrmak
	block	öbek	blok	bugattau	blok, tiregich, bögöt	blok	topbak / üýşmek / ýygyn
	element, item	öge	element	element, punkt	element, bölük	qism, element	element

Sa	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	scaling	ölçekleme	miqyaslama	ölşemdeü	ölchömdöö	o'lcham bermoq	ölçeglendirme
	preprocessor	ön işlemci	prosessor	preprotsessor	aldyn ala ishtetkich	kirish prossesoru	öň işleýiji
	caching	önbelleğe alma	keşləmə	kàshteu	keshtöö	vaqtinchalik saqlash xotirasi	öňýada alma
	junk mail	önemsiz posta	önəmsiz poçt	ḳajetsiz poşta	maanisiz pochta	keraksiz xatlar	peýdasyz hat
	clipbook viewer	pano defteri görüntüleyicisi	--	karap shygu kapshygy	papka aralık körüchüsü	vaqtincha saqlovchi daftar	tagta (klip) depderi görkezgiji
	sharename	paylaşım adı	paylaşma adı	jeli atauy	bolushturuu aty	umumiy kirish nomi	paýlaşma ady
	programming language	programlama dili	proqram dili	bagdarlamalau tili	programaloo tili	dasturlash tili	programmalama dili
	ink jet printer	püskürtmeli yazıcı	şırnaqlı printer	börikkish printer	bürkküch printer	purkovchi printer	pürkürme ýazdyrgyç
	random	rastgele	rast gələn	kezdeisoḳ	kokus	tasodifiy	tötänlik
	adware (Advertising Supported Software)	reklam destekli yazılım	reklam təminatı	ḳoldanylgan bagdarlamalyḳ önimdi jarnamalau	jarnama programmalyk kamsyzdoo	chorlovchi dastur	reklama arkalanýan ýumşak-gural
	color map	renk haritası	rəng xəritəsi	tustık karta	tüz kartası	ranglar xaritasi	reňk kartasy
	picture element, pixel	resim hücresi, piksel	rəsm elementi, piksel	beineleu elementi, piksel	süröttördün elementi, piksel	rasm qismi, piksel	surat elementi / piksel
	hard disk, fixed disk	sabit disk	sərt disk	katkyl diski	katuu disk	qattiq disk	durnukly tabakça
	read only	saltokunur	yalnız oxumaq üçün	tek oḳu	okuu uchun gana	faqat o'qishga	diňe okalar
	virtual, imaginary	sanal	virtual	virtualdy, oidagy	virtualdyk	virtual ?	sanmaça
	cyber world	sanal alem	virtual aləm	kiber alemi	virtuakdyk duino	xayoliy olam	sanmaça dünýä
	digital	sayısal	rəqəmsal	sandyḳ	sanariptik	raqamli	sanawçyl
	digital video disk (DVD)	sayısal görüntü diski (SGD)	rəqəmsal görüntü diski (DVD)	sandyḳ beine disk	sanariptik video disk	raqamli video disk	sanawçyl teswir diski
	digital literacy	sayısal okuryazarlık	rəqəmsal yazı savadı	sandyḳ sauattylyḳ	sanariptik sabattuuluk	raqamli o'qib yozish	sanawçyl sowat
	select	seçmek	seçmək	tandau	tandoo	tanlov, tanlash, tanlamoq	saýlamak
	byte	sekizikil	bayt	baıt	bait	bayt	baýt
	favorites	sık kullanılanlar	en üzde olanlar	tańdamaly	kop koldonulgandar	saylanmalar	halananlar
	limit	sınır	limit	shekteu	chek	chegara	çäk
	hierarchy	sıradüzen	hierarxiya	ierarhya	iearhia	ketma-ketlik	orun tertibi
	delete	silmek	uzaqlaşdırmaq	joyu	öchürüü	o`chirmoq	bozmak
	social media	sosyal medya	sosial media	aleumettik media	socialdyk-media	ijtimoiy media	köpçülikleýin habar serişdesi
	chat	söyleşi	söhbətləşmə	söilesu, çat	suiloshuu	so'zlashuv	gürrüňleşme
	server	sunucu	server	server	server	Server	hödürleýiji
	cipher	şifre, gizleç	şifr	shifr	shifr	shifr	gizgeç
	plug and play	takçalıştır, takişlet	koş və işlət	jalga jane kos	ornot jana ishte	o'rnatma, o'rnat ishlat	dakişlet
	pluggable	takçıkar	çıxarılıb taxılan	kosylatyn	alınma, salınma	o'rnat-chiqar	dakçykar
	nickname	takma ad	ayama	lakap	bashka at	laqab	dakma at / lakam
	diagnose	tanılama	diaqnoz qoyma	aikyndamalau	anıktap taanuu	tashhis, tekshirmoq	aýyklama

Sa	İngilizce	Türkçe	Azerbaycan Türkcesi	Kazak Türkçesi	Kırgız Türkçesi	Özbek Türkçesi	Türkmen Türkçesi
	logo	tanıtaç, ayırmaç	loqo	logotip	logotip	logotip	bellem
	driver	tanıtıcı	drayver	tanitqych	taanıtkich	tanituvchi	tanytgyç
	scanner	tarayıcı	skaner, tarayıcı	skaner	scaner	skaner, iz oluvchi	suduralgyç, sudurçekme
	draft	taslak	ilkin nüsxə	joba, jumys paragy	dolboor jobo	?	taslama
	monospaced font	tek ara damga	birenli şrift	karıp - barlık belgileri birdei endi	birdei aralık arip	bir hil o`lchamli tamg`a (shrif	täk aralyk tagma
	triggered update	tetiklenmiş günleme	başladılmış yeniləmə	zhanartudy shakyru	janırtıp ishtetüü, kairadan ishtetüü	yangilash dastagi	özgerdiş dessegi
	drop-down	tıkaçılır	aşağı salma	tomenge tusiru	achyluuchu	bos ochar ? (yazılışından emin değilim)	basaçar, tıkaçar
	click	tıklamak	basma	şertu	chykyldatuuchu	bosish	tyklamak, tyrkyldatmak
	hyphenate	tirelemek	defisləmək	syzykshamen zhazu, syzyksha zhazylgan	tire koiu	tire qo`ymoq	kese çyzyklamak
	keyboard	tuş takımı	klaviatura	pernetakta	baskıchtar taktası	klaviatura	düwme tagta / düwmelik
	keystroke	tuş vuruşu, düğme vuruşu	klavişin basılması	pernenı basu	baskıchtı basuu	tugma bosish	tuş urgusy
	integrated	tümleşik	tərkibinə daxil olan	integraldangan	integraldashtyrylgan	integrallashtirildan	tutuşlaýyn
	terminal	uçbirim, en sonuncu	en sonuncu	songu	okyrky jol	terminal	soňkutarp
	satellite	uydu	uydu	jer serigi	sputnik	sputnik, suniy yo'ldosh orqali uzatish	emeli hemra
	downlink	uydu bağlantısı	peyk bağlantısı	azaimaly, basendeitin, tömen tusetin, zherserikpen, sputnikpen baylanıs	ıldıidan kiruu (aldıdan kiruu), sputnikten bailanısh	sputnikdan bog`lanish,	aýçardan baglanma
	data	veri	xəbər, informasiya	derekter	berilishter	ma'lumot	berik
	data mining	veri madenciliği	?	derekter jinau	berilishterdi tabuu	ma'lumotni o'rganish	berikden peýdalanma
	data compression	veri sıkıştırma	informasiyanın sıxılması	derekterdi sygu	berilishterdi kysuu	ma'lumotni ixchamlashtirish	berigi gysyşdyrma
	database	veri tabanı	məlumat bazası	derekter bazasy	berilishter bazasy, maalymattar bazasy	ma'lumotlar bazasi	berik ojagy
	impact printer	vuruşlu yazıcı	vuruşlu printer	matrtsalky printer	matrisalık printer	bosma printer	urguly ýazdyrgyç
	error alert	yanlış uyarısı	xəta xəbərdarlığı	katelık turaly habarlama	katanı bildiruu(eskertuu)	xato ogohlantiruvi	ýalňyşlyk duýduryşy / nädogrulyk habary
	artificialintelligence	yapay zekâ	suni zəka	jasandy ziyat	jasalma oichulduk	yasama aql, sun'iy fikr	ýasama huş
	paste	yapıştırmak	yapışdırmaq	koyu, salu	kıstıruu, koiuu	qo'shish, qistirish, joylashtirish, yopishtirish	ýapşyrmak
	utility	yardımcı yazılım	utilit	kömekşı bagdarlama	kömökchü programma	yordamchi dastur, ko`makchi dastur	kömekçi programma
	font	yazı tipi	şrift	karıp	arip	yozuv ko`rinishi	ýazuw görnüşi
	printer	yazıcı	çapçı)	printer, yazdırga	printer	printer, çapçı	ýazdyrgyç
	backup	yedekleme	ehtiyat	rezervti koşirme	rezervdik kochuruu	saqlama	zapas saklama, gortutma
	Inovasyon	yenileşim	yeniləşmə	janachil	janylama	yangilik	täzeçillik
	local network	yerel ağ	yerli şəbəkə	jelilik bailanys (JB)	lokaldyk set, tarmaktyk set	mahalliy tarmoq	ýerli ulgamtory
	local area network (LAN)	yerel alan ağı (YAA)	lokal sahə şəbəkəsi	jeli alańymen bailanys (JAB)	içgi tarmaktyk set	mahalliy tarmoq hududi	ýerli öri ulgamtory
	compact disc (CD)	yoğun disk (YD)	kompakt disk (CD)	kompakt disk (KD)	kompakt disk	optik disk	syk-ýygjam disk/ tabakça
	chip	yonga	çip, yonga	çip	chip	chip	ýontgy
	governance	yönetişim	idarəetmə	baskaru	bashkaruu	boshqaruv	dolandyrma, agalyk etme
	schedule	zaman çizelgesi	zaman cədvəli	keste	ish tartip	jadval	wagt hasabat belligi
	rich text format (RTF)	zengin metin biçimi (ZMB)	zəngin mətn formatı	Rich Text Format (RTF)	keneitilgen tekstik format (kalın)	keng matn formati	baý tekst şekili

2013 TBD
“Bilişim Yıldızları” seçildi

7 ayrı kategoride 21 ödül dağıtıldığı Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması, 4 Ekim 2013’te sahiplerini buldu.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) liderliğinde organize edilen Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması 2013 ödül gecesi, 4 Ekim 2013’te büyük bir coşkuyla gerçekleştirildi. Türkiye’nin her sahasında e-dönüşüme yapılacak yatırımı artırmak ve ülkemize gelişmiş ülkeler düzeyine taşıma yolunda ivme kazandırmak amacıyla 5. kez düzenlenen yarışmada Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması ödülleri sahiplerini buldu. Yarışma, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu (BTK), Kalkınma Bakanlığı Devlet Planlama Teşkilatı, bilişim sektörü STK’ları ve özel sektörün tam desteği düzenlendi.

Türkiye’de kamu ve özel kuruluşlar arasında e-dönüşümü özendirmek, güzel örnekleri diğer proje sahipleriyle paylaşmak, e-dönüşüm konusunda toplumu bilinçlendirip, Türkiye’nin bilgi toplumu olmasını desteklemek amacıyla düzenlenen yarışmada, 2013 Bilişim Yıldızları seçildi. Bahçeşehir Üniversitesi’nde gerçekleştirilen Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması’nda, konularında uzman 20 jürinin belirlediği 7 ayrı kategoride 21 ödül dağıtıldı. Jüri değerlendirmesi yanı sıra halk oylaması da değerlendirmeye katıldığı yarışmada, iki kategoride de özel ödül verildi.

Yarışmada ödüle layık görülen web siteleri şunlar:

e-belediye
1. http://www.kadikoy.bel.tr
2. http://www.serdivan.bel.tr
3. http://www.tarakli.bel.tr

e-eğitim
1.http://ocw.metu.edu.tr
2. http://sanalkurs.net
3. http://www.balabanisg.com.tr

e-genç
1.http://www.unialimsatim.com
2. http://www.sanaldata.com
3. http://www.genclikkarti.com

e-hizmet
1. http://kultursanat.bagcilar.bel.tr
2. http://www.iett.gov.tr
3. http://www.finedinemenu.com

e-inovasyon/girisimcilik
1. http://www.wordego.com
2. http://www.e-hastam.com
3. http://www.apsiyon.com

e-ticaret
1. http://www.sepeton.com
2. http://www.transferonly.com
3. http://www.mobilyalarburada.com

En İyi Web Sitesi
www.sanaldata.com

Halkın Favorisi
www.kadikoy.bel.tr

Türkiye, "yaratıcılık" ve "yetenek"te kaçıncı?

Kanada'da yapılan yaratıcılığı ölçmeyi amaçlayan endeksteki listeye göre Türkiye, 82 ülke arasında yaratıcılıkta 68, yetenekte ise 59. sırayı aldı.

Yetenek ve yaratıcılıkta 82 ülkeyi kapsayan bir listede Türkiye, en gerilerde bulunuyor. Kanada Rotman İşletme Okulu'na bağlı Martin Refah Enstitüsü'nün 2004'ten bu yana yürüttüğü "Ülkelerin yaratıcılığı ölçülebilir mi?" araştırmasını bir listeyle sonlandırdı.

Türkiye'nin de içerisinde olduğu 82 ülke arasında yaratıcılığı ölçmeyi amaçlayan endeksin "ekonomik gelişmenin 3T'si" olarak adlandırılan üç temel unsuru var: "Yetenek (talent)", " teknoloji (technology)" ve "tolerans (tolerance)".

Milliyet gazetesinden Cem Kılıç, listeyi ve Türkiye'nin neden listenin çok gerilerde kaldığını değerlendirdi:

Yetenek eksikliği ülkemiz açısından önemli bir problem. Çünkü Türkiye, yetenek endeksinde 59; yaratıcılık listesinde ise 68. sırada. Yetenek endeksini belirleyen ilk gösterge olan yüksek eğitim almış insan kaynağı açısından Türkiye 52. sırada. Bununla birlikte, yine endeksin ikinci göstergesi olan yaratıcı işkollarında çalışanların oranı ülkemizde sadece yüzde 20.9.

Bu sonuçların ortaya çıkmasında birçok faktör etkili ancak en etkili olanı galiba eğitimle ilgili konular.

Ne yazık ki, üniversitelerimizden mezun olan gençlerimizin önemli bir bölümü yaratıcı işkollarında istihdam edilenler arasına giremiyor, aksine işsiz kalıyor. Daha öncede pek çok kez dile getirdiğimiz üzere, gençlerimizin çoğu belirli alanda eğitim alıyorlar ve kendilerine bu alanlarda, özellikle kamuda iş imkânı sağlanmasını bekliyorlar. Ancak Türkiye'de kamu istihdamı artık daha fazla artmayacak. Nitekim, Orta Vadeli Program anlatılırken önümüzdeki yıl kamuya alınacak personel sayısının yarı yarıya azalacağı açıklandı. Bu nedenle asıl olarak araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) yatırımlarının yapılacağı sektörlere yönelik olarak insan kaynağını eğitmemiz gerekiyor. Ar-Ge yatırımlarının yapıldığı sektörlerde çalışabilecek nitelikte insan kaynağına ihtiyaç duyuyoruz.

Aslında, birçok bilim adamının da dile getirdiği gibi her çocuk yaratıcı doğuyor. Ancak çocuklara sunulan imkânlar ölçüsünde ya yaratıcılığı ve yetenekleri gelişiyor ya da köreliyor. Araştırma sonuçlarına göre; Türkiye sahip olduğu yaratıcı potansiyeli kullanamıyor. Ekonomik başarının sürekliliği açısından yetenekli insanlar yetiştirmek, onları kendi ülkenize çekmek, yetenekli ve girişimci insanları korumak gerekiyor. Bu yüzden, Türkiye'nin bu konuda acilen önlem alması şart!

Yaratıcılık sıralaması	Ülke	Yetenek sıralaması
1	İsveç	2
2	ABD	8
3	Finlandiya	1
4	Danimarka	4
5	Avustralya	7
6	Yeni Zelanda	5
7	Kanada	17
8	Norveç	6
9	Singapur	3
10	Hollanda	11
68	**Türkiye**	**59**

Kaynak: Martin Prosperity Institute, Creativity and Prosperity: The Global Creativity Index.

Türkiye'deki İnternet siteleri, ortalamanın altında

Userspots'un yaptığı çalışmaya göre, Türkiye'deki İnternet siteleri, 100 üzerinden 67 puan ile kullanılabilirlik skorunda yurtdışı ortalamasının altında kaldı ve geliştirilmeye ihtiyaçları var.

Kullanılabilirlik ve kullanıcı deneyimi çalışmasında e-ticaret ve finans sektörlerinde hizmet sunan Türkiye merkezli 65 firmanın internet sitesinin kullanılabilirlik skorları ölçüldü. Markalara kullanılabilirlik ve kullanıcı deneyimi tasarımı konusunda servisler sunan Userspots tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, Türkiye'deki İnternet sitelerinin kullanılabilirlik skorunda yurt dışı ortalamasının altında kaldığını ve geliştirilmeye ihtiyaç olduğunu ortaya koydu. Çalışmaya göre, Türkiye'deki İnternet siteleri 100 üzerinden 67 puan ortalamasıyla "C" sınıfında yer alarak, dünya ortalaması olan 78 puanın ve "B" sınıfının gerisinde kaldı.

Sitelerin kullanılabilirlik skorunun SUS adı verilen bir ölçekle değerlendirildiğini belirten Userspots Kurucusu ve Kullanılabilirlik Analisti Mustafa Dalcı, "Artan hacmi ile son yılların en gözde sektörlerinden birini oluşturan e-ticaret alanında Türkiye'deki sitelerin ortalama kullanılabilirlik skoru 67,4 seviyesinde. Bu rakam yurt dışında 80,1. Türkiye'de müşteriden müşteriye satış yapan C2C sitelerinin ortalama skoru 65,4 iken, müşteriye direkt satış yapan sitelerde ise bu skor 68,9'a yükseliyor. Yurtdışındaki e-ticaret firmalarının ortalama skoru ise 80,1" dedi.
E-ticaret sitelerindeki en büyük sorunun satış sonrasındaki aşamalarda çıktığını ortaya koyan araştırma göre, Türkiye'deki e-ticaret firmaları arasında kullanılabilirliği en iyi olan marka 78,2'lik puan ile Markafoni oldu. Dünya genelinde ise ilk sırada yer alan şirket 89,3'lük bir puan ile Amazon, ikinci sırada ise 88,7 ile Apple'ın on-line satış mağazası yer alıyor.

Finans sektöründe ise Türkiye'nin ortalama puanı 66,7. Türk firmalar arasında kullanılabilirliği en iyi olan marka 76,9 ile Enpara.com. ABD'de sadece ordu personeline hizmet vermekte olan USAA ise 90,3 ile dünya genelinde birinci sırada. Finans şirketleri arasında dünya ortalaması ise 77,1.

Ülkemizdeki e-ticaret sitelerinin kullanılabilirlik skorunun düşük olmasındaki en önemli etkenler konusunda ise Dalcı, "Özellikle satış sonrası süreçte müşterilerine iyi bir deneyim sunmamaları ve sitelerinde de bu süreçle ilgili yeterli bilgiye yer vermemeleri. Ayrıca ürünler hakkında yanıltıcı ya da yetersiz bilgilerin yer alması, zorlu satın alma süreci ve kullanıcılara istekleri dışında gönderilen e-postalar da sorun yaratan diğer noktalar" diye konuştu.

Kolay kullanımlı ara yüzler oluşturulmalı
Müşterilerine iyi bir kullanılabilirlik deneyimi yaşatmak isteyen bir firmanın İnternet sitesinde dikkat etmesi gerekenler hakkında bilgi veren Dalcı şunları söyledi:

"Başarılı örneklerde de gördüğümüz gibi, hangi sektörde olursa olsun, kolay kullanımlı ara yüzler oluşturan ve 360 derece müşteri deneyimi sunan firma, rakiplerinden farklılaşmayı başaracaktır. Ülkemizdeki firmaların çoğunluğu, İnternet sitelerinin ödül alması için gösterdikleri çabayı sayfaların kolay ve müşteri odaklı olması için maalesef göstermiyor. Ara yüzlerin estetik gözükmesi ve beğenilmesi, kolay kullanılabilir olmasının önüne geçiyor. Oysa müşterilerin beğenisini etkileyen noktaların en önemlisi ara yüzün kolay olması. Bir ara yüz ne kadar estetik olursa olsun, basit bir işlemde kullanıcısına sorun çıkardığı noktada beğenilmemeye başlıyor. Hizmet alma öncesi ve sonrası da dikkate alınarak, iş süreçlerinin kullanıcı dostu bir biçimde tasarlanması gerekiyor. E-ticaret sitelerinde yaşanan sıkıntıların büyük bölümü satın alma sonrasında olurken, finans sektöründe müşterilerin süreci takip edememesi müşteri deneyimini olumsuz etkileyen en büyük nedenler olarak öne çıkıyor."

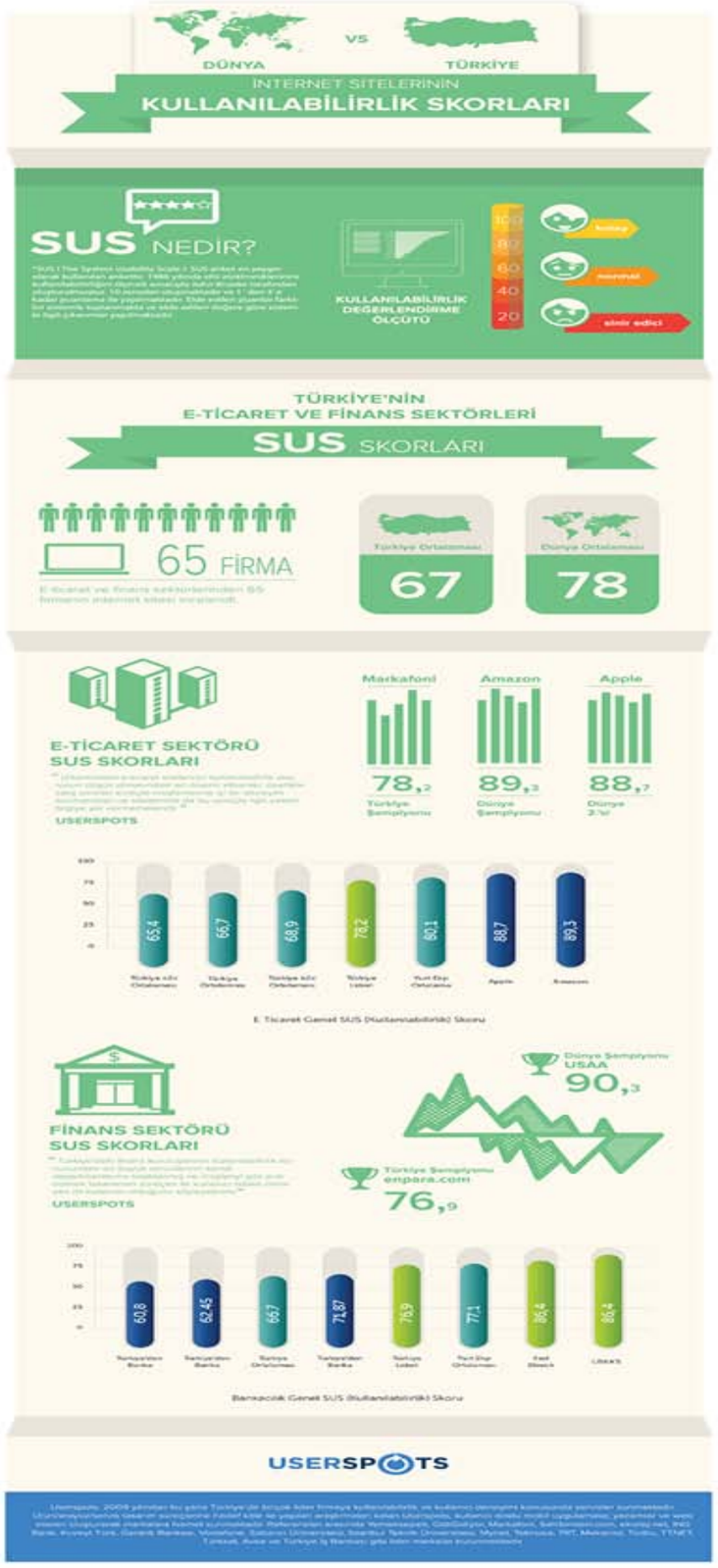

Türkiye bulut bilişim pazarı, aylık **105 milyon dolar**

accenture

Accenture'un araştırmasına göre, Türkiye'de faaliyet gösteren yaklaşık 200 bin işletmenin sıcak baktığı bulut bilişim pazarının aylık 105 milyon dolarlık bir potansiyeli bulunuyor.

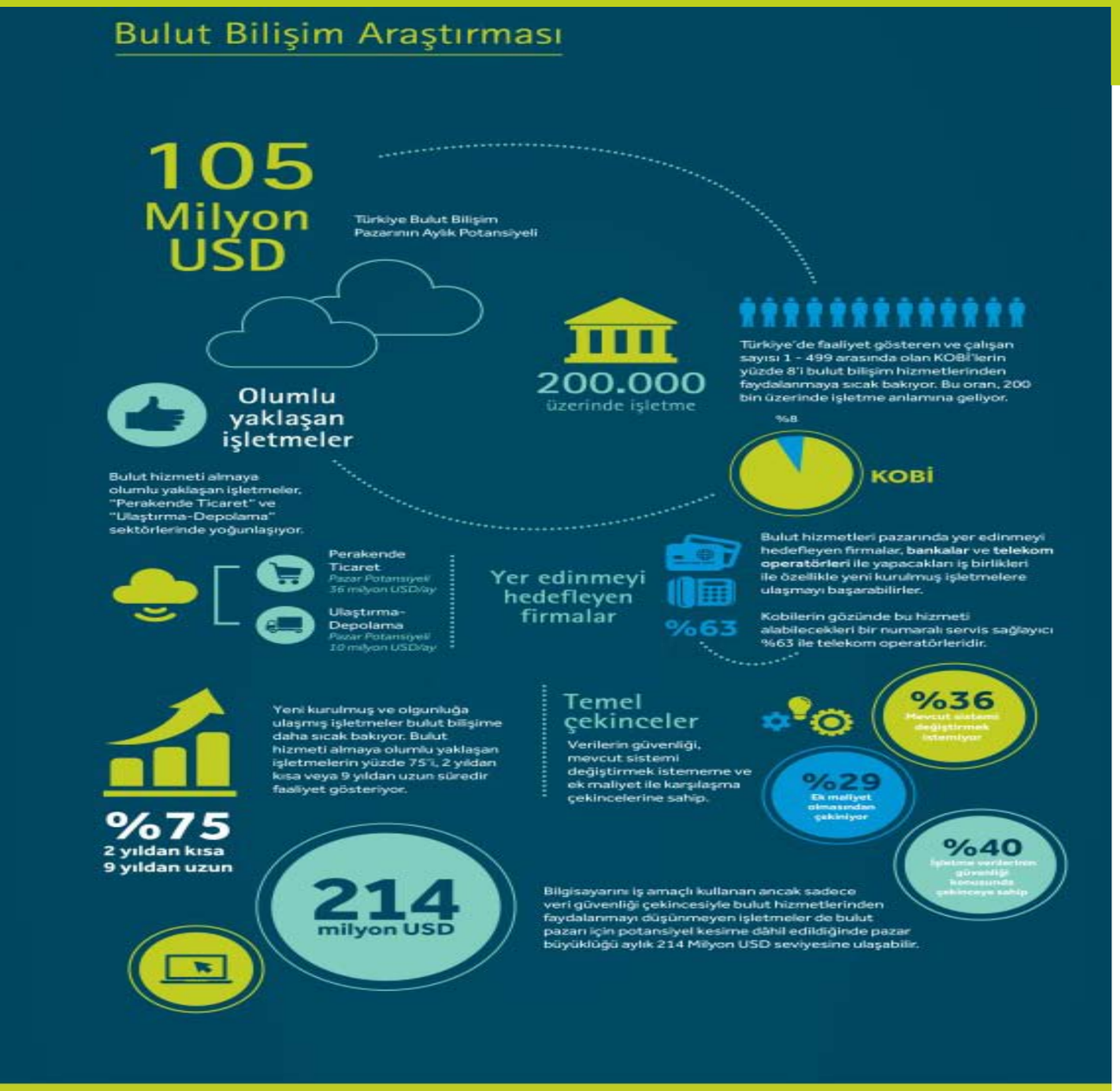

Türkiye'de faaliyet gösteren ve çalışan sayısı 1 - 499 arasında olan iş yerleri üzerinde Accenture tarafından yapılan araştırmaya göre, KOBİ'lerin yüzde 8'i bulut bilişim hizmetlerinden yararlanmaya sıcak bakıyor. Araştırmaya göre, söz konusu işletmelerin bulut bilişim hizmetinden faydalanmak için ayırmayı planladığı bütçe aylık ortalama 509 Dolar olup, toplam pazar, aylık 105 Milyon Dolar potansiyel büyüklüğe sahip. Bilişim sektörünün, 2009 yılından bu yana gösterdiği performansı sürdürerek yıllık kümüle yüzde 10 büyümeye devam etmesi ve bulut bilişim pazarının da ılımlı bir tahminle, bilişim sektörüne eşit büyüme göstermesi durumunda; 2015 yılında minimum pazar potansiyeli aylık 139 Milyon Dolar seviyesine ulaşabileceği de araştırmanın çıktıları arasında yer alıyor.

Bulut hizmeti almaya olumlu yaklaşan işletmeler, "Perakende Ticaret" ve "Ulaştırma-Depolama" sektörlerinde yoğunlaşıyor. Perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin yüzde 40'ı, ulaştırma-depolama sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ise yüzde 14'ü bulut hizmeti almaya sıcak bakarken, bu sektörler sırasıyla 36 milyon dolar ve 10 milyon dolar pazar potansiyeli sunuyor.

Türkiye bulut bilişim sektörü için son derece önemli fırsatlar olduğuna dikkat çeken Accenture Türkiye Genel Müdürü Tolga Ulutaş ve Teknoloji Grup Lideri Emre Hayretçi, KOBİ'lerin bu hizmeti hem sahada kendilerine yakın hem de uzaktan hizmet verme yeteneğini birleştirebilen yapılardan almayı tercih ettiklerini söyledi.

Yeni kurulmuş ve olgunluğa ulaşmış işletmeler bulut bilişime daha sıcak bakıyor

Araştırma sonuçlarına göre, sektörden ve işletme büyüklüğünden bağımsız olarak, yeni kurulmuş işletmeler ile yaşı 9'un üzerinde olan işletmeler, bulut bilişim pazarı için en büyük potansiyeli oluşturuyor. Bulut hizmeti almaya olumlu yaklaşan işletmelerin yüzde 75'i, 2 yıldan kısa veya 9 yıldan uzun süredir faaliyet gösteriyor. İki yıldan kısa süredir faaliyet gösteren şirketlerin yüzde 12'si, 9 yıldan uzun süredir faaliyet gösteren şirketlerin yüzde 9'u bulut hizmeti almaya olumlu yaklaşıyor.

Temel çekince, veri güvenliği

Araştırma sonuçları, bulut bilişim hizmetlerine çekinceli yaklaşan işletmelerin, bu yaklaşımlarındaki temel nedenleri ortaya koyuyor. Buna göre; işletmelerin yüzde 40'ı işletme verilerinin güvenliği konusunda çekinceye sahip olduğunu, yüzde 36'sı mevcut sistemi değiştirmek istemediğini belirtirken, yüzde 29'u ise fazladan maliyete katlanmak durumunda kalmaktan çekindiğini belirtiyor.

Bulut bilişim pazarı daha da büyüyebilir

Araştırmada, işletmelere yönelik kurumsallaşma, teknoloji kullanımının güvenilirliği ve teknolojinin verimlilik artırıcı rolü konularında bilgilendirici faaliyetlerinin yürütülmesi durumunda, bulut hizmetlerinin daha da yaygınlaşabileceği öngörülüyor. Söz konusu faaliyetlerin yürütülmesi ile bilgisayarını iş amaçlı kullanan ancak sadece veri güvenliği çekincesiyle bulut hizmetlerinden faydalanmayı düşünmeyen işletmeler de bulut pazarı için potansiyel kesime dâhil edilebilir. Bu durumda, pazar büyüklüğü aylık 214 Milyon Dolar seviyesine ulaşabilir.

BTK, ürün güvenliği sistemi için İspanya ile AB projesi yürütecek

Türkiye ile İspanya arasında 1 yıl sürecek olan AB Eşleştirme Projesi "Bilgi ve İletişim Sektörü İçin Güçlendirilmiş Piyasa Gözetim Sistemi" ile, Türkiye'deki BİTS için modern ve verimli bir ürün güvenliği sistemi kurulacak, riskli ürünler için AB'nin standartlaştırılmış bilgi sistemi oluşturulacak ve AB bünyesindeki benzer bir BİT veya telekomünikasyon piyasası gözetim otoritesi ile eşleştirme yapılacak.

Telefon, telsiz, modem ve bilgisayar gibi cihazların güvenliğini sağlamak ve ürünlerin serbest dolaşımını kolaylaştırmak amacıyla Türkiye ile İspanya tarafından yürütülen bir Avrupa Birliği (AB) eşleştirme projesine başlandı. Türkiye ile AB arasındaki Katılım Öncesi Mali İşbirliği çerçevesinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ile İspanya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Müsteşarlığı (SETSI) tarafından ortaklaşa yürütülecek olan "Bilgi ve İletişim Sektörü İçin Güçlendirilmiş Piyasa Gözetimi Sistemi" Eşleştirme Projesi'nin açılış toplantısı 8 Ekim 2013'te Ankara Gordion Otel'de yapıldı. Toplantıya İspanya Elçi Müsteşarı Jorge Sanchez Rodriguez, BTK II. Başkanı Dr. T. Ayhan Beydoğan, AB Türkiye Delegasyonu temsilcileri, proje sorumluları ve basın mensupları katıldı.

Projenin temel hedefleri arasında öncelikle Türkiye'deki bilgi ve iletişim teknolojileri sektörü (BİTS) için modern ve verimli bir ürün güvenliği sistemi kurulması, riskli ürünler için AB'nin standartlaştırılmış bilgi sisteminin oluşturulması ve AB bünyesindeki benzer bir bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) veya telekomünikasyon piyasası gözetim otoritesi ile eşleştirme yapılması yer alıyor.

Beydoğan: *Uluslararası tecrübeleri kurumumuza aktarmak istiyoruz*

BTK Kurul II. Başkanı Dr. Beydoğan, toplantının açılışında yaptığı konuşmada, ülkeler arasında ticari malların serbest dolaşımının artması sonucunda, ticari faaliyetlerin uluslararası ortak kurallar ile belirlenmeye başlandığını ifade ederek, bu sürecin Türkiye'de ortak Gümrük Birliği süreci hazırlıklarıyla başladığını anımsattı. BTK'nın da 2001 yılı itibariyle telsiz ve telekomünikasyon ekipmanlarının serbest ticaretinde, AB ile mevzuat uyumunun sağlanmasına ilişkin çalışmalar yaptığını anlatan Beydoğan, konuşmasına şöyle devam etti:

"Memnuniyetle söylemek isterim ki telsiz ekipmanları ile ilgili denetim düzenlemelerimiz konusunda, mevzuat hazırlıkları, ülkemiz genelinde piyasa denetleme süreçleri, akredite laboratuar kurulması gibi çok temel süreçlerimizi tamamlamış bulunuyoruz. Kurum olarak, piyasa gözetim ve denetim süreç hazırlıklarımızın çok büyük bir kısmını bitirdik, ancak uluslararası tecrübelerin kurumumuza aktarılması bizim çok önem verdiğimiz bir süreç. SETSI ile yapacağımız eşleştirme projesi çerçevesinde tecrübe paylaşımı bizlere yeni ufuklar açacak. Proje ile elde edeceğimiz deneyimler, kurumumuz içerisinde iş süreçlerini olumlu etkileyeceği gibi, piyasamızda faaliyet gösteren şirketlerin ürünlerinin imalat ve ithalat süreçlerini uluslararası ölçütlere daha da yaklaştırmış olacak."

Söz konusu eşleştirme projesinin yaklaşık 1 yıl süreceğini belirten Beydoğan, projenin iki ülke arasındaki dostluğu daha da geliştireceğine gönülden inandığını söyledi. Beydoğan konuşmasını Mevlana'nın "Aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguyu paylaşanlar birbirini anlar" sözüyle tamamladı.

Rodriguez: *Bu projelerle iki taraflı teknik destek ve iletişimin daha kuvvetli hale gelecek*

Toplantının açılışında konuşan İspanya Elçi Müsteşarı Jorge Sanchez Rodriguez de, İspanya'nın Türkiye'nin AB üyesi olması için destek verdiğini belirterek Türkiye'nin bu projeyle AB kapsamında önemli bir adım atmış olacağını söyledi. İspanya ile Türkiye'nin ortak kültürel zenginliklere ve ortak menfaatlere sahip iki ülke olduğunu vurgulayan müsteşar, Türkiye ile kültürel ve eğitimsel alışverişlerimizi sürdürmeye devam ettiklerini ifade eden Rodriguez şöyle konuştu:

"İspanya da AB'ye girerken zorlu bir dönemden geçti. En radikal dönüşümü ortaya koyarak bunu başardı. Bugüne kadar İspanya 280'den fazla eşleştirme projesi uyguladı. Türkiye'de de 9 projeye dahil olmuştur. Bu projelerle iki taraflı teknik destek ve iletişimin daha kuvvetli hale geleceğini öngörmekteyiz. Modern ve etkin bir hizmet ortaya koymak için atılan adımlar takdire şayandır."

Arslan: *Denetim için personel kaynağımızı artırdık*

BTK Teknik Düzenlemeler Daire Başkanı ve Proje Lideri Atilla Arslan ise Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) ve ithalat kronolojisi hakkında bilgi verip PGD'nin süreçleri ve önemine değindi.

Arslan, öncelikle proje kapsamında mevzuat çalışmalarının tamamlandığını ifade ederek "Denetim için personel kaynağımızı artırdık. Uluslararası akredite laboratuarımızı güçlendirdik. Eğitimleri gerçekleştirdik. BTK olarak tecrübe paylaşımını önemsiyoruz. Daha alınacak çok yolumuz var. Bir yol arkadaşı arıyoruz. İspanya yetkili kurumu SETSI'nin tecrübesinden faydalanacağımız için memnunuz" dedi.

Üye Ülke Proje Lideri Cristobal Guzman Lopez de yaptığı konuşmada bilgi ve iletişim sektörünün küreselleşen bir sektör olduğunu ve bu sektörde koordinenin önemli olduğunu vurguladı ve eşleştirme projesiyle ilgili bilgi verdi. Hem BTK'nın hem SETSI'nin bu konuda önemli çalışmalar yaptıklarını belirtti. Lopez, "Farklı kurumların ortak çalışması sonucu bu proje yürütülüyor" diyerek SETSI ile BTK arasındaki benzerliklere değindi.

Toplantıda, Ekonomi Bakanlığı, Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü Kalite Altyapısı ve Piyasa Gözetimi Daire Başkanı Devran Ayık, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Ticaret ve Ekonomi Birimi Temsilcisi Frederic Misrahi, Yerleşik Eşleştirme Danışmanı Ricardo Marco Banegas ve BTK Piyasa Gözetim Laboratuvarı Müdürü Ahmet Emin Turgut da birer konuşma yaparak projeye ilişkin görüş ve değerlendirmelerini aktardılar.

TBD Tüzüğü değişti

4 Ekim'de olağanüstü toplanan TBD, Tüzüğü'nün 7 maddesini değiştirdi. Değişiklikle üyelikten çıkartılma, şubeler arasında üyelik nakli, merkez organları ve dernek gelirleri gibi konular ele alındı.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Genel Kurulu, 5 Ekim 2013'te Ankara Balgat'taki dernek merkezinde olağanüstü toplanarak; dernek tüzüğünün 11, 13, 12, 22, 46, 54 ve 58'inci maddelerini değiştirdi.

Açılış, yoklama ve saygı duruşunun ardından, Divan Kurulu ve sekretaryasının seçimi yapıldı. Daha sonra Olağanüstü Genel Kurul Gündeminin görüşülmesi, değişiklik tekliflerinin değerlendirilmesi ve oylamaya geçildi. Değişiklikle üyelikten çıkartılma, şubeler arasında üyelik nakli, merkez organları ve dernek gelirleri gibi konular ele alındı. TBD Başkanı Turhan Menteş, dernek tüzüğü önemli olduğu için yapılan olağan genel kurulla tüzüğün değiştirilmesine karar verildiğini söyledi.

Değiştirilen maddelerin eski ve yeni durumları şöyle:

Madde 11: Eski

Üyelikten Çıkartılma:

Madde 11: Üyelerden;

a) Dernek tüzüğüne aykırı davranışlarda bulunanlar,

b) Derneğin İnternet sitesinde yayınlanan Bilişimciler Onur Yönergesi'ne aykırı davranışlarda bulunanlar,

c) Dernek yetkili organlarınca verilen görevleri, yapılan uyarılara karşın yapmaktan kaçınanlar,

d) Dernek organlarınca verilen kararlara uymayanlar,

e) Üye olma koşullarını kaybetmiş olanlar,

Merkez Onur Kurulu'nun hazırlayacağı rapor doğrultusunda Merkez Yönetim Kurulu'nun kararıyla üyelikten çıkarılabilirler.

Yazılı uyarılara karşın üye ödentisini iki yıl ödemeyenler Onur Kurulu'nun rapor hazırlamasına gerek olmadan doğrudan Merkez Yönetim Kurulu kararı ile üyelikten çıkarılabilirler.

Üyelikten çıkarılanlar ilk Merkez Genel Kurul'da çıkarma kararına karşı başvuruda bulunabilirler. Merkez Genel Kurul kararı kesindir.

Üyelikten çıkan ya da çıkarılanların durumları üyelik kütüğüne işlenir.

Madde 11: Yeni

Üyelikten Çıkartılma :

Madde 11: Üyelerden;

a) Dernek tüzüğüne aykırı davranışlarda bulunanlar,

b) Derneğin İnternet sitesinde yayınlanan Bilişimciler Onur Yönergesi'ne aykırı davranışlarda bulunanlar,

c) Dernek yetkili organlarınca verilen görevleri, yapılan uyarılara karşın yapmaktan kaçınanlar,

d) Dernek organlarınca verilen kararlara uymayanlar,

e) Üye olma koşullarını kaybetmiş olanlar,

Merkez Onur Kurulu'nun hazırlayacağı rapor doğrultusunda Merkez Yönetim Kurulu'nun kararıyla üyelikten çıkarılabilirler.

Yazılı uyarılara karşın üye ödentisini iki yıl ödemeyenler Onur Kurulu'nun rapor hazırlamasına gerek olmadan ilgili Şube Yönetim Kurulu'nun önerisi veya Merkez Yönetim Kurulu'nun kararı ile üyelikten çıkarılabilirler.

Üyelikten çıkarılanlar, çıkarma kararının kendilerine tebliğinden itibaren otuz (30) gün içerisinde Merkez Yönetim Kurulu'na doğrudan ya da üyesi olduğu Şube aracılığı ile yazılı olarak başvurarak, haklarındaki kararın yeniden incelenmesini isteyebilirler.

Merkez Yönetim Kurulu, kararında direnmesi durumunda, üyenin Merkez Genel Kurulu'na itiraz hakkı saklıdır. Bu durumda üyelikten çıkarılanlar, ilk Merkez Genel Kurulu'nda çıkarma kararına karşı başvuruda bulunabilirler. Merkez Genel Kurul kararı kesindir.

Üyelikten çıkan ya da çıkarılanların durumları üyelik kütüğüne işlenir.

Üyelikten çıkarılanlar, çıkarma kararının kendilerine tebliğinden itibaren otuz (30) gün içerisinde Merkez Yönetim Kurulu'na doğrudan ya da üyesi olduğu Şube aracılığı ile yazılı olarak başvurarak, haklarındaki kararın yeniden incelenmesini isteyebilirler.

Merkez Yönetim Kurulu, kararında direnmesi durumunda, üyenin Merkez Genel Kurulu'na itiraz hakkı saklıdır. Bu durumda üyelikten çıkarılanlar, ilk Merkez Genel Kurulu'nda çıkarma kararına karşı başvuruda bulunabilirler. Merkez Genel Kurul kararı kesindir.

Üyelikten çıkan ya da çıkarılanların durumları üyelik kütüğüne işlenir.

Madde 13: Eski

Çıkarılmaya itiraz:

Madde 13: Üyelikten çıkarılanlar, çıkarma kararının kendilerine tebliğinden itibaren otuz (30) gün içerisinde Merkez Yönetim Kurulu'na doğrudan ya da üyesi olduğu Şube aracılığı ile yazılı olarak başvurarak, haklarındaki kararın yeniden incelenmesini isteyebilirler.

Merkez Yönetim Kurulu, kararında direnmesi durumunda, üyenin Merkez Genel Kurulu'na itiraz hakkı saklıdır.

Madde 13: Yeni

Şubeler arasında üyelik nakli:

Madde 13. Dernek üyelerinin, üyesi bulunduğu şubeden ayrılarak Derneğin bir başka şubesine naklolma hakkı vardır. Bu durumda üye, istifa etmesine gerek bulunmaksızın üyelik nakil talebini ve hangi şubeye nakil olmak istediğini gerekçesiyle birlikte bağlı bulunduğu Şube Yönetim Kurulu'na yazılı olarak iletir. Üyenin şube nakil talebini alan Şube Yönetim Kurulu, üyenin nakil talebini değerlendirerek gereği hakkında 15 (on beş) gün içerisinde karar verir ve kararı hakkında nakil talebinde bulunan üyeyi yazılı olarak bilgilendirir.

Nakil talebi hakkında olumlu karar verilmesi halinde, Şube Yönetim Kurulu, bu doğrultuda aldığı kararı, vakit kaybetmeksizin Merkez Yönetim Kurulu'na bildirerek talepte bulunan üyenin üyelik dosyasını da Merkez Yönetim Kurulu'na gönderir. Merkez Yönetim Kurulu, ilgili şube yönetim kurulu kararını, üyenin nakil olmak istediği şubeye bildirir ve üyenin üyelik dosyasını da gönderir.

Üyenin şube naklinin gerçekleştirilebilmesi için, üyenin aidat borcunun bulunmaması şartı aranır. (kaldırıldı)

Üyenin şubeler arası nakil işlemi gerçekleştiğinde, üye sicil numarası şube kodu dışında değişmez.

Madde 15: Eski

Merkez Organları

Merkez Genel Kurulu:

Madde 15: Merkez Genel Kurulu Derneğin en yüksek karar ve denetim organıdır. Merkez Genel Kurulu üyeleri;

a) Dernek Kurucu Üyeleri,

b) Derneğin önceki Yönetim Kurulu Başkanları,

c) Merkez Yönetim Kurulu Asıl Üyeleri,

d) Merkez Denetleme Kurulu Asıl Üyeleri,

e) Merkez Onur Kurulu Asıl Üyeleri,

f) Şube Yönetim Kurulu Asıl Üyeleri,

g) Şube Denetleme Kurulu Asıl Üyeleri,

h) Şube Onur Kurulu Asıl Üyeleri,

i) Şubeler tarafından seçilecek delegelerden oluşur.

Madde 15: Yeni

Merkez Organları

Merkez Genel Kurulu:

Madde 15: Merkez Genel Kurulu, Derneğin en yüksek karar ve denetim organıdır.

Merkez Genel Kurulu üyeleri;

a) Merkez Yönetim Kurulu Asıl Üyeleri,
b) Merkez Denetleme Kurulu Asıl Üyeleri,
c) Merkez Onur Kurulu Asıl Üyeleri,
d) Şube Yönetim Kurulu Asıl Üyeleri,
e) Şube Denetleme Kurulu Asıl Üyeleri,
f) Şube Onur Kurulu Asıl Üyeleri,
g) Şubeler tarafından seçilecek delegelerden oluşur.

Madde 22: Eski

Dernek Organlarının Seçimi:

Madde 22: Merkez ve Şube Organları ve Delegeler için yapılacak seçimlerde aşağıdaki hükümler uygulanır;

a) Adayların tanıtılması hakkı:

Seçimlerin demokratik ve yarışçı bir ortamda geçmesini sağlamak için adaylar başvurularını Genel Kurul tarihinden (ilk toplantı tarihinden) en az yedi (7) gün önce seçimin yapılacağı Merkez veya Şube Yönetim Kurulu'na iletmeleri ve aday listeleri ekinde adayların kısa tanıtıcı bilgilerini vermeleri halinde, bu bilgiler Merkez ve Şube İnternet sayfalarında duyurulur. Dernek üyelerine bu bilgiler elektronik mektup aracılığıyla gönderilir.

Listelerin ya da bireysel adaylıkların daha geç açıklanması aday olunmasına engel değildir. Ancak ilgili Yönetim Kurulu'nun bu adayları İnternet sayfasında ilan etmesi ve elektronik mektupla duyurması zorunluluğu yoktur.

b) Merkez Genel Kurulu'nda adaylık:

Derneğin bütün üyeleri Merkez Genel Kurulu'nda oy kullanma hakkı olmasa bile aday olabilir. Merkez Genel Kurulu'nda oy hakkı olmadan aday olan üye Genel Kurula katılarak konuşma yapabilir, ancak oy kullanamaz

c) Organların seçiminde gözetilecek yöntem ve esaslar:

Dernek Organları için yapılacak seçimlerde, Genel Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu aksine bir karar vermezse seçimler blok liste ile yapılır.

i. Blok Liste:

Blok liste ile yapılacak seçimlerde, kullanılacak oy pusulası, o Dernek biriminin organları için hazırlanır. Bu oy pusulasında seçilecek üye sayısı kadar asıl üye adayı ile seçilmesi gereken yedek üye sayısı kadar aday yer alır.

Blok listeler dışında asıl ve yedek üye adayı olarak başvuruda bulunulabilir. Genel Kurul Başkanlığı'nca kesinleştirilen bireysel adayların ad ve soyadlarını içeren bir liste Genel Kurul salonunda görünür bir yere asılır. Basılmış olan blok listeler, Genel Kurul Başkanlığı'nca mühürlenerek veya Genel Kurul Başkanlığı'nın alacağı ve üyelere açıklayacağı hologram veya benzeri başka bir yöntem kullanılarak oy pusulası haline dönüştürülür.

Blok listede yazılı isimler çizilebilir, yerine bütün adaylar arasından isimler yazılabilir. Her adayın aday olduğu listeden, şahsen veya ayrı listelerden aldığı oylar hesaba katılarak toplanır ve böylece sıralama belirlenir.

Asıl ve yedek üyeler ayrı ayrı belirlenir. Seçilecek asıl ve yedek üye sayısından fazla isim yazılı pusulalar ve asıl üye sayısının yarısından az isim yazılı pusulalar geçersizdir.

Ayrı organlar için tek oy pusulası düzenlenebilir. Bu halde bir organ listesinde geçersizlik varsa, oy pusulasının yalnızca ilgili organ için olan bölümü iptal edilir. Pusulanın diğer organla ilgili bölümleri geçerli olur ve sayılır.

ii. Çarşaf Liste:

Genel Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile yapılacak oylama sonucunda çarşaf (tek ve ortak) oy pusulası yöntemiyle seçimlerin yapılmasına karar verilebilir. Bu halde adaylar, Genel Kurul Başkanlığı'nca ad çekme ile belirlenecek harften başlamak üzere ve soyadı alfabe esasına göre sıralanır ve ortak liste olarak bastırılır. Bu listeler, Genel Kurul Başkanlığı'nca mühürlenerek veya benzeri bir yöntem uygulanarak oy pusulasına dönüştürülür. Oylama pusulalarındaki aday isimlerinin yanına işaret konarak yapılır. Oy pusulasında, seçilecek asıl üye sayısı kadar adayın işaretlenmesi suretiyle oy kullanılır. Fazla işaretlenmiş veya seçilecek organın üye sayısının yarısından az işaretlenmiş olan oy pusuları geçersizdir.

Çarşaf liste yöntemine göre seçim yapılırsa, adayların aldıkları oy sırasına göre, genel sıralama yapılarak, asıl ve yedek üyeler belirlenir. En çok oy alanlar asıl, ondan sonra gelenler yedek üye seçilmiş olur. Eşit oy alanlar arasında kurayla isim belirlenir ve sıra saptanır.

Ayrı organlar için tek oy pusulası düzenlenebilir. Bu halde bir organ listesinde geçersizlik varsa, oy pusulasının yalnızca ilgili organ için olan bölümü iptal edilir. Pusulanın diğer organla ilgili bölümleri geçerli olur ve sayılır.

Madde 22: Yeni

Dernek Organlarının Seçimi:

Madde 22: Merkez ve Şube Organları ve Delegeler için yapılacak seçimlerde aşağıdaki hükümler uygulanır;

a) Adayların tanıtılması hakkı:

Seçimlerin demokratik ve yarışçı bir ortamda geçmesini sağlamak için adaylar başvurularını Genel Kurul tarihinden (ilk toplantı tarihinden) en az yedi (7) gün önce seçimin yapılacağı Merkez veya Şube Yönetim Kurulu'na iletmeleri ve aday listeleri ekinde adayların kısa tanıtıcı bilgilerini vermeleri halinde, bu bilgiler Merkez ve Şube İnternet sayfalarında duyurulur. Dernek üyelerine bu bilgiler elektronik mektup aracılığıyla gönderilir.

Listelerin ya da bireysel adaylıkların daha geç açıklanması aday olunmasına engel değildir. Ancak ilgili Yönetim Kurulu'nun bu adayları İnternet sayfasında ilan etmesi ve elektronik mektupla duyurması zorunluluğu yoktur.

b) Merkez Genel Kurulunda adaylık:

Derneğin bütün üyeleri Merkez Genel Kurulu'nda oy kullanma hakkı olmasa bile aday olabilir. Merkez Genel Kurulu'nda oy hakkı olmadan aday olan üye Genel Kurula katılarak konuşma yapabilir, ancak oy kullanamaz.

Şube Yönetim Kurulu Asıl Üyeleri, Şube Denetleme Kurulu Asıl Üyeleri, Şube Onur Kurulu Üyeleri ile Şube Delegeleri, Genel Merkez Yönetim Kurulu Asıl Üyeliği, Denetleme Kurulu Asıl Üyeliği, Onur Kurulu Asıl Üyeliğine aday olabilir. Merkez Genel Kurulu tarafından bu görevlere seçilmeleri halinde, Genel Kurul tarihi itibariyle şubedeki görevlerinden istifa etmiş sayılırlar. Bu durumda tüzüğün üyeliğin boşalması ile ilgili hükümleri uygulanır.

c) Organların seçiminde gözetilecek yöntem ve esaslar:

Dernek Organları için yapılacak seçimlerde, Genel Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu aksine bir karar vermezse seçimler blok liste ile yapılır.

i. Blok Liste:

Blok liste ile yapılacak seçimlerde, kullanılacak oy pusulası, o Dernek biriminin organları için hazırlanır. Bu oy pusulasında seçilecek üye sayısı kadar asıl üye adayı ile seçilmesi gereken yedek üye sayısı kadar aday yer alır.

Blok listeler dışında asıl ve yedek üye adayı olarak başvuruda bulunulabilir. Genel Kurul Başkanlığı'nca kesinleştirilen bireysel adayların ad ve soyadlarını içeren bir liste Genel Kurul salonunda görünür bir yere asılır. Basılmış olan blok listeler, Genel Kurul Başkanlığı'nca mühürlenerek veya Genel Kurul Başkanlığı'nın alacağı ve üyelere açıklayacağı hologram veya benzeri başka bir yöntem kullanılarak oy pusulası haline dönüştürülür.

Blok listede yazılı isimler çizilebilir, yerine bütün adaylar arasından isimler yazılabilir. Her adayın aday olduğu listeden, şahsen veya ayrı listelerden aldığı oylar hesaba katılarak toplanır ve böylece sıralama belirlenir.

Asıl ve yedek üyeler ayrı ayrı belirlenir. Seçilecek asıl ve yedek üye sayısından fazla isim yazılı pusulalar ve asıl üye sayısının yarısından az isim yazılı pusulalar geçersizdir.

Ayrı organlar için tek oy pusulası düzenlenebilir. Bu halde bir organ listesinde geçersizlik varsa, oy pusulasının yalnızca ilgili organ için olan bölümü iptal edilir. Pusulanın diğer organla ilgili bölümleri geçerli olur ve sayılır.

ii. Çarşaf Liste:

Genel Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile yapılacak oylama sonucunda çarşaf (tek ve ortak) oy pusulası yöntemiyle seçimlerin yapılmasına karar verilebilir. Bu halde adaylar, Genel Kurul Başkanlığı'nca ad çekme ile belirlenecek harften başlamak üzere ve soyadı alfabe esasına göre sıralanır ve ortak liste olarak bastırılır. Bu listeler, Genel Kurul Başkanlığı'nca mühürlenerek veya benzeri bir yöntem uygulanarak oy pusulasına dönüştürülür. Oylama pusulalarındaki aday isimlerinin yanına işaret konarak yapılır. Oy pusulasında, seçilecek asıl üye sayısı kadar adayın işaretlenmesi suretiyle oy kullanılır. Fazla işaretlenmiş veya seçilecek organın üye sayısının yarısından az işaretlenmiş olan oy pusuları geçersizdir.

Çarşaf liste yöntemine göre seçim yapılırsa, adayların aldıkları oy sırasına göre, genel sıralama yapılarak, asıl ve yedek üyeler belirlenir. En çok oy alanlar asıl, ondan sonra gelenler yedek üye seçilmiş olur. Eşit oy alanlar arasında kurayla isim belirlenir ve sıra saptanır.

Madde 46: Eski

Şube Organları

Şube Genel Kurulu:

Madde 46: Şube Genel Kurulu şubeye kayıtlı tüm üyelerden oluşur. Şube Genel Kurulu Olağan Genel Kurul toplantılarını Merkez Genel Kurul toplantısından en az iki (2) ay önce yapmak zorundadır.

Şube Genel Kurulu, Şube Yönetim, Onur ve Denetleme Kurullarıyla Şube'yi Merkez Genel Kurulu'nda temsil edecek seçimlik delegeleri seçer. Seçimlerde 22. Madde hükümleri kıyasen uygulanır. Delege seçimlerinde Şube Genel Kurulu tarafından tersi bir karar alınmadığı sürece blok liste yöntemi uygulanır.

Şubeler, genel kurul sonuç bildiriminin bir örneğini toplantının yapıldığı tarihi izleyen otuz (30) gün içinde mülki idare amirliğine ve Genel Merkeze bildirmek zorundadırlar.

Şube Genel Kurulu toplantılarını Tüzük hükümlerine ve Dernekler Yasasındaki Genel Kurul hükümlere uygun şekilde gerçekleştirilir.

Madde 46: Yeni

Şube Organları

Şube Genel Kurulu:

Madde 46: Şube Genel Kurulu şubeye kayıtlı tüm üyelerden oluşur. Şube Genel Kurulu Olağan Genel Kurul toplantılarını Merkez Genel Kurul toplantısından en az iki (2) ay önce yapmak zorundadır.

Şube Genel Kurulu, Şube Yönetim, Onur ve Denetleme Kurullarıyla Şube'yi Merkez Genel Kurulu'nda temsil edecek seçimlik delegeleri seçer. Seçimlerde 22. Madde hükümleri kıyasen uygulanır. Delege seçimlerinde Şube Genel Kurulu tarafından tersi bir karar alınmadığı sürece blok liste yöntemi uygulanır.

Merkez Yönetim Kurulu Asıl Üyeleri, Merkez Denetleme Kurulu Asıl Üyeleri ile Merkez Onur Kurulu Üyeleri, Şube Yönetim Kurulu Asıl Üyeliği, Denetleme Kurulu Asıl Üyeliği, Onur Kurulu Asıl Üyeliğine aday olabilir. Ancak Şube Genel Kurulu tarafından bu görevlere seçilmeleri halinde, Genel Kurul tarihi itibariyle Genel Merkez görevlerinden istifa etmiş sayılırlar. Bu durumda tüzüğün üyeliğin boşalması ile ilgili hükümleri uygulanır.

Şubeler, genel kurul sonuç bildiriminin bir örneğini toplantının yapıldığı tarihi izleyen otuz (30) gün içinde mülki idare amirliğine ve Genel Merkeze bildirmek zorundadırlar.

Şube Genel Kurulu toplantılarını Tüzük hükümlerine ve Dernekler Yasasındaki Genel Kurul hükümlere uygun şekilde gerçekleştirilir.

Madde 54: Eski

Para Varlığının İşletilmesi:

Madde 54:

Dernek elde ettiği gelirleri işletir ve bu amaçla gerekirse özel fonlar (kıdem tazminatı fonu gibi) kurar.

Madde 54: Yeni

Para Varlığının İşletilmesi:

Madde 54:

Dernek elde ettiği gelirleri işletir. Bu amaçla gerekirse özel fonlar kurar. Derneğin kuruluş amaç ve görevleriyle çelişmemesi kaydıyla, tek başına ya da bir başka dernek, vakıf ya da tüzel kişiyle, amacına aykırı olmayan iktisadi teşebbüs, ticari şirket kurar, kurulmuş bir teşebbüs ya da şirkete ortak olabilir.

Madde 58: Eski

Gelirlerin Toplanması:

Madde 58:

Dernek gelirlerinin toplanmasında aşağıdaki kurallar uygulanır:

a)Dernek gelirleri, (Dernekler Yönetmeliğinde örneği bulunan) "Alındı Belgesi" ile toplanır. Dernek gelirlerinin bankalar aracılığıyla tahsili halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer.

b) Dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak "Alındı Belgeleri" (Dernekler Yönetmeliğinde gösterilen biçim ve boyutta) Yönetim Kurulu kararıyla, matbaaya bastırılır.

c) Alındı belgelerinin bastırılması ve kontrolü, matbaadan teslim alınması, deftere kaydedilmesi, eski ve yeni saymanlar arasında devir teslimi ve alındı belgesiyle dernek adına gelir toplayacak kişi veya kişiler tarafından bu alındı belgelerinin kullanımına ve toplanılan gelirlerin teslimine ilişkin konularda Dernekler Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre hareket edilir. d) Dernek adına gelir toplayacak kişi veya kişiler, yetki süresi de belirtilmek suretiyle, yönetim kurulu kararıyla belirlenir. Gelir toplayacak kişilerin açık kimliği, imzası ve fotoğraflarını içeren (Dernekler Yönetmeliğinde örneği bulunan) "Yetki Belgesi" dernek tarafından üç nüsha olarak düzenlenerek, Yönetim Kurulu başkanınca onaylanır. Yetki belgelerinin birer sureti yerel mülki amirliklerdeki dernekler birimlerine verilir. Yetki belgesinde bir değişiklik olması halinde bu değişiklikler Yönetim Kurulu Başkanınca, on beş (15) gün içerisinde dernekler birimine bildirilir.

e) Dernek adına gelir toplayacak kişiler, ancak adlarına düzenlenen yetki belgelerinin bir suretinin dernekler birimine verilmesinden sonra gelir tahsil etmeye başlayabilirler.

f) Yetki belgesinin kullanımı, yenilenmesi, iadesi ve diğer konularda Dernekler Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre hareket edilir.

Madde 58: Yeni

Gelirlerin Toplanması:

Madde 58:

Dernek gelirlerinin toplanmasında aşağıdaki kurallar uygulanır:

a) Dernek gelirleri, (Dernekler Yönetmeliğinde örneği bulunan) "Alındı Belgesi" ile toplanır. Dernek gelirlerinin bankalar aracılığıyla tahsili halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer.

b) Dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak "Alındı Belgeleri" (Dernekler Yönetmeliğinde gösterilen biçim ve boyutta) Yönetim Kurulu kararıyla, matbaaya bastırılır.

c) Alındı belgelerinin bastırılması ve kontrolü, matbaadan teslim alınması, deftere kaydedilmesi, eski ve yeni saymanlar arasında devir teslimi ve alındı belgesiyle dernek adına gelir toplayacak kişi veya kişiler tarafından bu alındı belgelerinin kullanımına ve toplanılan gelirlerin teslimine ilişkin konularda Dernekler Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre hareket edilir.

d) Dernek adına gelir toplayacak kişi veya kişiler, yetki süresi de belirtilmek suretiyle, yönetim kurulu kararıyla belirlenir. Gelir toplayacak kişilerin açık kimliği, imzası ve fotoğraflarını içeren (Dernekler Yönetmeliğinde örneği bulunan) "Yetki Belgesi" dernek tarafından üç nüsha olarak düzenlenerek, Yönetim Kurulu Başkanınca onaylanır. Yetki belgelerinin birer sureti yerel mülki amirliklerdeki dernekler birimlerine verilir. Yetki belgesinde bir değişiklik olması halinde bu değişiklikler Yönetim Kurulu Başkanınca, on beş (15) gün içerisinde dernekler birimine bildirilir. Yönetim kurulu asıl üyeleri yetki belgesi olmadan gelir tahsil edebilir.

e) Dernek adına gelir toplayacak kişiler, ancak adlarına düzenlenen yetki belgelerinin bir suretinin dernekler birimine verilmesinden sonra gelir tahsil etmeye başlayabilirler. Yetki belgelerinin süresi Yönetim Kurulu tarafından en çok bir yıl olarak belirlenir. Süresi biten Yetki Belgeleri Tüzüğün d bendine göre yenilenir. Yetki belgesinin süresinin bitmesi veya adına yetki belgesi düzenlenen kişinin görevinden ayrılması, ölümü, işine veya görevine son verilmesi, Derneğin kendiliğinden dağıldığının tespit edilmesi veya feshedilmesi gibi hallerde, verilmiş olan yetki belgeleri Yönetim Kurulu'na bir hafta içinde teslim edilir. Gelir toplama yetkisi, Yönetim Kurulu kararı ile her zaman iptal edilebilir.

f) Yetki belgesinin kullanımı, yenilenmesi, iadesi ve diğer konularda Dernekler Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre hareket edilir.